

*Teollisuuden alue- ja
toimialatilasto 2001*

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Statistics Finland

SVT

Teollisuus 2003:4
Industri
Manufacturing

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2001

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik

Tiedustelut – Förfrågningar:

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

*Heikki Pihlaja
Riitta Nieminen
Matti Lång
(09) 17 341*

*Internet: http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_raktieto.html
Sähköposti: rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi*

Kansikuva – Pärbild: Fennopress

© 2003 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.*

*ISSN 0784-8226
= Teollisuus
ISBN 952-467-155-7*

Valopaino Oy, Helsinki 2003

Alkusanat

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2001 kattaa koko maan toimialoittaiset tiedot kaivostoiminnasta, teollisuudesta, energia- ja vesihuollosta sekä rakentamisesta toimialaluokituksen tarkimmalla tasolla. Se sisältää toimialoittaisia tietoja teollisuudesta ja rakentamisesta maakunnittain ja seutukunnittain sekä teollisuudesta kunnittain. Tilaston perusmuuttujia ovat henkilöstömäärä, tehdyt työtunnit, maksetut palkat ja sosiaalikulut, tuottojen ja kulujen erittelyt, aineellisen käyttöomaisuuden investoinnit, vienti sekä tuotannon brutto- ja jalostusarvo. Toimialoittaiset tiedot on laadittu toimialaluokitusta (TOL 1995) käyttäen. Yritysten rakenteet -yksikkö kerää vuosittain tilaston laadinnassa käytetyn aineiston lomaketiedusteluna yritysiltä sekä hallinnollisista rekistereistä.

Julkaisu sisältää lisäksi karttakuvioita maakunnittain ja kunnittain sekä tunnuslukuja mm. työn tuottavuudesta. Tarkemman tason tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivustoilla StatFin -tilastopalvelussa (http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_sftieto.html). StatFin -palvelu kattaa tilastotietojen ohella myös muuttujien kuvaukset ja sen käyttö on maksutonta. Julkaisun on valmistellut aktuaari Riitta Nieminen ja johdanto-osion tuottavuuden kasvusta ja eroista eri osissa maata on kirjoittanut tutkuspäällikkö Mika Maliranta. Tilaston laadintaa on johtanut tilastopäällikkö Heikki Pihlaja.

Helsingissä maaliskuussa 2003

Kaija Hovi
Tilastojohtaja

Förord

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik 2001 omfattar uppgifter efter näringsgren över hela landets gruvdrift, tillverkning, energi- och vattenförsörjning samt byggverksamhet på den noggrannaste nivån i näringsgrensindelningen. Statistiken innehåller uppgifter efter näringsgren landskapsvis och efter ekonomisk region om industri och byggverksamhet samt kommunvis om tillverkning. Primärvariabler i statistiken är antal anställda, utförda arbetstimmar, betalda löner och socialkostnader, specificering av intäkter och kostnader, investeringar i materiella anläggningstillgångar, export samt brutto- och förädlingsvärdet för produktionen. Uppgifterna efter näringsgren har uppgjorts genom att använda näringsgrensindelningen (NI 1995). Enheten Företagsstrukturer samlar årligen in materialet som används i statistiken som en blankettenkät av företagen och ur administrativa register.

Dessutom innehåller publikationen kartfigurer efter landskap och kommun samt nyckeltal bl.a. över arbetsproduktiviteten. På Statistikcentralens webbsidor publiceras uppgifter på en noggrannare nivå i statistiktjänsten StatFin (http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_sftieto.html). StatFin -tjänsten är gratis och omfattar förutom statistikuppgifter också beskrivning av variabelerna. Publikationen har färdigställts av aktuarie Riitta Nieminen. Forskningschef Mika Maliranta har skrivit inledningen om ökning av lönsamheten och skillnader i olika delar av landet. Statistikchef Heikki Pihlaja har lett uppgörandet av statistiken.

Helsingfors i mars 2003

Kaija Hovi
Statistikdirektör

Sisällys

ALKUSANAT	3
FÖRORD	4
1. JOHDANTO	9
2. TUNNUSLUKUJA VUONNA 2001	16
2.1 Työn tuottavuuden mittarit.....	16
2.2 Muita mittareita.....	18
2.3 Tuottavuus suuruusluokittain	19
2.4 Toimipaikkojen keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari.....	20
3. ALUEELLISET TIEDOT MAAKUNNITTAIN, SEUTUKUNNITTAIN JA KUNNITTAIN	22
3.1 Tuotannon jalostusarvo maakunnittain.....	22
3.2 Teollisuuden tuottavuus seutukunnittain.....	24
3.3 Karttakuviot maakunnittain ja kunnittain	25
4. KATSAUS TEOLLISUUTEEN VUONNA 2001	42
4.1 Henkilöstö	42
4.2 Tuotanto	46
4.3 Vienti.....	49
4.4 Investoinnit.....	50
4.5 Kulut.....	52
5. TEOLLISUUS JA RAKENTAMINEN TOIMIALOITTAIN	54
5.1 Mineraalien kaivu (C)	54
5.2 Toimialoittaiset tiedot tehdasteollisuuden pääryhmissä	54
5.3 Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)	57
5.4 Rakentaminen (F).....	57
6. YLEISTÄ	59
6.1 Asetukset.....	59
6.2 Tilastotietojen päivittäminen	60
6.3 Tietolähteet.....	60
7. TEOLLISUUDEN ALUE- JA TOIMIALATILASTO	61
7.1 Tilaston sisältö	61
7.2 Tiedonkeruu ja peittävyys	61
8. KESKEISET KÄSITTEET	63
8.1 Teollisuuden käsite.....	63
8.2 Kuvioissa ja kartoissa käytetty toimialojen ryhmittely	64
8.3 Tilastoyksikkö	65
8.4 Toimiala	65
8.5 Tuotannon brutto- ja jalostusarvo.....	66
8.6 Käyttöomaisuuden investoinnit.....	67
9. ALLMÄNT	68

9.1 Förordningar	68
9.2 Uppdatering av statistikuppgifterna	69
9.3 Uppgiftskällor	69
10. INDUSTRINS OMRÅDES- OCH NÄRINGSGRENSSTATISTIK.....	70
10.1 Innehållet i statistiken	70
10.2 Uppgiftsinsamling och täckning	70
11. CENTRALA BEGREPP.....	72
11.1 Begreppet industri.....	72
11.2 Gruppering av näringsgrenar i figurer och på kartor.....	73
11.3 Statistikenhet.....	74
11.4 Näringsgren.....	75
11.5 Bruttovärdet och förädlingsvärdet av produktionen.....	75
11.6 Nettoinvesteringar i anläggningstillgångar	76
12. LIITTEET.....	77
LIITE 1: Teollisuuden toimipaikkalomakemalli 2001	77
LIITE 2: Rakentamisen toimipaikkalomakemalli 2001	86

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Suomen suuralueet (alue 2 ja 4 on yhdistetty analyysissä).....	11
Kuvio 2. Alueiden väliset kokonaistuottavuuserot, arvioiden keskivirheet 1,0 – 1,6 prosenttiyksikköä	12
Kuvio 3. Esimerkki toimialan tuottavuutta vahvistavasta mikrotason rakennemuutoksesta	13
Kuvio 4. Kokonaistuottavuutta vahvistaneen toimipaikkatason rakennemuutoksen kumulatiivinen vaikutus neljällä alueella Suomen teollisuudessa	15
Kuvio 5. Jalostusarvo jaettuna tehtyjen työtuntien määrällä vuonna 2001 (euroa / työtunti).....	16
Kuvio 6. Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä (1000 euroa/henkilö) vuonna 2001.....	17
Kuvio 7. Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta vuonna 2001, prosenttia	18
Kuvio 8. Tehdasteollisuuden (D) toimipaikkojen tuottavuus suuruusluokittain vuosina 2000 ja 2001 (euroa/henkilö)	19
Taulukko 1. Kesikikoon mittarit sekä keskittymisen mittari, C-indeksi toimialoittain 2-numerotasolla vuonna 2001 (tilastointiyksikkönä toimipaikka).....	21
Kuvio 9. Maakunnan jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla teollisuudessa ja rakentamisessa (C,D,E,F) vuonna 2001 (euroa).....	22
Taulukko 2. Maakunnittaiset tiedot teollisuudessa ja rakentamisessa yhteensä vuonna 2001 (milj. euroa).....	23
Kuvio 10. Tuottavuus seutukunnittain TOP 20 (jalostusarvo yli 180 miljoonaa euroa) vuonna 2001 (1 000 euroina)	24
Karttakuvio 1. Jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla koko teollisuudessa (C,D,E) vuonna 2001	26
Karttakuvio 2. Elektroniikan ja sähköalan jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	27
Karttakuvio 3. Metsäteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	27
Karttakuvio 4. Kemian teollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	28
Karttakuvio 5. Perusmetalliteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	28
Karttakuvio 6. Koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksen jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	29
Karttakuvio 7. Elintarviketeollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	29
Karttakuvio 8. Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	30
Karttakuvio 9. Muun tehdasteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	30
Karttakuvio 10. Huonekaluteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001	31
Karttakuvio 11. Jalostusarvo asukasta kohden koko teollisuudessa (C, D, E) kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	32

Karttakuvio 12. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen elektroniikassa ja sähköalalla kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	33
Karttakuvio 13. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen metsäteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	34
Karttakuvio 14. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen kemianteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	35
Karttakuvio 15. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen perusmetalliteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	36
Karttakuvio 16. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	37
Karttakuvio 17. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen elintarviketeollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	38
Karttakuvio 18. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	39
Karttakuvio 19. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen muussa tehdasteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	40
Karttakuvio 20. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen huonekaluteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa).....	41
Kuvio 11. Palkatun henkilöstön määrä yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (lkm).....	42
Kuvio 12. Tehdyt työtunnit teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (1000 h).....	43
Kuvio 13. Palkkojen muutos teollisuudessa ja rakentamisessa vuodesta 2000 vuoteen 2001, prosenttia.....	44
Taulukko 3. Henkilöstön määrä ja tehdyt työtunnit vuonna 2001.....	45
Taulukko 4. Maksetut palkat ja sosiaalikulut vuonna 2001.....	45
Kuvio 14. Tuotannon bruttoarvo teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa).....	46
Kuvio 15. Jalostusarvon muutos tehdasteollisuuden päätoimialoilla ja rakentamisessa vuodesta 2000 vuoteen 2001, prosenttia.....	47
Kuvio 16. Jalostusarvon kehitys teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 1999 - 2001 (milj. euroa).....	48
Kuvio 17. Jalostusarvon kehitys tehdasteollisuuden suurimmilla päätoimialoilla vuosina 1997-2001.....	48
Kuvio 18. Viennin kehitys tehdasteollisuudessa vuosina 1999-2001 (milj. euroa).....	49
Kuvio 19. Tehdasteollisuuden (toimiala D) viennin jakautuminen päätoimialoittain vuonna 2001, prosenttia.....	50
Kuvio 20. Käyttöomaisuuden investoinnit yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa).....	51
Taulukko 5. Tuotannon brutto- ja jalostusarvo, vienti sekä investoinnit vuonna 2001.....	52
Kuvio 21. Kulut yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa).....	53
Taulukko 6. Kulujen jakautuminen vuonna 2001.....	53
Kuvio 22. Jalostusarvon kehitys tehdasteollisuuden pääryhmissä vuosina 1998-2001.....	57
Taulukko 7. Suoran tiedustelun osuus koko aineistosta vuonna 2001.....	62
Tabell 7. Andelen direkt förfrågan av hela materialet år 2001.....	71

1. Johdanto

Tuottavuuden kasvu Suomen alueilla¹

Taustaa

Hyvinvoinnin taloudelliset edellytykset rakentuvat viime kädessä tuottavuuden vaaraan. Tämä on tarpeen pitää mielessä myös aluetaloutta tarkasteltaessa. Alueen hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn kehitys ovat kestäväällä pohjalla vain, kun ne perustuvat työn ja muiden tuotannontekijöiden tehostuvaan hyödyntämiseen. Suomen alueiden välillä on melkoisia eroja. Uusimaa on Euroopan Unionin vauraimpia alueita. BKT per henkilö on siellä 41 prosenttia Euroopan Unionin keskiarvoa ylempänä. Sen sijaan Itä-Suomen hyvinvoinnin reaalin pohja ei ole kovin vankka. Siellä BKT per henkilö on 25 prosenttia Euroopan Unionin keskitasoa alempana. (Behrens, 2003.)

Teollisuustilaston vuositiedusteluista koottujen toimipaikkakohtaisten pitkittäisaineistojen avulla voidaan tutkia, missä määrin alue-erot näkyvät teollisuuden tuotavuusluvuissa. Vuoteen 1975 asti ulottuvat aineistot soveltuvat erinomaisesti tällaisten asioiden tarkasteluun.² Ne kattavat hyvin tarkasti alueiden teollisen toiminnan. Vain kaikkein pienimuotoisin toiminta, joka on tyypillisesti muutama prosentti koko tuotannon arvosta, jää näiden tilastoaineistojen ulkopuolelle.³

Alueiden kokonaistuottavuuserot

Tuottavuudella tarkoitetaan tuotospääomän ja panospääomän välistä suhdetta. Ns. kokonaistuottavuutta mitattaessa panoksina otetaan usein huomioon työ (tehdyt työtunnit) ja kiinteä pääoma, joka on rakennettu aiempien investointien avulla. Näin määritelty kokonaistuottavuus on työn ja pääoman tuottavuuden painotettu keskiarvo⁴, jossa kummankin osatuottavuuden painoarvo määräytyy panoksen tuloosuuden perusteella⁵. Kun tuottavuusvertailu tehdään käyttäen hyväksi tilastollista mallia, voidaan ottaa huomioon — käytettävissä olevan aineiston asettamin rajoituksin — myös muita tuottavuuden taustatekijöitä.

¹ Kirjoitus pohjautuu olennaiselta osin kirjoittajan ja Petri Böckermanin (2003) tutkimukseen nimeltään "The micro-level dynamics of regional productivity growth: The source of divergence in Finland", joka ilmestyy myöhemmin.

² Tässä käytetty aineisto kattaa vuodet 1975-99.

³ Teollisuustilastotiedustelujen tietosisältö on myös hyvin yksityiskohtainen, mikä mahdollistaa tarakan tilastollisen analyysin. Teollisuustilastoaineisto voidaan myös yhdistää Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston kanssa (vuodesta 1987 eteenpäin), jolloin saadaan harvinaislaatuista tarkkaa tietoa työvoiman ominaisuuksista eri alueiden toimipaikoilla. Tämän ansiosta voidaan esimerkiksi selvittää, missä määrin alueiden väliset erot selittyvät koulutuseroilla.

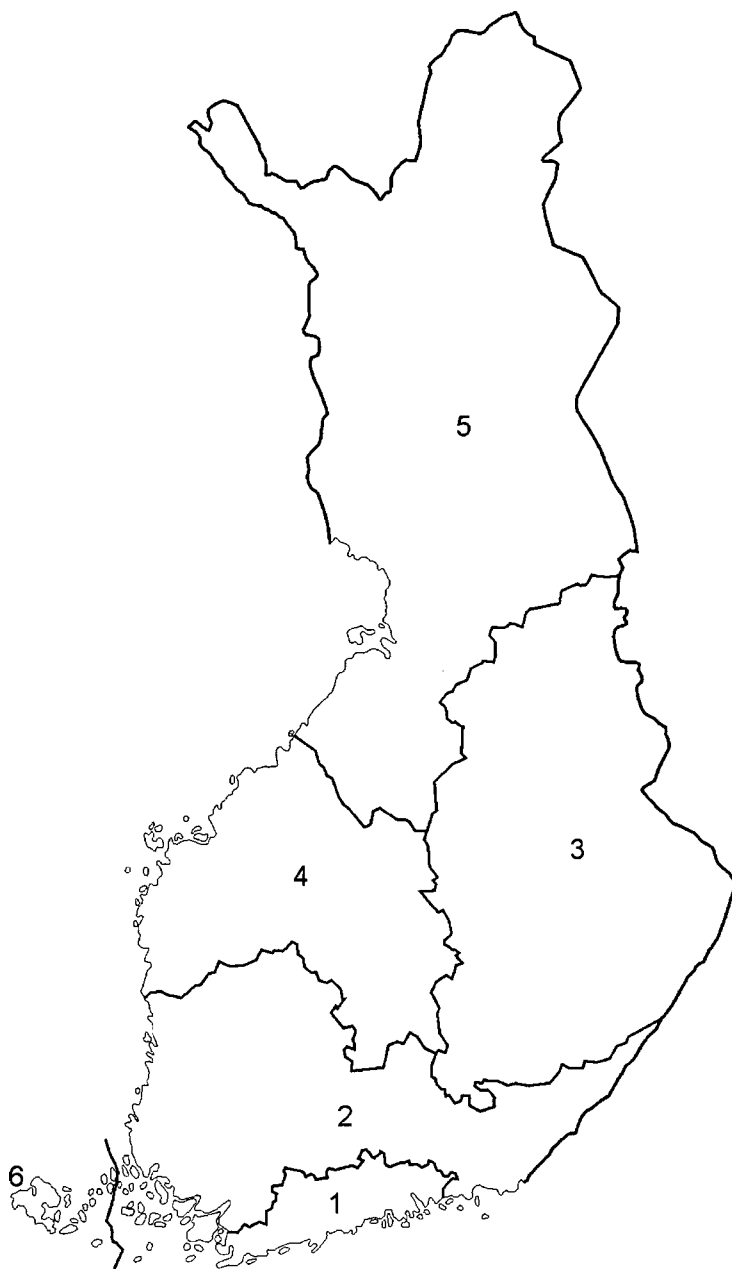
⁴ Tarkemmin sanottuna kyseessä painotettu geometrinen keskiarvo.

⁵ Määrittely on tehty toimialakohtaisesti.

Seuraavassa analyysissä tarkastellaan neljää Manner-Suomen aluetta, jotka on esitetty oheisessa karttakuviossa. Ensimmäinen niistä on Uusimaa (esitetty numerolla 1 kuviossa). Toinen tarkasteltava alue koostuu kahdesta suuralueesta, Etelä-Suomesta ja Väli-Suomesta (2 ja 4), jota tässä kutsutaan lyhyesti Länsi-Suomeksi. Kaksi suuraluetta on yhdistetty siksi, että Väli-Suomessa on eräillä toimialoilla hyvin vähän tuotantoa, mikä tekee tilastollisen vertailun hankalaksi.⁶ Tarkempi analyysi on osoittanut, että nämä kaksi yhdistettyä aluetta ovat tuottavuuden tason ja tuottavuuskasvun suhteen sangen samankaltaisia (ks. Maliranta 1998). Kolmas alue on Pohjois-Suomi (5). Neljäs alue on Itä-Suomi (3), jota käytetään vertailukohtana.

⁶ Samasta syystä Ahvenanmaa on jätetty kokonaan tarkastelun ulkopuolelle.

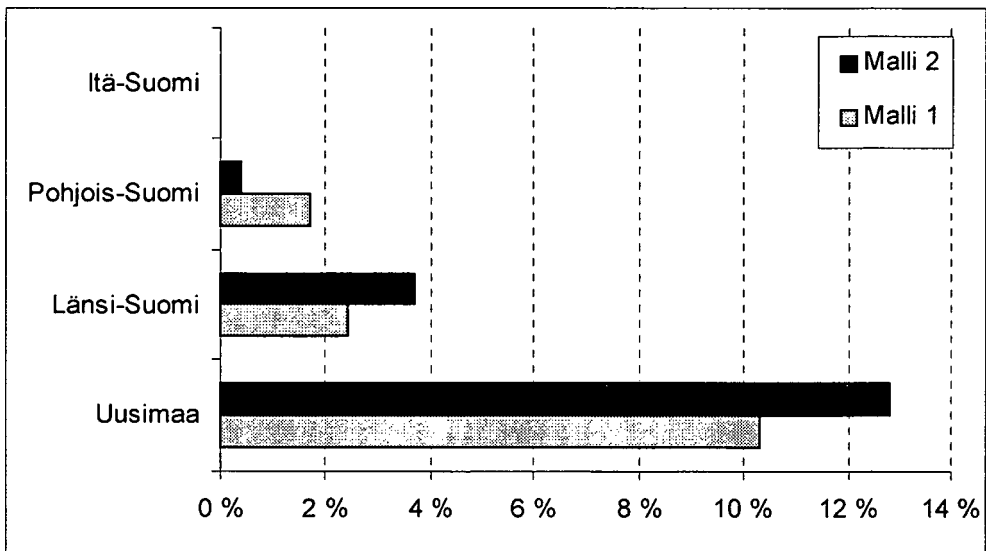
Kuvio 1. Suomen suuralueet (alue 2 ja 4 on yhdistetty analyysissä)

Alla olevassa kuviossa on esitetty neljän alueen väliset kokonaistuottavuuserot. Vertailukohtana käytetään siis Itä-Suomea. Tässä esitettävät tulokset on saatu käyttämällä kahta hieman erilaista tilastollista mallia. Molemmissa malleissa on toimialarakenteen vaikutus alueiden välisiin tuottavuuseroihin puhdistettu tilastollisin menetelmin. Lisäksi mallissa 2 on eliminoitu kaksi muuta toimipaikan tuottavuuteen vaikuttavaa tekijää; toimipaikan ikä ja toimipaikan henkilökuntarakenteen henkilöstön ikä-, sukupuoli- ja koulutusrakenteen⁷ osalta. Malleissa on käytetty kaikkiaan 41 299 toimipaikka-vuosi -havaintoa vuosina 1988-99.

Tilastollisen mallin mukaan Uudellamaalla sijaitseva tehdas saa samalla työ- ja pääomakantamäärällä aikaan keskimäärin 10,3 prosenttia suuremman tuotoksen kuin samalla toimialalla Itä-Suomessa toimiva tuotantolaitos (ks. Malli 1). Kun vertailu tehdään henkilöstörakenteen sekä iän suhteen toisiaan vastaavien toimipaikkojen kesken, ero kasvaa lähes 13 prosenttiin (ks. Malli 2). Pohjois-Suomi ja Länsi-Suomi asettuvat näiden kahden ääripään välille. Tosin ne näyttävät olevan reaaliseltsä suorituskyvyltään lähempänä Itä-Suomea kuin Uttamaata.

Kuvio 2. Alueiden väliset kokonaistuottavuuserot, arvioiden keskivirheet 1,0 - 1,6 prosenttiyksikköä

Tässä raportoidut tulokset vastaavat aikaisemmissä tutkimuksissa saatuja eroja (ks. Maliranta 1998), joissa on kontrolloitu vielä lukuisampia tuottavuustekijöitä. Mallien avulla on voitu osoittaa, että reaaliseltsä kilpailukyvyssä on erittäin merkittäviä alueiden välisiä eroja. Erot eivät synny sattumalta tai äkisti, vaan ovat yleensä pitkällisen kehityskulun seurauksia. Eroja ei pystytä selittämään

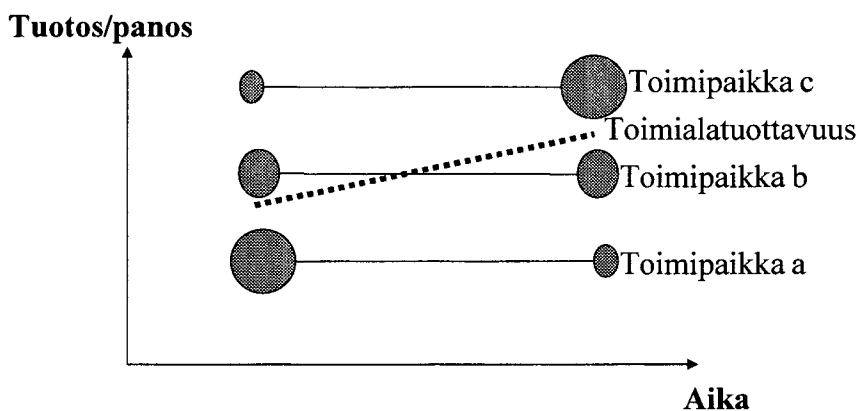
⁷ Tässä analyysissä henkilökunta on jaettu koulutuksen mukaan 7 ryhmään. Koulutus on jaettu kahteen alaan; tekniseen ja ei-tekniseen. Nämä molemmat on edelleen jaettu kolmeen koulutustasoon. Viimeisen, eli seitsemännän ryhmän muodostavat ne työntekijät, joilla ei ole tutkintoa.

toimipaikkakohtaisten tilastoaineistojen avulla, vaikka ne ovatkin erittäin yksityiskohtaisia ja kattavia.

Selitys alueiden välisille reaalisen kilpailukyvyn eroille täytyy etsiä syvemältä. Voi olla niin, että yhdellä alueella toimipaikat saavat aikaan suuremman tuotoksen työllä ja pääomalla kuin toisella alueella siitä syystä, että toisella on käytössä paremmat tuotantovälineet ja -menetelmät. Koska niistä ei ole kovin hyvää suoraa tilastotietoa, asia on pääteltävä epäsuorasti. Yksi tapa arvioida asiaa on tutkia alueiden tuottavuuskasvua ajassa. Koska tekniikoiden synnyttäminen ja käyttöönotto onnistuvat tai epäonnistuvat yrityksissä ja niiden toimipaikoissa, on tärkeä kohdistaa huomio tuottavuuskasvun ns. mikrorakennetekijöihin. Varsinkin valikoitumisen ja toimipaikkatason rakennemuutoksen merkitys voidaan olettaa olevan ratkaisevaa, kun uusia tekniikoita synnytetään ja otetaan käyttöön.

Asiaa on havainnollistettu kuviossa 3. Esimerkkitapauksessa on kolme toimipaikkaa; a, b ja c. Toimipaikkojen välillä on tuottavuustasoeroja, jotka nähdään pystyakselilla. Esimerkkitapauksessa oletetaan, että yhdenkään toimipaikan tuottavuus ei parane ajan kuluessa. Tämä ilmenee kuviossa siten, että toimipaikkojen tuottavuutta kuvaavat viivat ovat vaakatasossa. Sen sijaan toimialan tuottavuutta osoittava katkoviiva on nouseva. Toisin sanoen, toimialan tuottavuus paranee ajan kuluessa, vaikka jokaisen toimipaikan tuottavuus pysyy muuttumattomana. Selityksenä on toimipaikkatason rakennemuutos. Kuviossa pallon suuruus osoittaa toimipaikan suuruuden panoskäytöllä mitattuna. Nähdään, että alhaisen tuottavuuden toimipaikka a pienenee ja korkean tuottavuuden toimipaikka c suurenee ajan kuluessa. Tästä syystä toimialan keskimääräinen tuottavuus kohoaa.

Kuvio 3. Esimerkki toimialan tuottavuutta vahvistavasta mikrotason rakennemuutoksesta

Ns. mikrotason tuottavuushajotelma on menetelmä, jolla yllä luonnehdittu tuottavuuskasvutekijä voidaan mitata tilastoaineistoista. Menetelmässä laskettava ns. osuussiiirtymäkomponentti kertoo, kuinka monta prosenttiyksikköä

toimipaikkatason rakennemuutos on parantanut toimialan tuottavuutta tarkasteltavana olevalla periodilla (eli kuinka paljon katkoviiva on noussut pystysuunnassa edellä esitetystä esimerkissä).⁸ Komponentti on kiinnostava, sillä se kertoo dynamiikan intensiteetin määrän nimenomaan tuottavuutta vahvistavalta osalta.

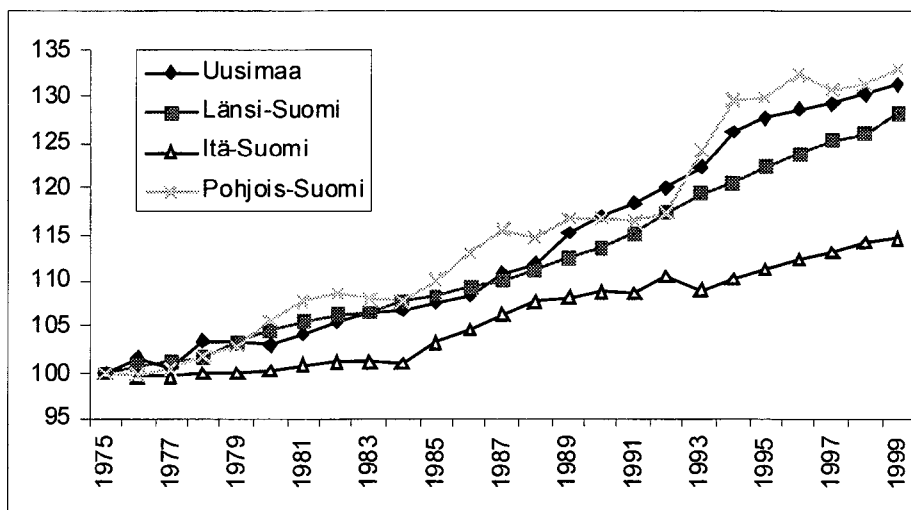
*Osuussiirtymäkomponentti on laskettu erikseen neljän alueen 13 teollisuus-toimialalle vuosina 1976-99. Kullekin alueelle on laskettu keskiarvo toimialatuloksesta.⁹ Kun vuosikohtaiset muutokset lasketaan yhteen, saadaan selville tuottavuutta vahvistavan **toimipaikkatason** rakennemuutoksen kumulatiivinen vaikutus alueen tuottavuustasoon.*

Neljälle alueelle tehtyjen laskelmien tulokset on esitty kuviossa 4. Kuvioista nähdään, että **toimipaikkatason** rakennemuutos toimialojen sisällä on vahvistanut kokonaistuottavuutta yli 30 prosenttia Uudenmaan toimialoilla vuosina 1975-1999. Vaikutus on ollut voimakas varsinkin 1980-luvun jälkipuoliskolta alkaen. Länsi-Suomessa tämä kumulatiivinen vaikutus on ollut hieman vähäisempi koko tarkasteluperiodin aikana. Pohjois-Suomessa tuottavuutta vahvistava rakenneuutos näyttää olleen voimakasta erityisesti 1990-luvun alkupuolen elpymis-vuosina. On kuitenkin tarpeen huomauttaa, että Pohjois-Suomen tuloksissa on huomattavasti enemmän vuosittaista vaihtelua ja ilmeisesti enemmän epätarkkuutta kuin muiden alueiden tuloksissa ja siksi niitä on tulkittava muita tuloksia varovaisemmin. Itä-Suomi sen sijaan erottuu merkittävästi muista alueista. Se on jäänyt jälkeen muista varsinkin 1980-luvun loppuvuosilta alkaen. Osuussiirtymäkomponentin kumulatiivinen vaikutus vajaan neljännesvuosisadan aikana on ollut 17 prosenttiyksikköä alempi kuin Uudellamaalla.

⁸ Maliranta (2001) on esittänyt menetelmän yksityiskohdat ja ominaisuudet.

⁹ Tarkemmin sanottuna kyseessä on painotettu keskiarvo, jossa kunkin toimialan paino on sen painosuosuus koko Suomen teollisuudesta kyseisenä ajankohtana. Tiettyssä mielessä alueiden toimialarakenteet on 'standardoitu' eli tuloksista on puhdistettu **toimialatekijän** vaikutus, jolloin jäljelle jää vain **toimipaikkatekijän** vaikutus toimialojen sisällä.

Kuvio 4. Kokonaistuottavuutta vahvistaneen toimipaikkatason rakennemuutoksen kumulatiivinen vaikutus neljällä alueella Suomen teollisuudessa

Yhteenveto

Suomen alue-erot ovat hyvin suuret. Se nähdään myös teollisuuden tuottavuuseroissa. Tuottavuuserot eivät selity toimialarakenteella, henkilöstön koulutuksella ja kokemuksella tai toimipaikkojen iällä. Erot juontavat juurensa niin syväälle, ettei niitä voida suoraan tunnistaa yksityiskohtaisista aineistoista. Tuottavuuden kasvun syvämpi analyysi toimipaikka-aineistoja käyttäen antaa kuitenkin kiinnostavaa lisävalaistusta tuottavuuden rakentumisesta eri alueilla. Uudelleenmaailloilla on ollut merkittävästi enemmän tuottavuutta vahvistavaa toimipaikkatason rakennemuutosta kuin Itä-Suomessa. Uudellamaalla investoinnit (työpaikkojen luonti) ovat keskittyneet Itä-Suomea enemmän sellaisiin toimipaikkoihin, jotka osaavat hyödyntää tuotannontekijöitä tuottavuutta kohottavalla tavalla. Miksi näin on käynyt, on tärkeä tutkimuskysymys. Ilmeistä on, että kilpailuoloilla on tässä merkitystä.

Kirjallisuusviitteet:

Behrens, A. (2003), "Regional gross domestic product in the European Union 2000". Statistics in Focus. Theme 1 – 1/2003. Eurostat.

Maliranta, M. (1998), "Factors of performance by plant generations. Some findings from Finland". In Biffignandi S. (ed), "Micro- and Macrodata of Firms. Statistical Analysis and International Comparison". Physica-Verlag, Heidelberg.

Maliranta, M. (2001), "Productivity growth and micro-level restructuring. Finnish experiences during the turbulent decades". Discussion Papers 757. The Research Institute of the Finnish Economy.

2. Tunnuslukuja vuonna 2001

2.1 Työn tuottavuuden mittarit

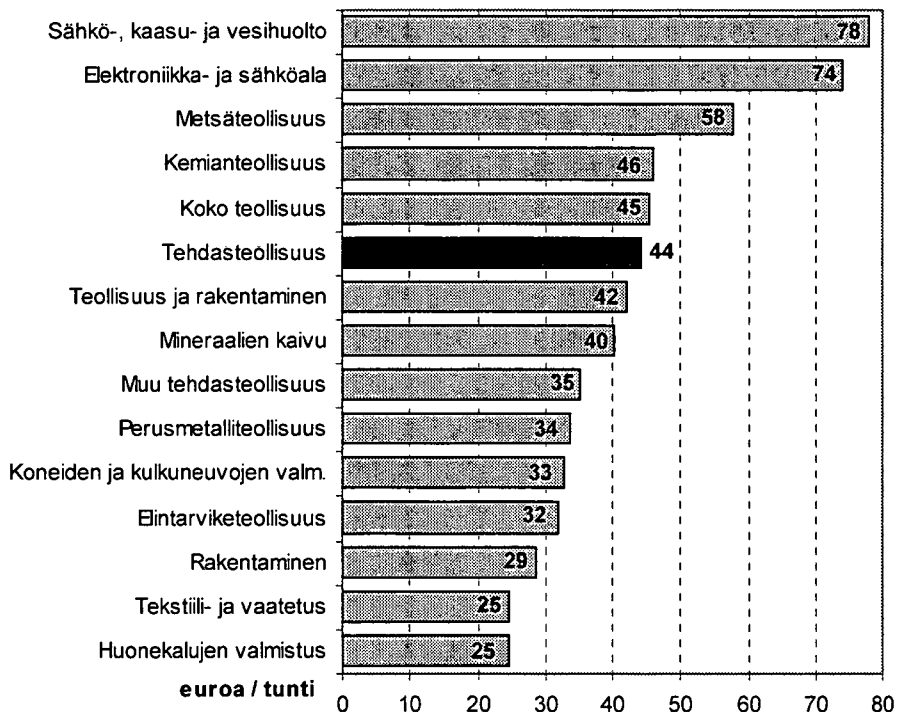
Työn tuottavuutta toimialoittain voidaan vertailla erilaisin tunnusluvuin esim.:

jalostusarvo / tehdyt työtunnit
jalostusarvo / henkilöstö

Jalostusarvo / tehdyt työtunnit

Kun työn tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo tehtyjen työtuntien määrällä, oli se tehdasteollisuudessa 44 euroa vuonna 2001. Suurinta työn tuottavuus oli sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa (78 euroa), elektroniikassa ja sähköalalla (74 euroa) ja metsäteollisuudessa (58 euroa). Keskimääräistä pienempää työn tuottavuus oli sen sijaan elintarviketeollisuudessa (32 euroa), rakentamisessa (29 euroa), tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa (25 euroa), sekä huonekalujen valmistuksessa (25 euroa).

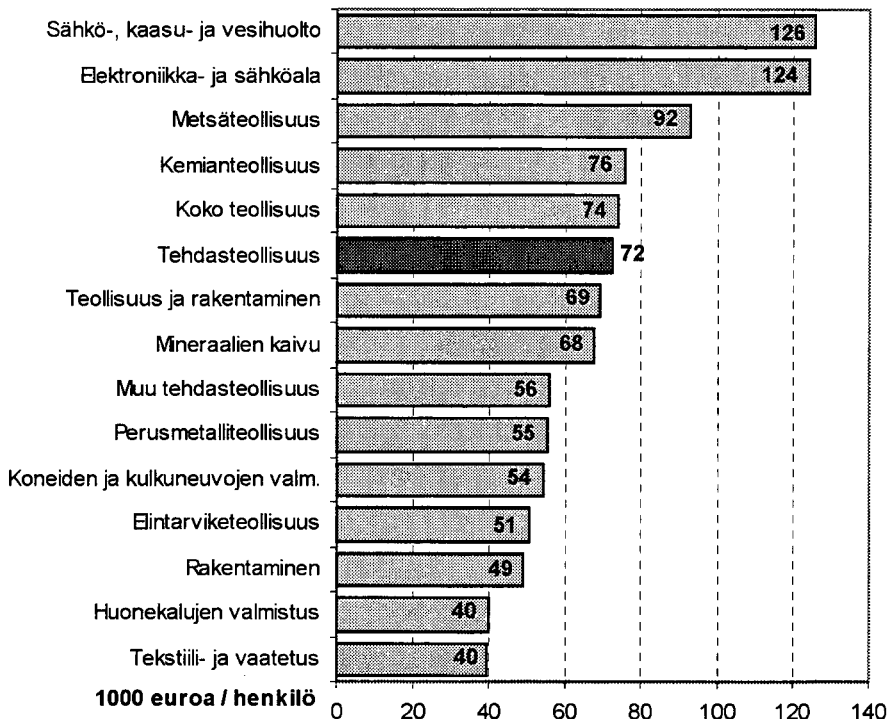
Kuvio 5. Jalostusarvo jaettuna tehtyjen työtuntien määrällä vuonna 2001 (euroa / työtunti)

Jalostusarvo / henkilöstö

Kun työn tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo henkilöstön lukumäärällä, oli se tehdasteollisuudessa 72 250 euroa vuonna 2001. Selvästi keskimääräistä suurempaa työn tuottavuus oli sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 125 552 euroa, elektroniikassa ja sähköalalla, 123 958 euroa ja metsäteollisuudessa 92 415 euroa. Rakentamisessa (48 913 euroa), huonekalujen valmistuksessa (40 005 euroa) sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa (39 502 euroa) työn tuottavuus oli sen sijaan keskimääräistä pienempää.

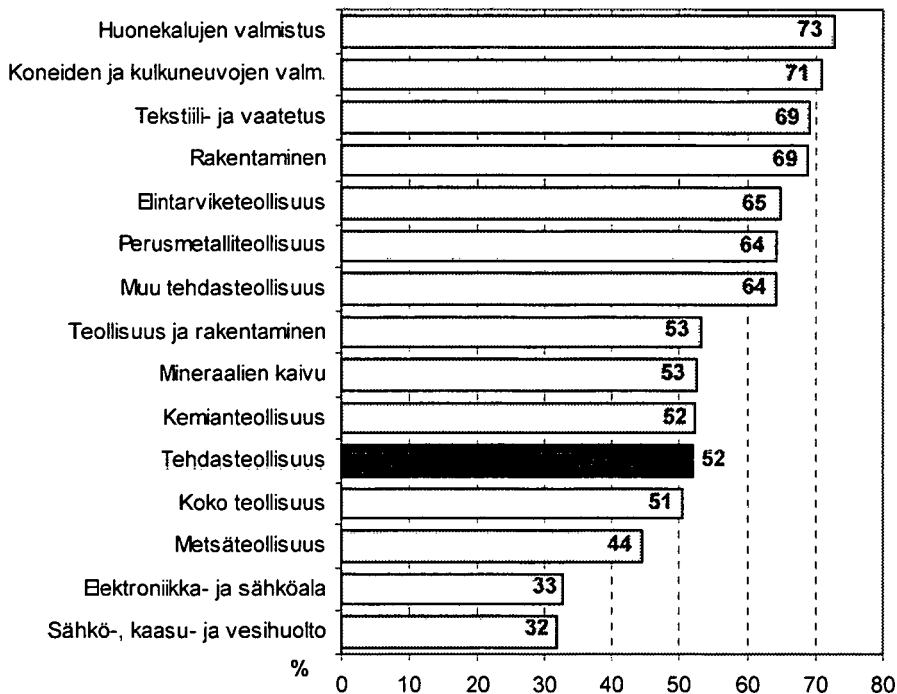
Kuvio 6. Jalostusarvo jaettuna palkatun henkilöstön lukumäärällä (1000 euroa/henkilö) vuonna 2001

2.2 Muita mittareita

Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli tehdasteollisuudessa 52 prosenttia vuonna 2001. Suurinta se oli työvoimavaltaisilla aloilla kuten huonekalujen valmistuksessa (73 %), koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa (71 %), tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa (69 %) sekä rakentamisessa (69 %). Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli keskimääräistä vähäisempää pääomaintensiivisillä toimialoilla kuten metsäteollisuudessa (44 %). Pienintä henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli elektroniikassa ja sähköalalla, 33 prosenttia sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, 32 prosenttia.

Kuvio 7. Henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta vuonna 2001, prosenttia

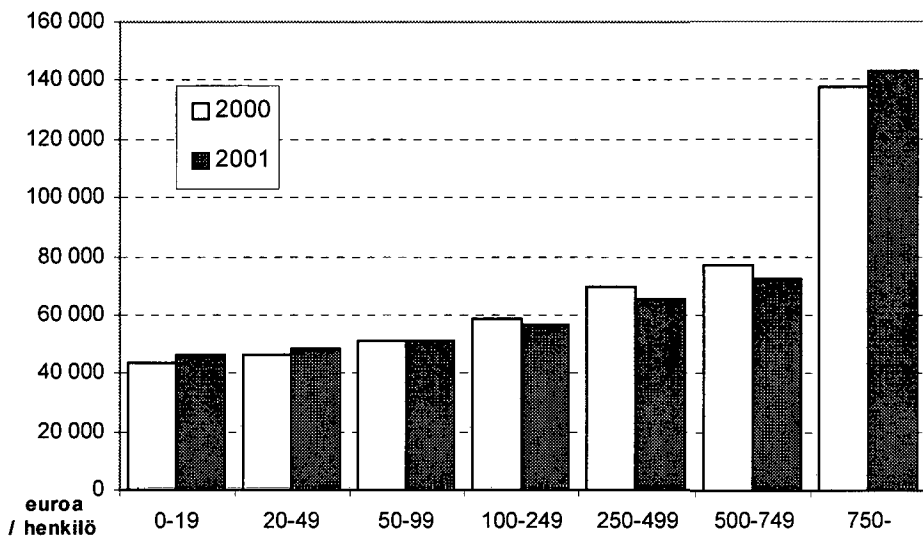

Työvoimavaltaisilla toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on vähän suhteessa työvoimakuluihin. Pääomavaltaisilla toimialoilla tarkoitetaan toimialoja, joilla kiinteää pääomaa on runsaasti suhteessa työvoimakuluihin.

2.3 Tuottavuus suuruusluokittain

Tehdasteollisuuden suurten, vähintään 750 henkilöä työllistävien toimipaikkojen tuottavuus oli omaa luokkaansa myös vuonna 2001. Näiden toimipaikkojen henkilöä kohden laskettu jalostusarvo oli 143 160 euroa, kun se minitoimipaikoissa eli alle 20 henkilöä työllistävissä oli 46 284 euroa. Suurten toimipaikkojen tuottavuus kasvoi vuoteen 2000 verrattuna vajaat 4 prosenttia. Minitoimipaikkojen jalostusarvo puolestaan kasvoi huomattavasti enemmän kuin henkilöstön määrä. Niiden tuottavuuden kasvu olikin suurinta, lähes 7 prosenttia. Myös 20 - 49 henkilön toimipaikoissa tuottavuus kasvoi yli 5 prosenttia. Sen sijaan 250 - 499 ja 500 - 749 henkilöä työllistävissä toimipaikoissa tuottavuus laski noin 6 prosenttia. Yhteensä näissä kahdessa suuruusluokassa henkilöstön määrä kasvoi selvästi enemmän kuin jalostusarvo.

Kuvio 8. Tehdasteollisuuden (D) toimipaikkojen tuottavuus suuruusluokittain vuosina 2000 ja 2001 (euroa/henkilö)

Kuviossa tuottavuus = jalostusarvo / palkattu henkilöstö
 Suuret toimipaikat = vähintään 750 henkilöä työllistävät
 Minitoimipaikat = alle 20 henkilöä työllistävät

2.4 Toimipaikkojen keskikoon mittarit ja keskittymisen mittari

Taulukon 1 sarakkeiden arvot on laskettu seuraavasti:

Aritmeettinen keskiarvo on toimialan henkilöstön summa jaettuna toimipaikkojen lukumäärällä. Tässä tarkastelussa jokaisella toimipaikalla on sama paino.

Henkilöstömäärällä **painotettu keskiarvo** on toimialan henkilöstön toimipaikoittaisilla (henkilöstö)osuuksilla painotettu keskiarvo. Tässä tarkastelussa toimipaikan paino on sitä suurempi, mitä enemmän se työllistää työvoimaa. Luku kuvaa myös sitä, kuinka monta työtoveria toimialalla työskentelevällä henkilöllä on keskimäärin.

Mediaani on toimialan keskimmäisen toimipaikan henkilöstö, kun toimialan toimipaikat on asetettu henkilöstön lukumäärän mukaan suuruusjärjestykseen. Tässä tarkastelussa jokainen toimipaikka saa saman painon.

Henkilöstömäärällä **painotettu mediaani** kertoo, mikä on henkilöstömäärällä mitattuna keskimmäisen toimipaikan koko. Tätä toimipaikkaa pienemmät toimipaikat työllistävät puolet toimialan henkilöstöstä ja tätä suuremmat puolestaan toisen puolen.

Keskittymisaste eli C-indeksi kuvaa tuotantotoiminnan keskittyneisyyttä toimialan suurimmille toimipaikoille. Yleisesti on käytetty neljän suurimman toimipaikan tuotantotoiminnan osuutta koko toimialan toiminnasta. C-indeksin arvo vaihtelee herkästi mukaan otettavien toimipaikkojen lukumäärää muutettaessa. C-indeksin arvon vaihteluväli on nolasta yhteen. Taulukossa 1 keskittymisaste on laskettu neljän suurimman toimipaikan bruttoarvon osuutena koko toimialan bruttoarvosta.

Painotettu keskiarvo, painotettu mediaani ja keskittymisaste (C-indeksi) ovat informatiivisia indikaattoreita silloin, kun kuvattavan kohteen jakauma on vino. Esimerkiksi monilla teollisuuden toimialoilla on muutamia hyvin suuria toimipaikkoja ja hyvin suuri määrä pieniä toimipaikkoja.

Tässä taulukossa C-indeksi kuvaa neljän suurimman toimipaikan tuotantotoiminnan osuutta (%) kyseisen toimialan bruttoarvosta. Keskiarvo ja mediaani on laskettu muuttujasta: *henkilöstömäärä yhteensä* (sis. yrittäjät + palkattu henkilöstö). Painotettu keskiarvo ja mediaani antavat oikeamman kuvan toimipaikkatilaston toimialojen keskikoon rakenteesta.

Taulukko 1. Keskikoon mittarit sekä keskittymisen mittari, C-indeksi toimialoittain 2-numerotasolla vuonna 2001 (tilastointiyksikkönä toimipaikka)

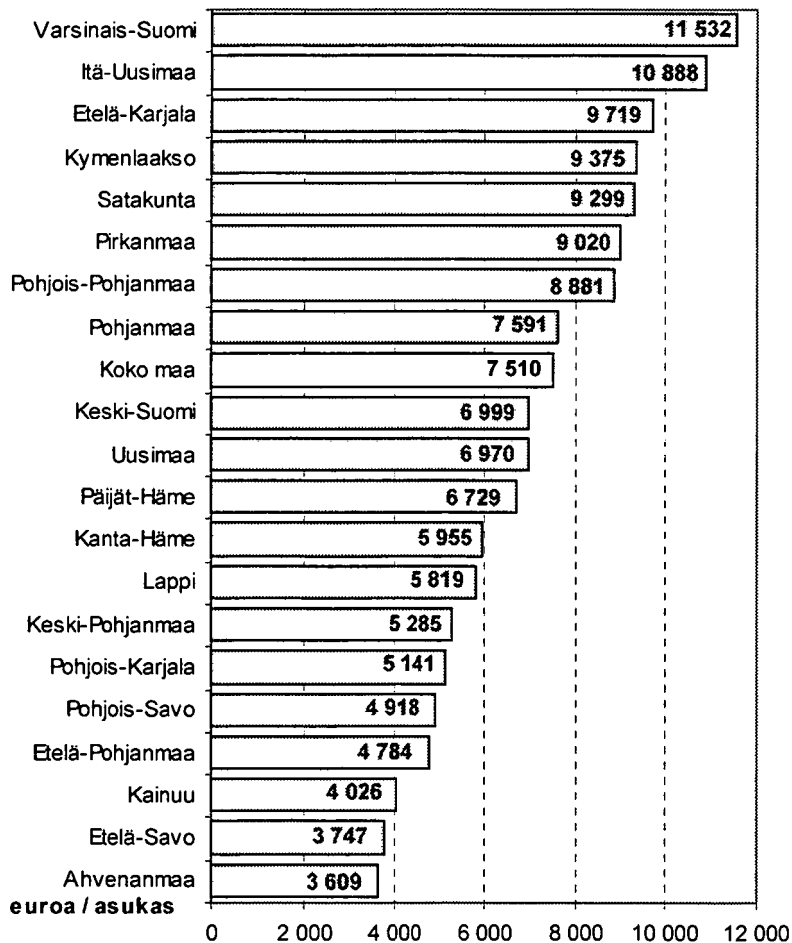
2-nro taso	Toimiala	Aritmeettinen keskiarvo	Painotettu keskiarvo	Mediaani	Painotettu mediaani	Keskittymis- aste %
10	Kivi- ja ruskohiilen kaivu	1,7	34,8	0,5	23	49,2
14	Muu mineraalien kaivu	5,7	57,8	1,0	30	28,7
15	Elintarvikkeiden ja juomien valm.	19,4	267,2	2,0	151	12,1
17	Tekstiilien valmistus	5,6	182,2	0,7	71	34,4
18	Vaatteiden valmistus	4,9	128,8	0,5	59	20,3
19	Parkitseminen ja muu nahkatuot. valm.	8,0	94,7	0,9	73	29,6
20	Puutavaran ja puutuotteiden valm.	9,9	148,2	1,0	96	7,8
21	Massan, paperin ja paperituot. valm.	138,0	627,5	18,0	434	18,3
22	Graafinen teollisuus	10,8	183,9	1,4	89	15,6
23	Koksin ja öljytuotteiden valm.	141,2	470,8	52,5	384	88,5
24	Kemikaalien, kemiallisten tuot. valm.	49,9	367,2	6,5	215	24,5
25	Kumi- ja muovituotteiden valm.	23,3	251,6	3,5	117	19,7
26	Ei-metallisten mineraalituotteiden valm.	14,5	137,4	1,9	86	10,0
27	Perusmetallien valmistus	95,4	866,6	14,3	535	42,1
28	Metallituotteiden valmistus pl. koneet ja laitteet	9,1	96,7	1,8	44	11,2
29	Koneiden ja laitteiden valm.	16,9	342,1	1,2	173	20,4
30	Konttori- ja tietokoneiden valm.	10,1	39,0	2,1	26	59,9
31	Muu sähkökoneiden ja -laitteiden valm.	32,0	508,5	3,7	268	40,2
32	Radio-, televisio- ja tietoliikennevälineiden valm.	112,7	2959,6	3,1	4390	73,1
33	Lääkintäkojeiden, hienomekaanisten kojeiden	13,6	257,4	1,5	239	25,6
34	Autojen ja perävaunujen valm.	25,8	522,3	3,1	209	39,3
35	Muu kulkuneuvojen valmistus	27,2	1143,1	1,0	646	57,3
36	Huonekalujen valmistus; muu valm.	6,2	125,4	0,9	56	13,4
37	Kierrätys	4,4	13,5	2,5	11	55,4
40	Sähkö-, kaasua- ja lämpöhuolto	26,6	356,4	2,1	165	24,3
41	Veden puhdistus ja jakelu	7,5	65,9	1,2	45	28,1
45	Rakentaminen	4,2	284,8	1,0	25	9,7

3. Alueelliset tiedot maakunnittain, seutukunnittain ja kunnittain

3.1 Tuotannon jalostusarvo maakunnittain

Teollistunein maakunta vuonna 2001 oli Varsinais-Suomi, jossa jalostusarvon kertymä asukasta kohti oli 11 532 euroa. Itä-Uudellamaalla jalostusarvoa kertyi asukasta kohti 10 888 euroa ja Etelä-Karjalassa 9 719 euroa. Vähiten jalostusarvoa asukasta kohti syntyi Ahvenanmaan maakunnassa, 3 609 euroa. Koko maan keskiarvo teollisuuden ja rakentamisen jalostusarvon kertymässä asukasta kohti oli 7 510 euroa vuonna 2001.

Kuvio 9. Maakunnan jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla teollisuudessa ja rakentamisessa (C,D,E,F) vuonna 2001 (euroa)

Taulukko 2. Maakunnittaiset tiedot teollisuudessa ja rakentamisessa yhteensä vuonna 2001 (milj. euroa)

Maakunta		Bruttoarvo	Jalostusarvo	Henkilöstö yht.	Palkat yht.
		milj. euroa	milj. euroa	lkm	milj. euroa
	Koko maa - Hela landet	120 731	38 909	581 376	16 288
01	Uusimaa - Nyland	29 133	9 094	144 359	4 493
02	Varsinais-Suomi - Egentliga Finland	13 721	5 156	58 845	1 544
04	Satakunta - Satakunta	7 500	2 210	30 817	850
05	Kanta-Häme - Egentliga Tavastland	3 285	984	19 092	490
06	Pirkanmaa - Birkaland	11 763	4 032	60 779	1 724
07	Päijät-Häme - Päijänne Tavastland	3 793	1 328	27 035	699
08	Kymenlaakso - Kymmedalen	5 406	1 758	21 890	673
09	Etelä-Karjala - Södra Karelen	3 836	1 333	15 223	449
10	Etelä-Savo - Södra Savolax	1 778	627	13 256	318
11	Pohjois-Savo - Norra Savolax	3 731	1 240	20 986	554
12	Pohjois-Karjala - Norra Karelen	2 482	882	14 580	362
13	Keski-Suomi - Mellersta Finland	5 742	1 847	27 893	773
14	Etelä-Pohjanmaa - Södra Östbotten	3 312	936	19 558	453
15	Pohjanmaa - Östbotten	4 527	1 315	23 198	643
16	Keski-Pohjanmaa - Mellersta Östbotten	1 236	377	6 720	172
17	Pohjois-Pohjanmaa - Norra Östbotten	9 710	3 245	43 321	1 174
18	Kainuu - Kajanaland	1 028	361	6 117	157
19	Lappi - Lappland	3 688	1 116	14 150	384
20	Itä-Uusimaa - Östra Nyland	4 780	976	11 642	330
21	Ahvenanmaa - Åland	280	93	1 917	45

Maakunnittain tarkasteltuna teollisuuden ja rakentamisen (C, D, E, F) **bruttoarvo** lisääntyi voimakkaimmin Uudellamaalla (9 %) sekä mm. Kanta-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa (7 %) vuonna 2001. Koko maan bruttoarvo kasvoi prosentin edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten bruttoarvo sen sijaan laski Lapiissa (-12 %) ja Itä-Uudellamaalla (-10 %).

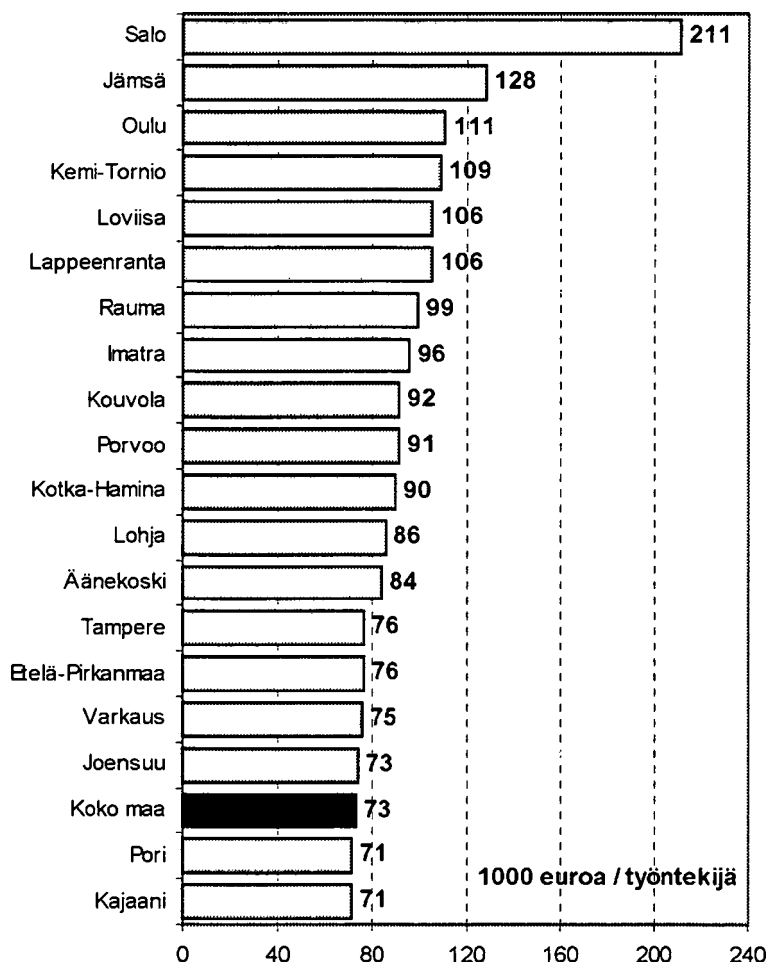
Teollisuuden ja rakentamisen **jalostusarvo** kasvoi koko maata (yli 2 %) nopeammin mm. Varsinais-Suomessa (13 %), Uudellamaalla (12 %), Etelä-Savossa (11 %) sekä Kainuussa (9 %). Tuotannon jalostusarvo supistui merkittävimmin Lapiissa (-17 %), Pohjois-Karjalassa (-11 %) ja Itä-Uudellamaalla (-8 %).

Henkilöstön lukumäärä teollisuudessa ja rakentamisessa kohosi eniten Keski-Suomessa (5 %) ja Etelä-Savossa sekä Pohjois-Pohjanmaalla (4 %). Koko maan henkilöstömäärä kasvoi alle 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrä laski eniten Etelä-Pohjanmaalla ja Kainuussa (-2 %). **Palkkasumma** nousi eniten Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa (12 %) sekä Uudellamaalla (11 %). Koko maan palkkasumma lisääntyi lähes 8 prosenttia vuonna 2001. Vähiten palkkasumma kasvoi Kainuussa, Etelä-Pohjanmaalla sekä Pohjanmaalla (4 %).

3.2 Teollisuuden tuottavuus seutukunnittain

Kuviossa 10 näkyy työn tuottavuus teollisuudessa (jalostusarvo/henkilöstö) seutukunnittain (20 tuottavinta) vuonna 2001. Kaikki ne seutukunnat ovat tarkastelussa mukana, joiden jalostusarvo ylitti 180 miljoonaa euroa. Tuottavuuden tasoa seutukunnassa selittää eniten toimipaikkojen toimiala. Tuottavuusvertailun kärjessä on Salon seutukunta (210 984 euroa), sillä suurin osa sen jalostusarvosta syntyy toimialalla 30-33 eli sähköteknisten tuotteiden ja optisten laitteiden valmistuksesta. Metsäteollisuus on taas tärkein toimiala Jämsän ja Kemi-Tornion seutukunnissa. Koko maan keskimääräinen työn tuottavuus oli 73 032 euroa työntekijää kohden vuonna 2001.

Kuvio 10. Tuottavuus seutukunnittain TOP 20 (jalostusarvo yli 180 miljoonaa euroa) vuonna 2001 (1 000 euroina)

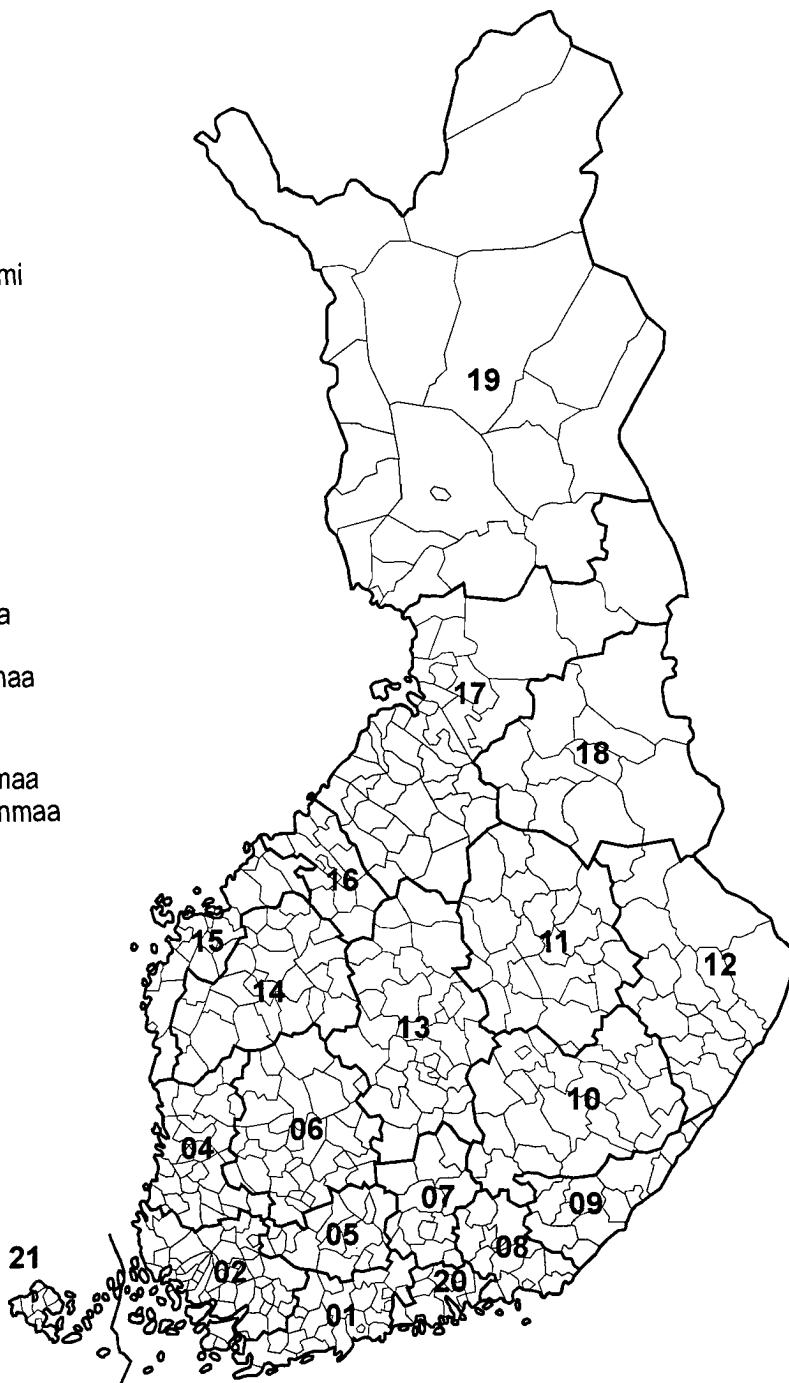
3.3 Karttakuviot maakunnittain ja kunnittain

- 01 Uusimaa
- 20 Itä-Uusimaa
- 02 Varsinais-Suomi
- 04 Satakunta
- 05 Kanta-Häme

- 06 Pirkanmaa
- 07 Päijät-Häme
- 08 Kymenlaakso
- 09 Etelä-Karjala
- 10 Etelä-Savo

- 11 Pohjois-Savo
- 12 Pohjois-Karjala
- 13 Keski-Suomi
- 14 Etelä-Pohjanmaa
- 15 Pohjanmaa

- 16 Keski-Pohjanmaa
- 17 Pohjois-Pohjanmaa
- 18 Kainuu
- 19 Lappi
- 21 Ahvenanmaa

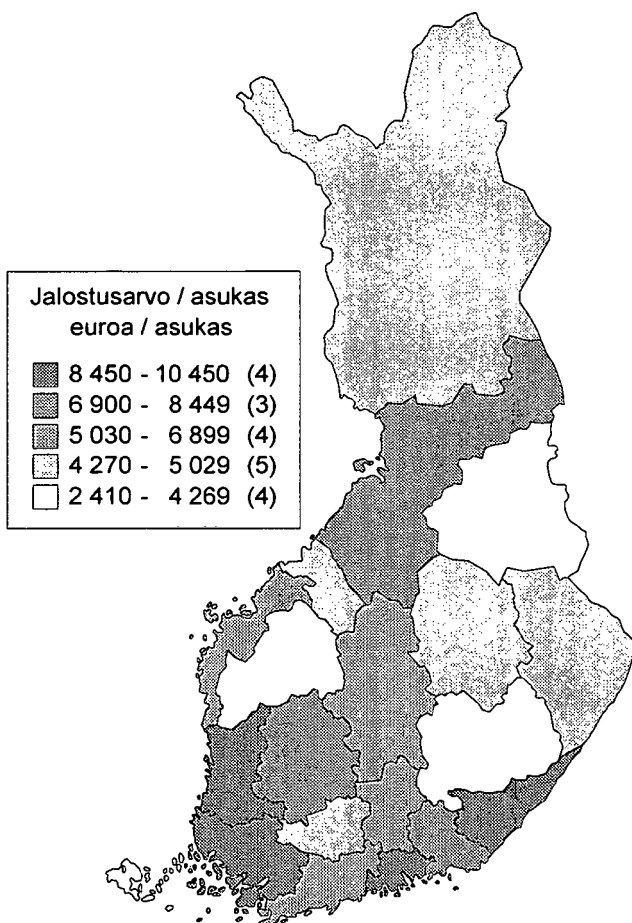

Seuraavilla kartoilla tarkastellaan maakunnittain teollisuuden tuotannon jalostusarvoa jaettuna maakunnan asukasmäärällä sekä kuntakartoissa jalostusarvon jakautumista kunnittain.

3.3.1 Teollistumisaste maakunnittain ja kunnittain

Seuraavassa tarkastelussa alueiden teollistumisasteen mittarina käytetään jalostusarvoa jaettuna alueen asukasmäärällä. Ensimmäinen karttakuvio käsittelee koko teollisuuden (toimialat C, D, E) yhteenlaskettua jalostusarvoa maakunnissa asukasta kohden. Muut karttakuviot keskittyvät tehdasteollisuuden (D) eri toimialojen jalostusarvon kertymiin asukasmäärään suhteutettuna maakunnittain vuonna 2001.

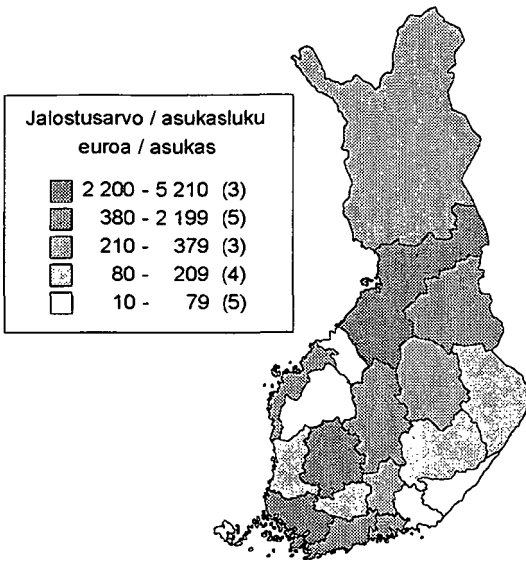
Karttakuvio 1. Jalostusarvo jaettuna maakunnan asukasluvulla koko teollisuudessa (C,D,E) vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden kertyi koko teollisuudessa yhteensä (toimialat C, D, E) eniten Varsinais-Suomen (10 447 euroa), Itä-Uudenmaan (9 828 euroa), Etelä-Karjalan (8 785 euroa) sekä Satakunnan (8 453 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden muodostui mm. Ahvenanmaan (2 410 euroa), Etelä-Savon (3 091 euroa), Kainuun (3 515 euroa) sekä Etelä-Pohjanmaan (4 067 euroa) maakunnissa.

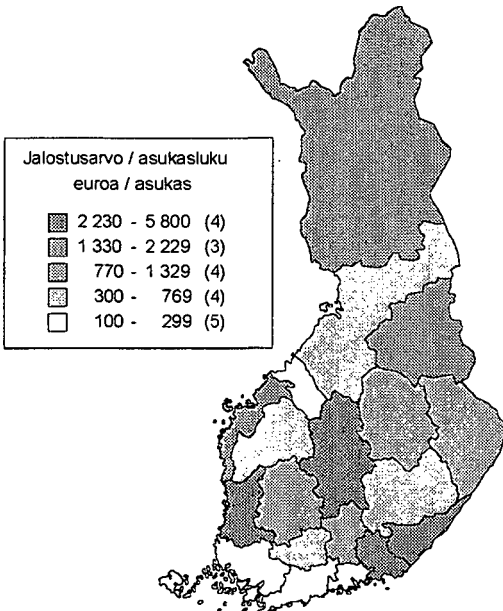
Karttakuvio 2. Elektroniikan ja sähköalan jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden kertyi elektroniikassa ja sähköalalla eniten Varsinais-Suomen (5 204 euroa), Pohjois-Pohjanmaan (3 828 euroa) ja Pirkanmaan (2 272 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden elektroniikassa ja sähköalalla muodostui mm. Ahvenanmaan (18 euroa), Keski-Pohjanmaan (21 euroa), sekä Etelä-Karjalan (34 euroa) maakunnissa.

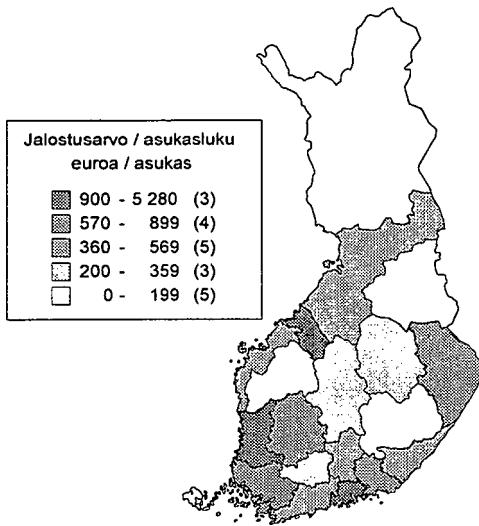
Karttakuvio 3. Metsäteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden kertyi metsäteollisuudessa eniten Etelä-Karjalan (5 793 euroa), Kymenlaakson (4 820 euroa) ja Keski-Suomen (2 650 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden metsäteollisuudessa muodostui mm. Varsinais-Suomen (105 euroa), Uudenmaan (135 euroa), sekä Ahvenanmaan (201 euroa) maakunnissa.

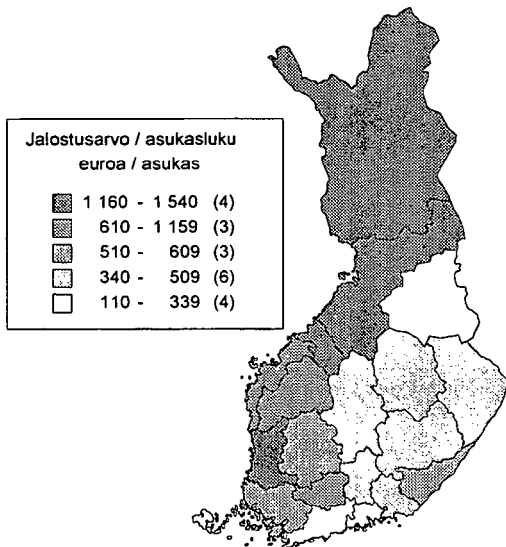
Karttakuvio 4. Kemian teollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden kemianteollisuudessa kertyi eniten Itä-Uudenmaan (5 277 euroa), Keski-Pohjanmaan (1 174 euroa) ja Satakunnan (1 035 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa kemianteollisuudessa asukasta kohden muodostui mm. Kainuun (3 euroa), Lapin (58 euroa), sekä Etelä-Pohjanmaan (108 euroa) maakunnissa.

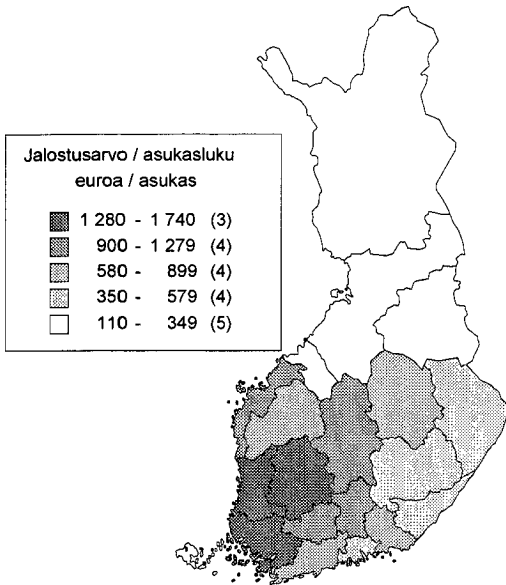
Karttakuvio 5. Perusmetalliteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden perusmetalliteollisuudessa kertyi eniten Satakunnan (1 539 euroa), Keski-Pohjanmaan (1 387 euroa) ja Pohjois-Pohjanmaan (1 249) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa perusmetalliteollisuudessa asukasta kohden muodostui mm. Kainuun (116 euroa), Ahvenanmaan (167 euroa), sekä Uudenmaan (286 euroa) maakunnissa.

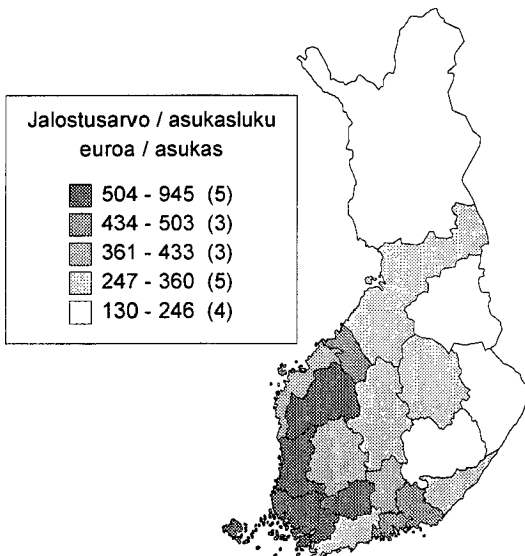
Karttakuvio 6. Koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksen jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa kertyi eniten Varsinais-Suomen (1 735 euroa), Pirkanmaan (1 436 euroa) ja Satakunnan (1 427 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa muodostui mm. Ahvenanmaan (113 euroa), Kainuun (259 euroa), sekä Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan (281 euroa) maakunnissa.

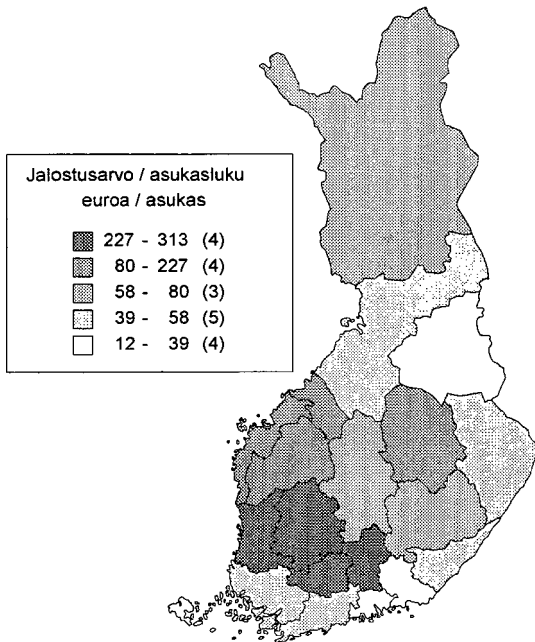
Karttakuvio 7. Elintarviketeollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden elintarviketeollisuudessa kertyi eniten Etelä-Pohjanmaan (945 euroa), Ahvenanmaan (793 euroa) ja Varsinais-Suomen (638 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden elintarviketeollisuudessa muodostui mm. Kainuun (130 euroa), Etelä-Savon (168 euroa), sekä Pohjois-Karjalan (202 euroa) maakunnissa.

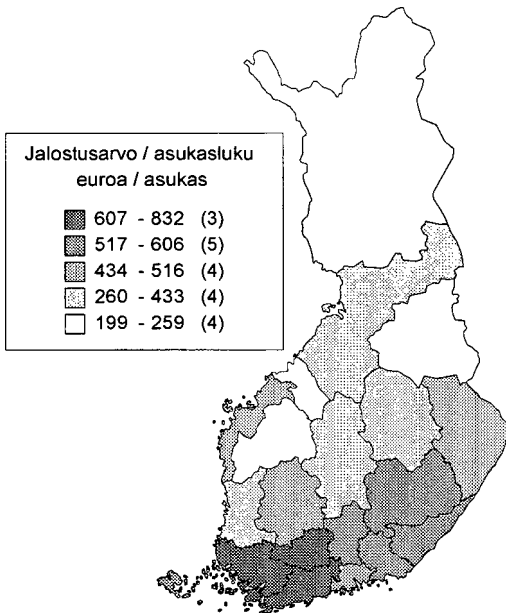
Karttakuvio 8. Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa kertyi eniten Pirkanmaan (312 euroa), Päijät-Hämeen (242 euroa) ja Kanta-Hämeen (228 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa muodostui mm. Ahvenanmaan (12 euroa), Itä-Uudenmaan (23 euroa), Kymenlaakson (23 euroa), sekä Kainuun (36 euroa) maakunnissa.

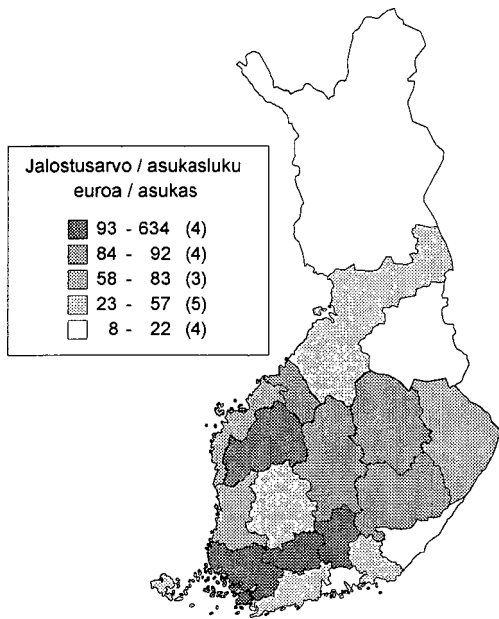
Karttakuvio 9. Muun tehdasteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden muussa tehdasteollisuudessa kertyi eniten Kanta-Hämeen (831 euroa), Varsinais-Suomen (776 euroa) ja Uudenmaan (750 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa muussa tehdasteollisuudessa asukasta kohden muodostui mm. Kainuun (200 euroa), Etelä-Pohjanmaan (227 euroa), sekä Lapin (234 euroa) maakunnissa.

Karttakuvio 10. Huonekaluteollisuuden jalostusarvon kertymä asukasta kohden maakunnittain vuonna 2001

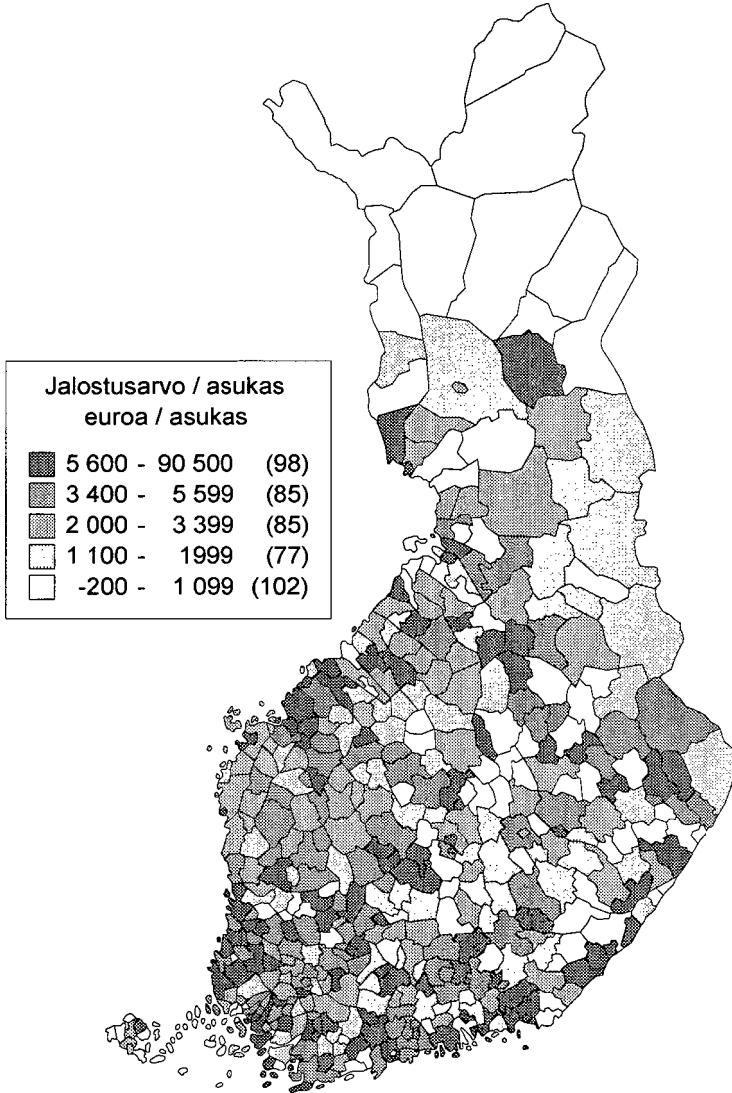

Maakunnittain tarkasteltuna jalostusarvoa asukasta kohden huonekaluteollisuudessa kertyi eniten Päijät-Hämeen (634 euroa), Etelä-Pohjanmaan (269 euroa) ja Kanta-Hämeen (125 euroa) maakunnissa.

Vähiten jalostusarvoa huonekaluteollisuudessa asukasta kohden muodostui mm. Etelä-Karjalan (9 euroa), Lapin (10 euroa), sekä Itä-Uudenmaan (17 euroa) maakunnissa.

Teollistumisaste kunnittain

Karttakuvio 11. Jalostusarvo asukasta kohden koko teollisuudessa (C, D, E) kunnittain vuonna 2001 (euroa)

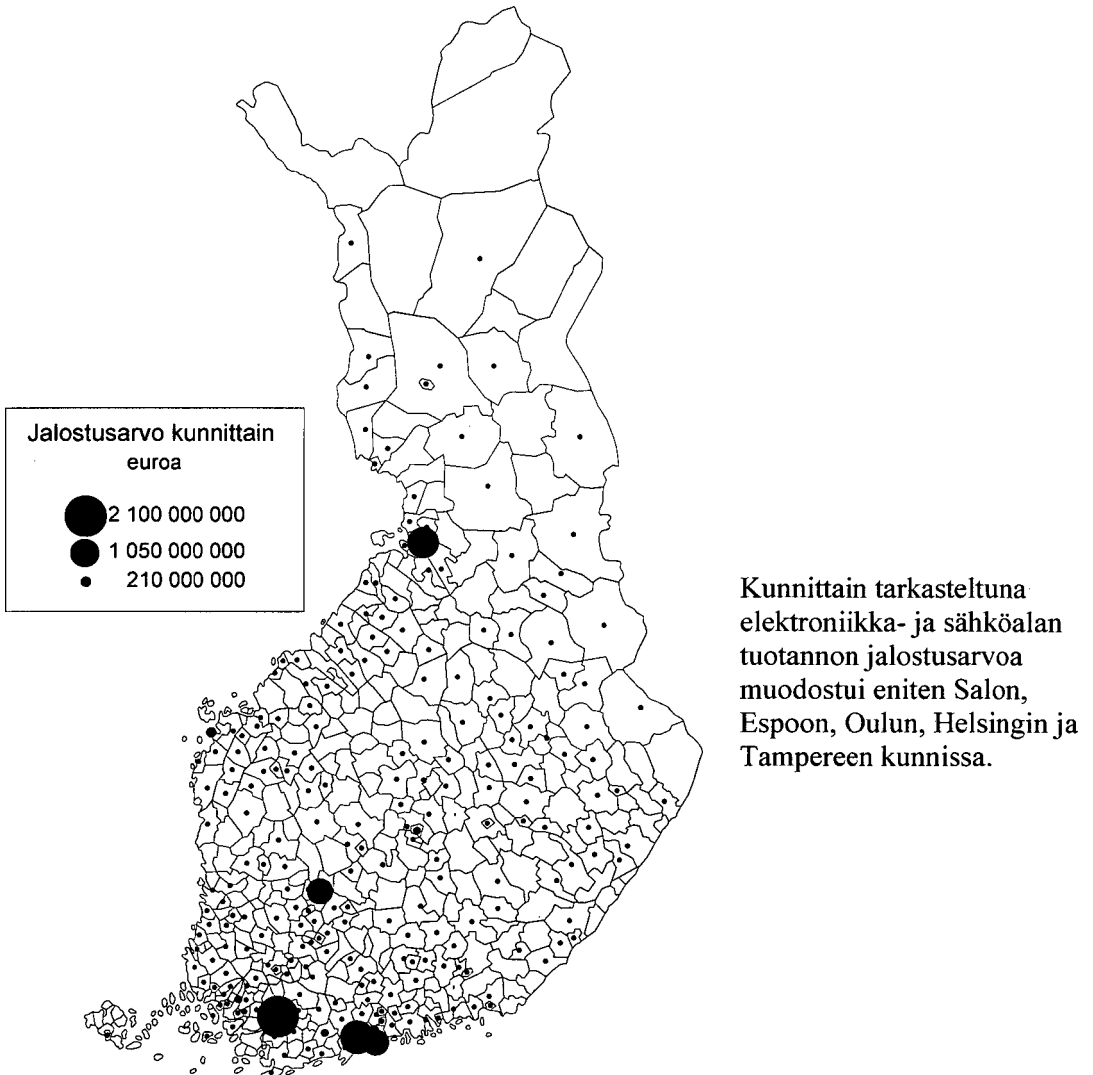
Kunnittain tarkasteltuna koko teollisuuden jalostusarvon kertymä yhteensä kunnan asukasmäärään suhteutettuna oli suurinta Salon (90 427 euroa), Kasikisen (51 604 euroa), sekä Jämsänkosken (30 342 euroa) kunnissa.

Vähiten jalostusarvoa asukasta kohden muodostui Kodisjoen, Savukosken ja Sodankylän kunnissa.

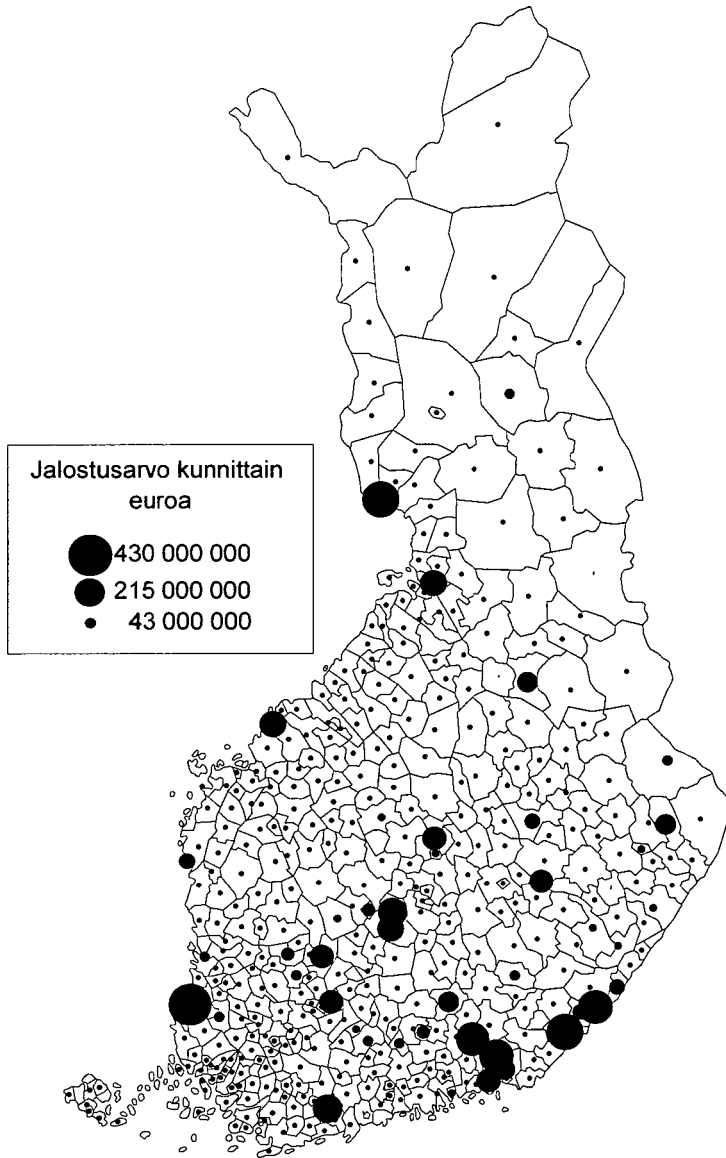
3.3.2 Tuotannon jalostusarvon jakautuminen kunnittain

Seuraavilla kartoilla tarkastellaan teollisuuden tuotannon jalostusarvon jakautumista toimialoittain ja kunnittain. Karttakuvioista nähdään eri päätoimialojen keskittymät ja toimialojen muu jakautuminen eri kuntiin karkeasti. Jalostusarvon symbolien kokoluokat eroavat eri kartoissa.

Karttakuvio 12. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen elektroniikassa ja sähköalalla kunnittain vuonna 2001 (euroa)

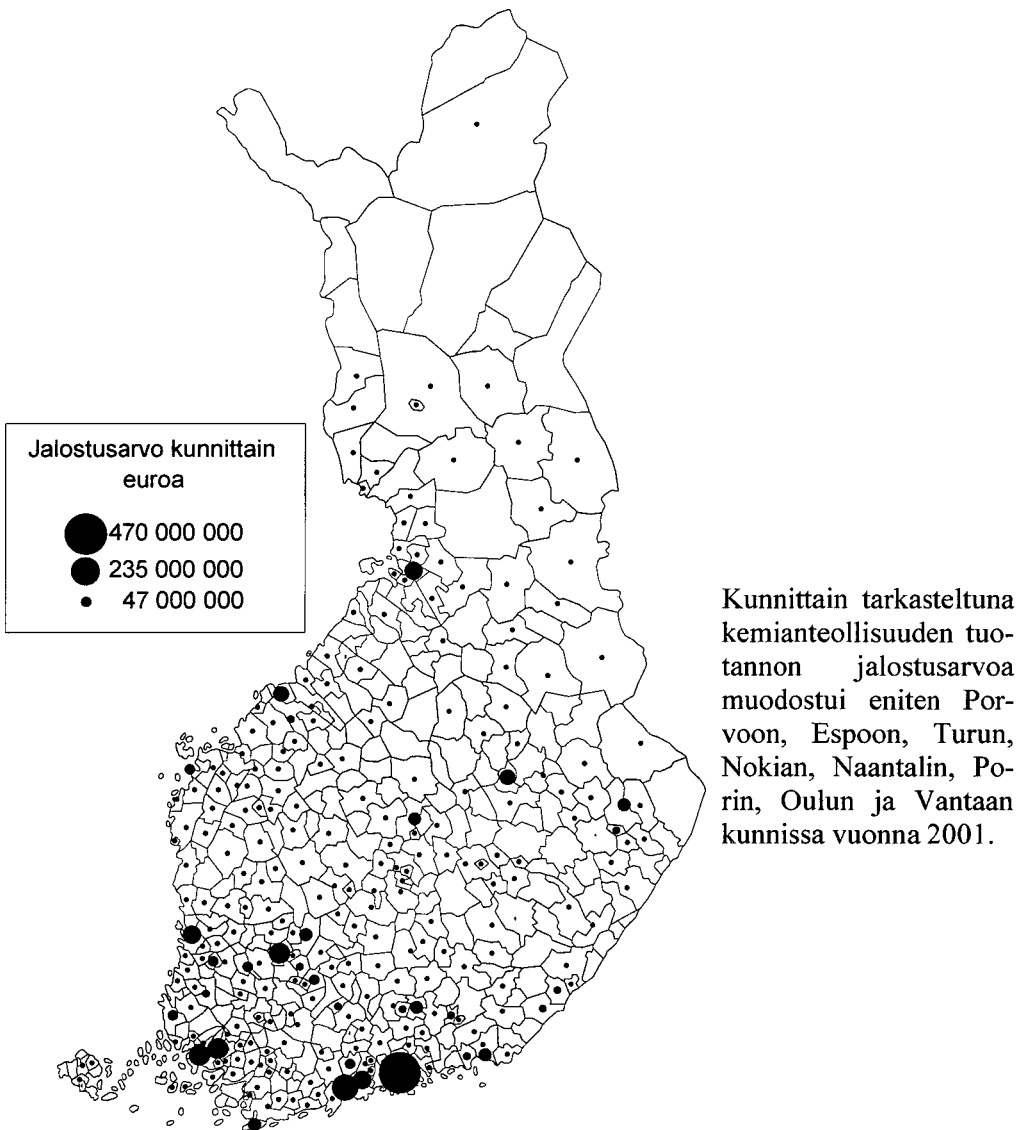

Karttakuvio 13. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen metsäteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

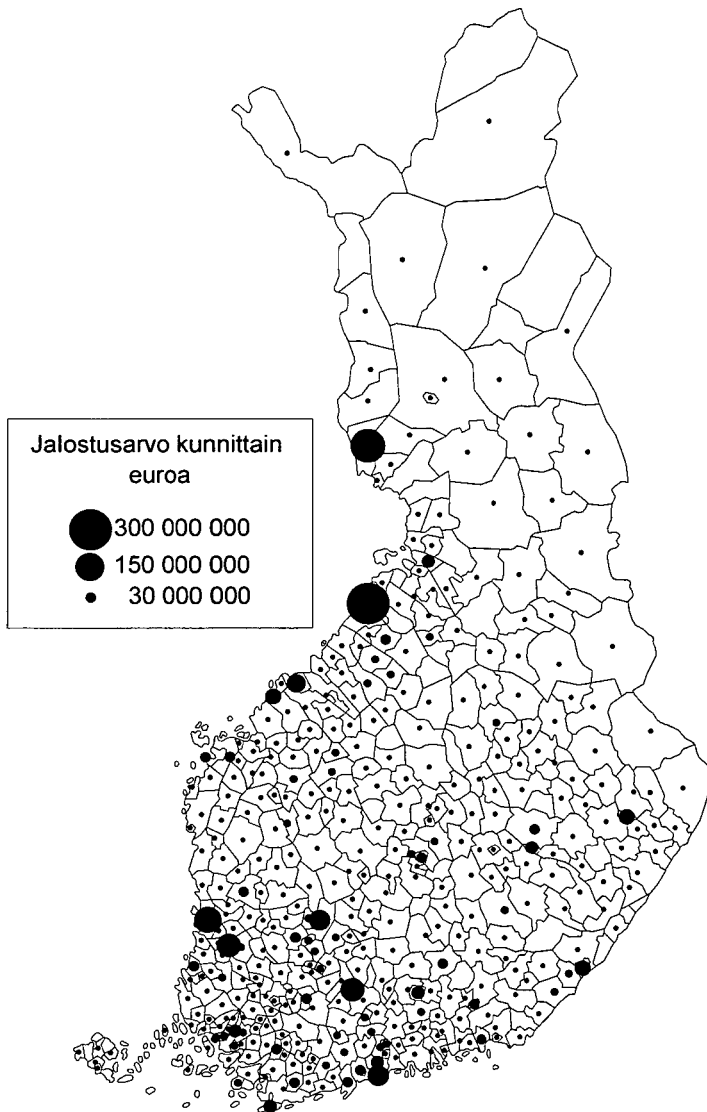

Kunnittain tarkasteltuna metsäteollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten mm. Rauman, Kemin, Lappeenrannan, Kuusankosken, Anjalankosken, Imatran, Lohjan sekä Jämsänkosken kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 14. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen kemianteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

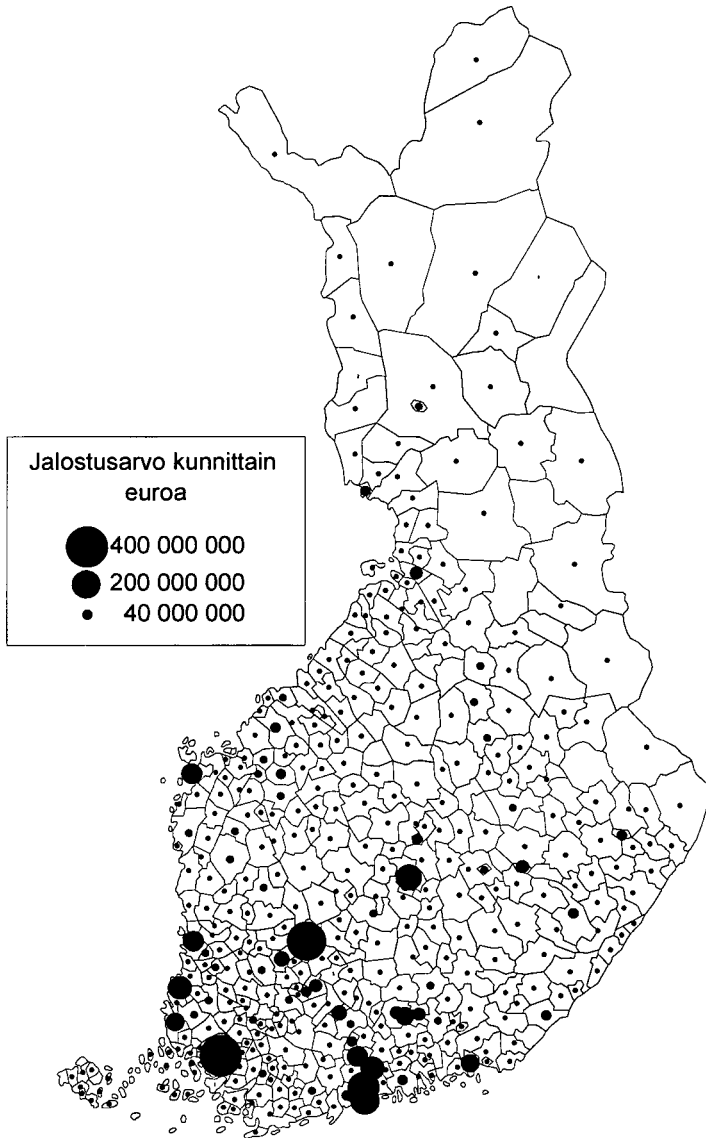

Karttakuvio 15. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen perusmetalliteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

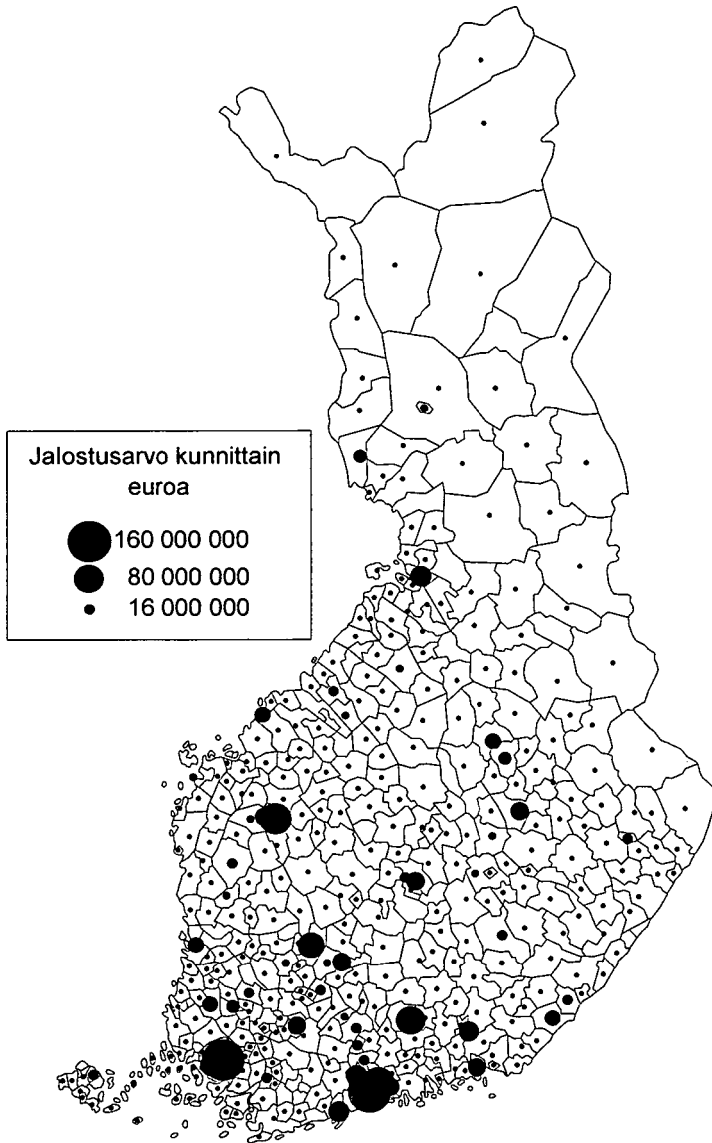
Kunnittain tarkasteltuna perusmetalliteollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten Raahen, Tornion, Porin, Harjavallan, Hämeenlinnan ja Tampereen kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 16. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

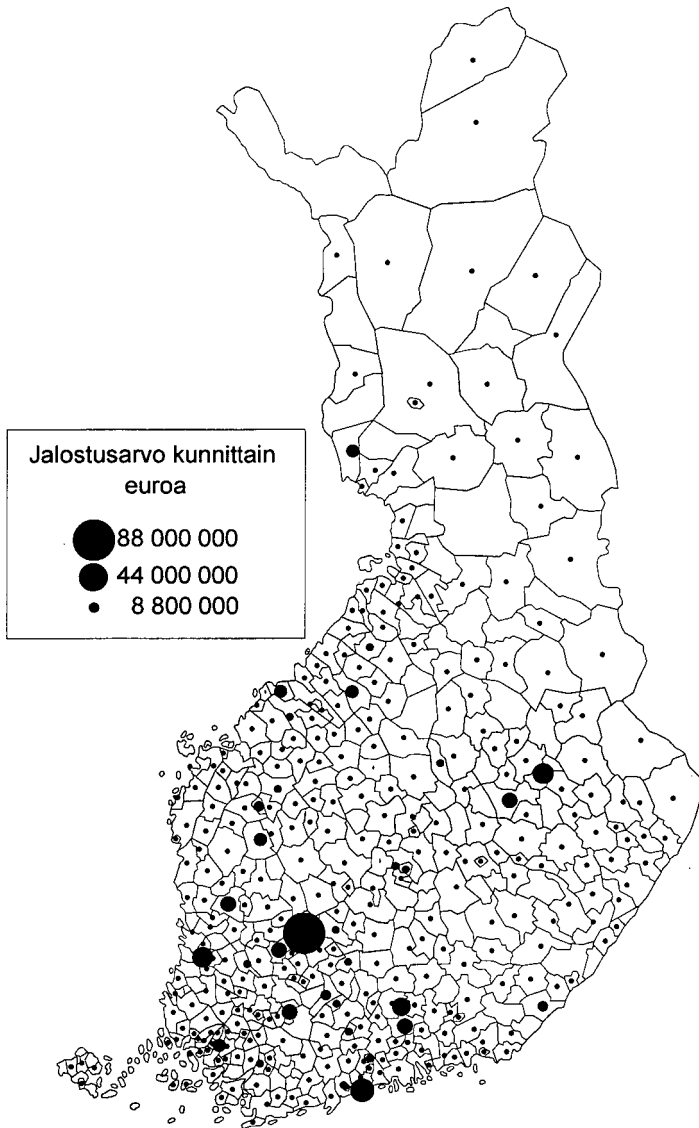
Kunnittain tarkasteltuna koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksen tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten Turun, Tampereen, Vantaan, Helsingin, Jyväskylän, Järvenpään ja Rauman kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 17. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen elintarviketeollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

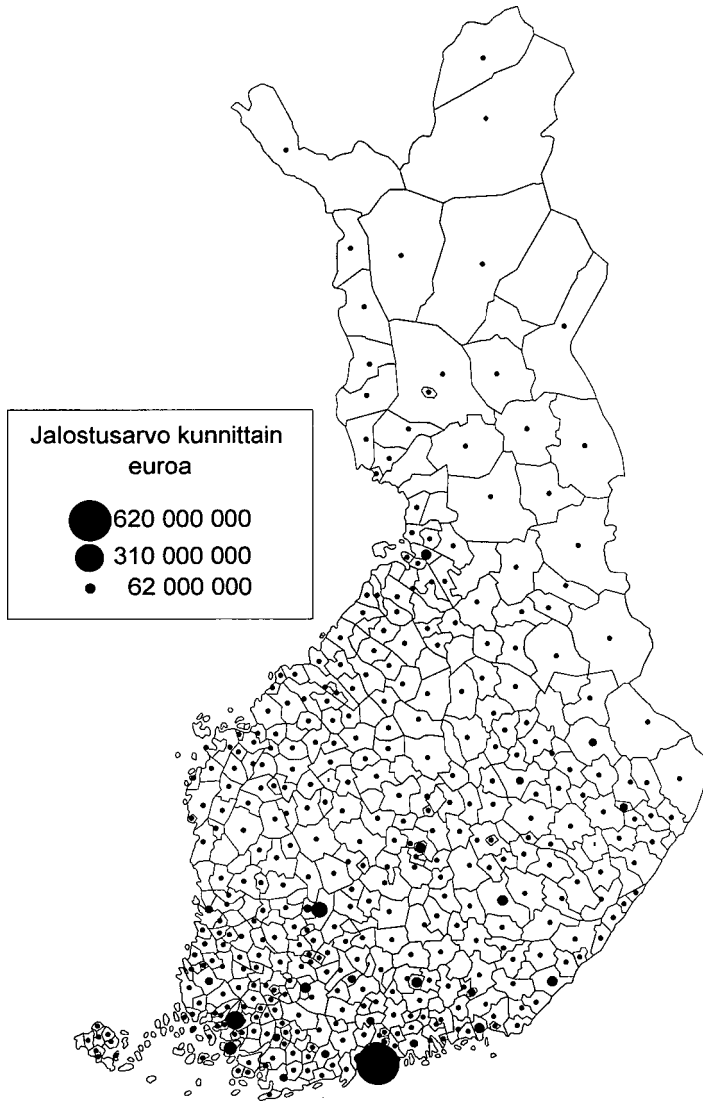
Kunnittain tarkasteltuna elintarviketeollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten mm. Turun, Vantaan, Keravan, Nurmon, Lahden, Tampereen ja Raision kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 18. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

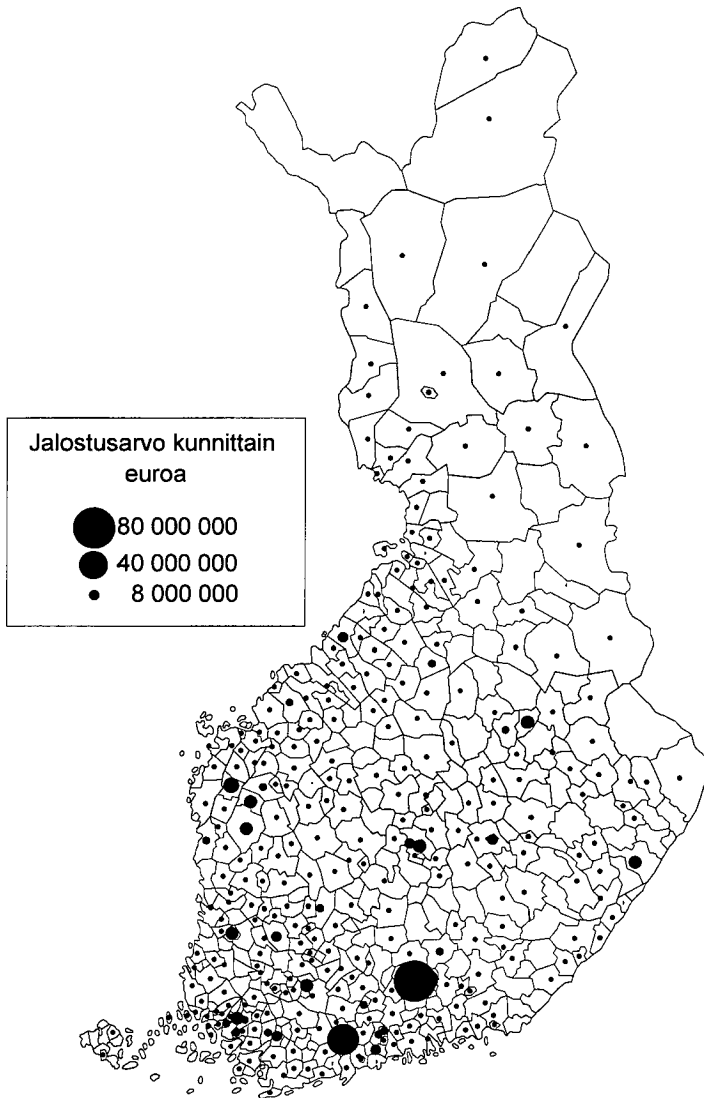
Kunnittain tarkasteltuna tekstiili- ja vaatetusteollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten Tampereen, Helsingin, Nakkilan, Juankosken, Lahden ja Nokian kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 19. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen muussa tehdasteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

Kunnittain tarkasteltuna muun tehdasteollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten Helsingin, Vantaan, Turun, Tampereen, Paraisen ja Lappeenrannan kunnissa vuonna 2001.

Karttakuvio 20. Tuotannon jalostusarvon jakautuminen huonekaluteollisuudessa kunnittain vuonna 2001 (euroa)

Kunnittain tarkasteltuna huonekaluteollisuuden tuotannon jalostusarvoa muodostui eniten mm. Lahden, Vihdin, Nastolan, Jurvan, Hollolan, Kauhajoen ja Kurikan kunnissa vuonna 2001.

4. Katsaus teollisuuteen vuonna 2001

4.1 Henkilöstö

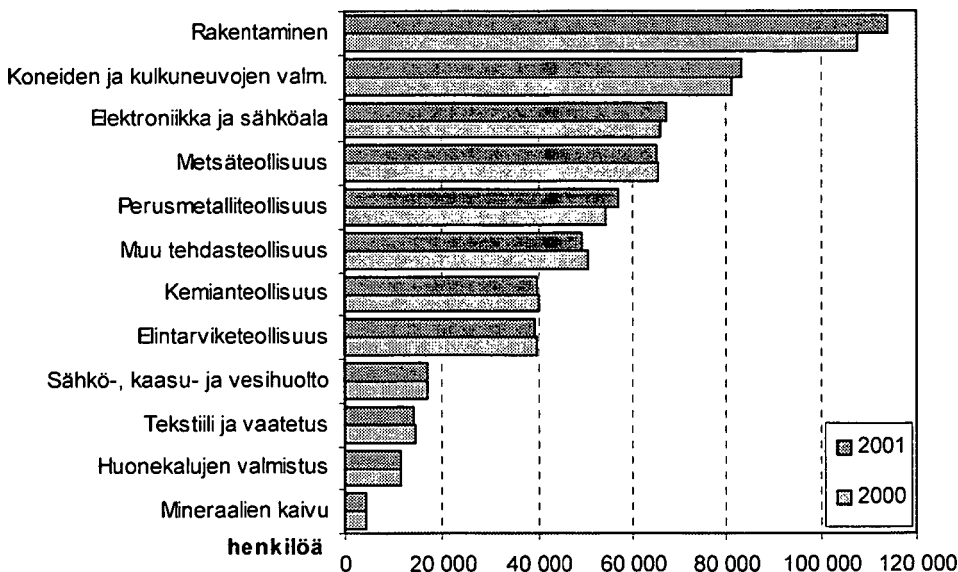
Työvoiman määrä lisääntyi alle 2 prosenttia teollisuudessa ja rakentamisessa

Palkatun henkilöstön määrä teollisuudessa ja rakentamisessa yhteensä (toimialat C, D, E, F) oli vuonna 2001 noin 563 000 henkilöä kasvun ollessa alle 2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäystä oli noin 9 300 henkeä. Mineraalien kaivus- ja (C) henkilöstön määrä lisääntyi vajaat 3 prosenttia.

Tehdasteollisuus (D) työllisti noin 428 000 henkilöä määrän pysyessä lähes edellisen vuoden tasolla. Kasvua oli vain vajaan prosentin. Tehdasteollisuuden toimialoilla henkilöstön määrä lisääntyi eniten perusmetalliteollisuudessa (vajaat 4 %), koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa (vajaat 3 %), sekä elektroniikassa ja sähköalalla (2 %). Sen sijaan tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa henkilöstömäärä väheni yli 4 prosenttia, elintarviketeollisuudessa vajaat 2 prosenttia, sekä metsä- ja kemianteollisuudessa noin prosentin.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E) työllisti noin 17 000 henkilöä määrän pysyessä edellisen vuoden tasolla. Rakentamisessa (F) henkilöstön määrä sen sijaan kasvoi runsaat 6 prosenttia. Rakentamisen sektorilla työskenteli noin 114 000 henkeä vuonna 2001.

Kuvio 11. Palkatun henkilöstön määrä yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (lkm)

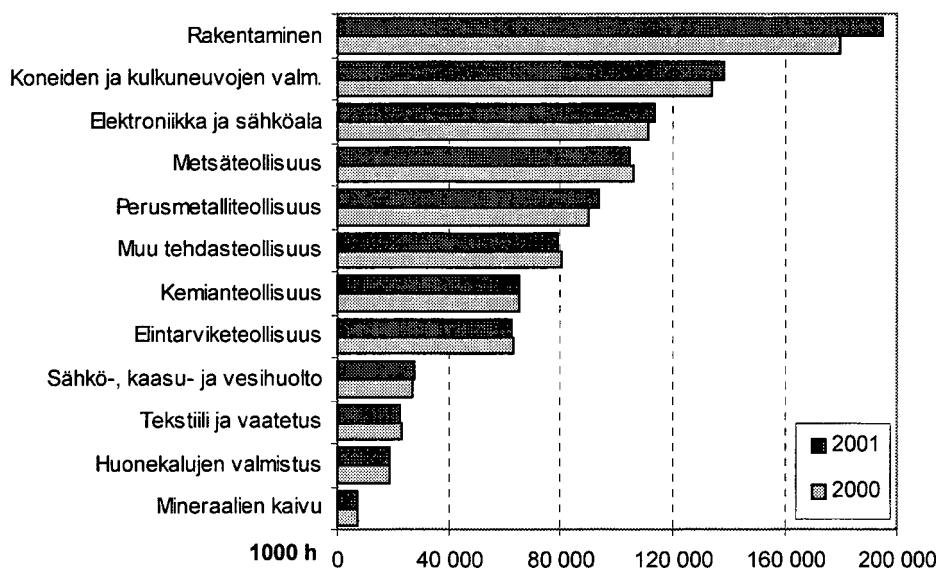

Tehtyjen työtuntien määrä lisääntyi teollisuudessa ja rakentamisessa yli 2 prosenttia

Palkatun henkilöstön **tehtyjen työtuntien** määrä yhteensä kasvoi teollisuudessa ja rakentamisessa runsaat 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tehdasteollisuudessa niiden määrä pysyi lähes ennallaan kasvun oltua vain vajaan prosentin vuonna 2001. Mineraalien kaivussa tehdyt työtunnit lisääntyivät lähes 2 prosenttia. Rakentamisessa tehtyjen työtuntien määrän lisäystä oli sen sijaan melko reippaasti, lähes 9 prosenttia.

Tehdasteollisuudessa tehtyjen työtuntien määrä lisääntyi eniten perusmetalliteollisuudessa sekä koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, yli 3 prosenttia. Elektroniikassa ja sähköalalla työtuntien määrä kasvoi 2 prosenttia. Tehtyjen työtuntien määrä väheni sen sijaan tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa, runsaat 4 prosenttia, sekä elintarviketeollisuudessa ja metsäteollisuudessa vajaat 2 prosenttia.

Kuvio 12. Tehdyt työtunnit teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (1000 h)

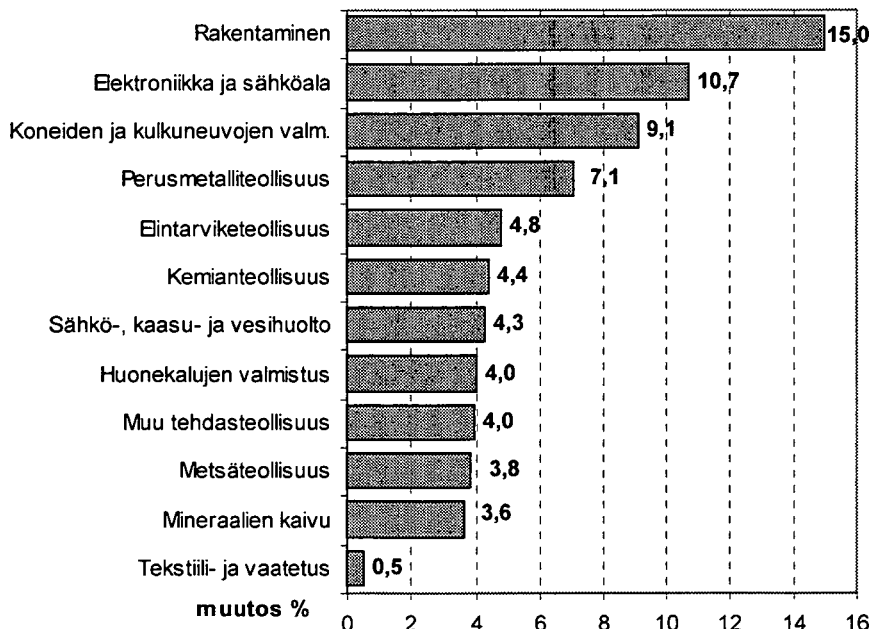
Työtunteihin sisältyy vuoden aikana tehdyt todelliset työtunnit. Työtunteihin ei sisälly poissaoloajat (sairasloma, vuosiloma tai vastaavat) eivätkä niin sanotut ylityökorotukset.

Palkat kasvoivat teollisuudessa ja rakentamisessa lähes 8 prosenttia

Henkilöstölle maksetut **palkat yhteensä eli palkkasumma**¹⁰ kasvoi teollisuudessa ja rakentamisessa lähes 8 prosenttia yltäen 16,3 miljardiin euroon vuonna 2001. Lisäystä edellisestä vuodesta oli 1,2 miljardia euroa. Tehdasteollisuudessa palkkasumma lisääntyi vajaat 7 prosenttia yltäen 12,7 miljardiin euroon. Mineraalien kaivussa palkat nousivat vajaat 4 prosenttia, sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa runsaat 4 prosenttia. Rakentamisen sektorilla palkkasumman lisäystä oli kaikkein eniten, 15 prosenttia.

Tehdasteollisuuden toimialoilla palkkasumma kasvoi voimakkaimmin elektroniikassa ja sähköalalla (vajaat 11 %), koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa (9 %), sekä perusmetalliteollisuudessa (yli 7 %). Tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa palkat kasvoivat vain vajaan prosentin.

Kuvio 13. Palkkojen muutos teollisuudessa ja rakentamisessa vuodesta 2000 vuoteen 2001, prosenttia

¹⁰ Palkkoihin ei lasketa mukaan optioita.

Taulukko 3. Henkilöstön määrä ja tehdyt työtunnit vuonna 2001

Toimiala	Henkilöstö lkm			Työtunnit 1000 h			
	Toimihlö	Työntekij	Palkatut yht.	Toimihlö	Työntekij	Työtunnit yht.	
C,D,E,F	Teollisuus ja rakentaminen	195 568	367 936	563 504	328 302	599 576	927 878
C,D,E	Koko teollisuus	165 553	283 544	449 097	277 118	455 550	732 668
C	Mineraalien kaivu	1 569	2 824	4 393	2 674	4 731	7 405
D	Teollisuus	154 380	273 267	427 647	258 771	438 960	697 731
	15-16 Elintarviketeollisuus	11 505	27 687	39 192	18 574	43 735	62 309
	17-19 Tekstiili- ja vaatetusteol.	3 553	10 496	14 049	5 632	16 747	22 379
	20-21 Metsäteollisuus	15 793	49 464	65 256	26 635	77 716	104 351
	23-25 Kemianteollisuus	16 882	22 840	39 722	27 830	37 489	65 319
	27-28 Perusmetalliteollisuus	14 015	42 812	56 827	23 456	69 720	93 176
	29,34,35 Koneiden ja kulkuneuvojen vali	30 114	53 387	83 501	51 079	87 238	138 317
	30-33 Elektroniikka- ja sähköala	38 419	29 277	67 696	66 292	47 110	113 401
	22,26,36,37 Muu tehdasteollisuus	20 734	29 010	49 744	33 723	45 867	79 590
	361 Huonekalujen valmistus	3 366	8 295	11 661	5 551	13 337	18 888
E	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	9 603	7 453	17 056	15 673	11 859	27 532
F	Rakentaminen	30 015	84 392	114 407	51 183	144 027	195 210

Henkilöstöön luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät toimipaikassa tai toimipaikan lukuun. Se jaotellaan palkattuihin toimihenkilöihin ja työntekijöihin sekä itsenäisiin yrittäjiin. Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukuina.

Taulukko 4. Maksetut palkat ja sosiaalikulut vuonna 2001

Toimiala	milj.euroa	Palkat			Sosiaalikulut		Sos.kulut
		Toimihlö	Työnteki.	Yhteensä	Toimihlö	Työnteki.	Yhteensä
C,D,E,F	Teollisuus ja rakentaminen	7 020	9 271	16 292	1 850	2 596	4 446
C,D,E	Koko teollisuus	6 109	7 197	13 306	1 596	1 990	3 586
C	Mineraalien kaivu	50	69	120	16	22	38
D	Teollisuus	5 723	6 931	12 654	1 483	1 910	3 393
	15-16 Elintarviketeollisuus	380	632	1 011	106	172	278
	17-19 Tekstiili- ja vaatetusteollisuus	110	194	304	29	50	79
	20-21 Metsäteollisuus	600	1 488	2 087	171	424	595
	23-25 Kemianteollisuus	618	607	1 225	173	173	346
	27-28 Perusmetalliteollisuus	497	1 081	1 578	136	306	443
	29,34,35 Koneiden ja kulkuneuvojen valm.	1 122	1 418	2 539	292	384	676
	30-33 Elektroniikka- ja sähköala	1 562	673	2 235	350	170	520
	22,26,36,37 Muu tehdasteollisuus	736	671	1 407	196	188	384
	361 Huonekalujen valmistus	99	167	266	30	43	73
E	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	335	197	532	97	58	155
F	Rakentaminen	912	2 074	2 986	255	606	860

4.2 Tuotanto

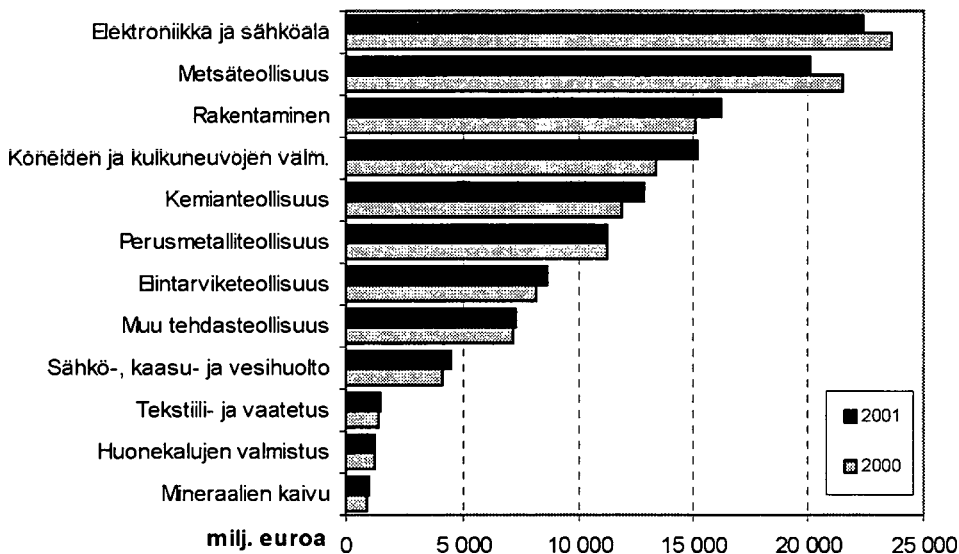
Teollisuustuotannon bruttoarvo pysyi edellisen vuoden tasolla

Teollisuustuotannon **bruttoarvo** (toimialat C, D, E) pysyi edellisen vuoden tasolla yltäen 104,4 miljardiin euroon vuonna 2001. Mineraalien kaivussa (toimiala C) tuotannon bruttoarvo kasvoi lähes 8 prosenttia.

Tehdasteollisuudessa tuotannon bruttoarvo sen sijaan supistui vajaan prosentin yltäen noin 99 miljardiin euroon. Tuotannon bruttoarvo kasvoi kuitenkin reippaasti koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa (13 %) ja elintarviketeollisuudessa (runsas 6 %). Tuotannon bruttoarvon laskua oli metsäteollisuudessa (-7 %), elektroniikassa ja sähköalalla (-5 %), sekä kemianteollisuudessa (-3 %).

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa (E) tuotannon bruttoarvo lisääntyi reippaasti, 13 prosenttia. Myös rakentamisessa (F) oli tuotannon bruttoarvon lisäystä vajaan 9 prosenttia arvon yltäessä 16,4 miljardiin euroon.

Kuvio 14. Tuotannon bruttoarvo teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa)

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttömaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppavaroiden myynnistä syntyvä marginaali.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotannon jalostusarvo kohosi yli 2 prosenttia

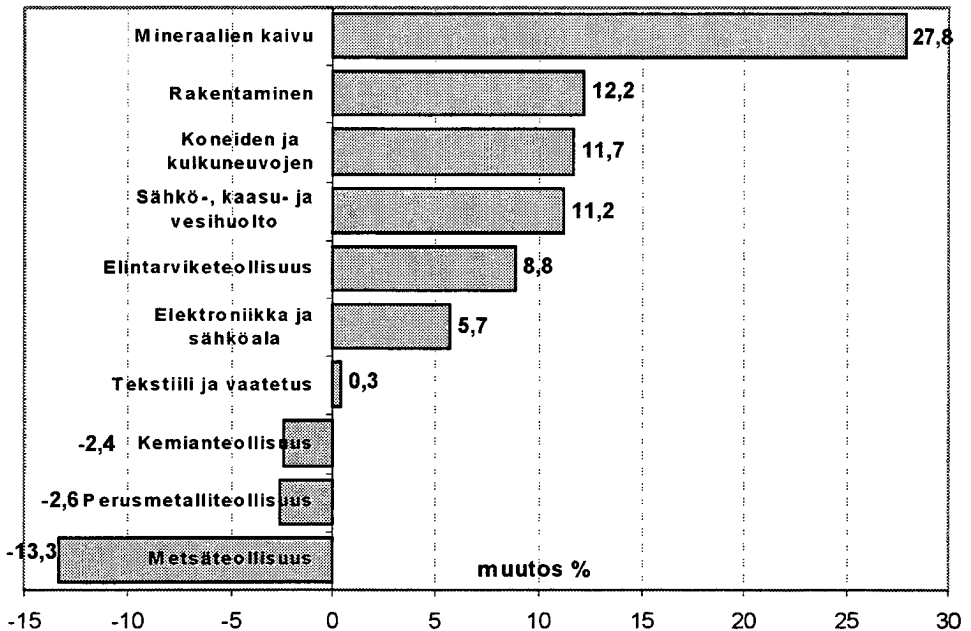
Teollisuuden ja rakentamisen **jalostusarvo** kasvoi runsaat 2 prosenttia yltäen 38,9 miljardiin euroon vuonna 2001. Mineraalien kaivussa jalostusarvo lisääntyi lähes 28 prosenttia. Tehdasteollisuuden tuotannon jalostusarvo pysyi edellisen vuoden tasolla yltäen 30,8 miljardiin euroon.

Tehdasteollisuuden jalostusarvo kohosi voimakkaimmin koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa (vajaat 12 %), sekä elintarviketeollisuudessa (lähes 9 %). Elektroniikassa ja sähköalalla jalostusarvo kasvoi myös lähes 6 prosenttia.

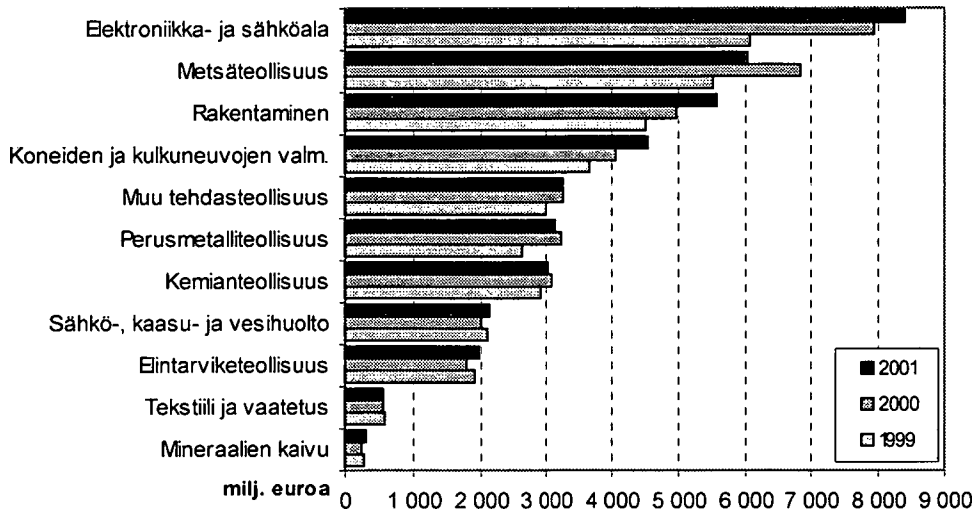
Jalostusarvon laskua oli sen sijaan metsäteollisuudessa (yli 13 %), perusmetalliteollisuudessa (vajaat 3 %), sekä kemianteollisuudessa (runsaat 2 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa jalostusarvon lisäystä oli yli 11 prosenttia ja rakentamisessa yli 12 prosenttia vuonna 2001.

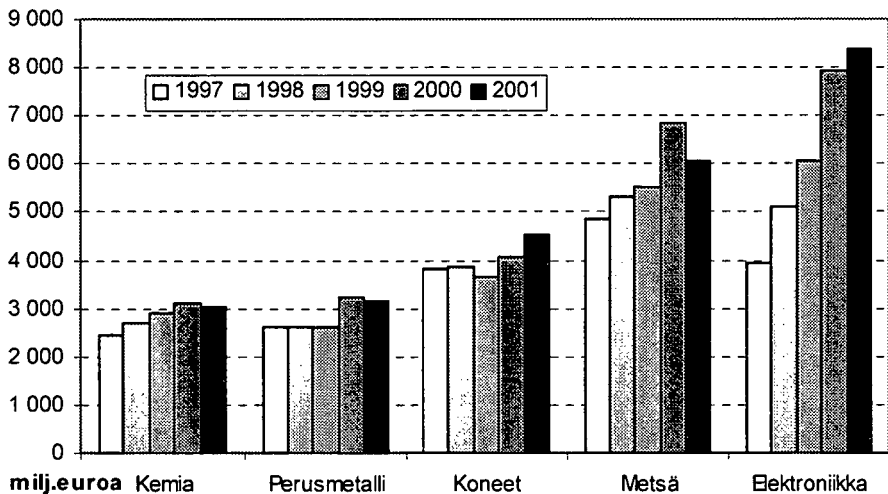
Kuvio 15. Jalostusarvon muutos tehdasteollisuuden päätoimialoilla ja rakentamisessa vuodesta 2000 vuoteen 2001, prosenttia

Kuvio 16. Jalostusarvon kehitys teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 1999 - 2001 (milj. euroa)

Kuvio 17. Jalostusarvon kehitys tehdasteollisuuden suurimmilla päätoimialoilla vuosina 1997-2001

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

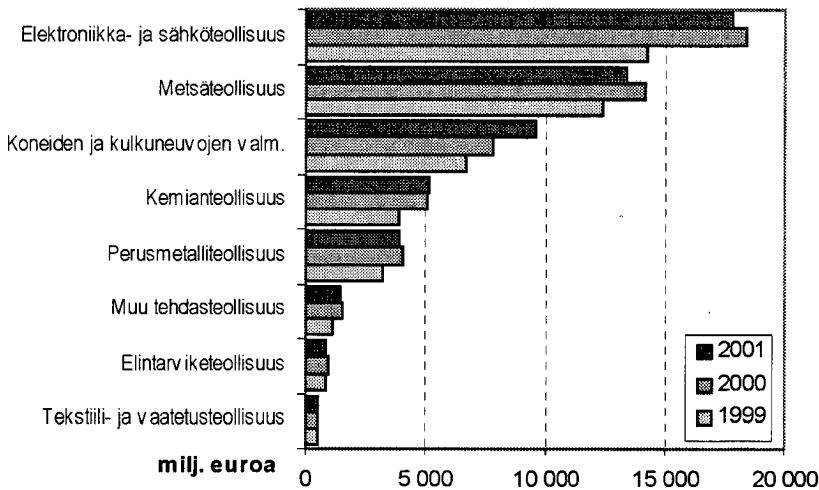
4.3 Vienti

Vienti kasvoi tehdasteollisuudessa vain vajaan prosentin

Vienti teollisuustoiminnassa muodostuu pääsääntöisesti lähes kokonaan tehdasteollisuuden toimituksista. Vuonna 2001 tehdasteollisuuden vienti pysytteli edellisen vuoden tasolla. Vientitoimitukset kasvoivat vain vajaan prosentin viennin arvon yltäessä 52,7 miljardiin euroon. Merkittävimmin viennin arvo lisääntyi koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, yli 23 prosenttia.

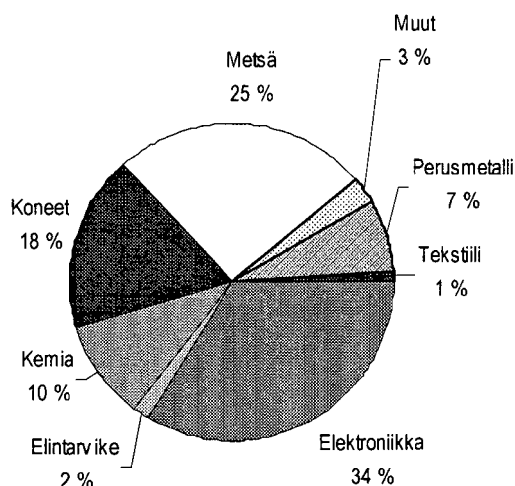
Vientitoimitukset laskivat sen sijaan metsäteollisuudessa 5 prosenttia, perusmetalliteollisuudessa myös 5 prosenttia, elintarviketeollisuudessa 4 prosenttia, sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudessa runsaat 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Rakentamisen vientitoimitukset laskivat vajaat 12 prosenttia vuonna 2001.

Kuvio 18. Viennin kehitys tehdasteollisuudessa vuosina 1999-2001 (milj. euroa)

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden osuus tehdasteollisuuden viennistä on kasvanut 1990-luvulta lähtien. Vuonna 1999 sen osuus oli kasvanut 33 prosenttiin ja elektroniikkateollisuuden viennin arvo ylittikin ensimmäisen kerran metsäteollisuuden viennin arvon, jonka vastaava osuus oli 29 prosenttia. Vuonna 2000 elektroniikka- ja sähköteollisuuden viennin arvo oli jo lähes kolmanneksen suurempi kuin metsäteollisuuden ja sen osuus tehdasteollisuuden viennistä oli kasvanut 35 prosenttiin. Vuonna 2001 vastaavat osuudet olivat hieman laskeneet, elektroniikkateollisuuden osuus oli 34 prosenttia ja metsäteollisuuden 25 prosenttia. Koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksen osuus tehdasteollisuuden viennistä oli sen sijaan kasvanut 18 prosenttiin vuonna 2001, kun vuotta aikaisemmin sen osuus oli 15 prosenttia.

Kuvio 19. Tehdasteollisuuden (toimiala D) viennin jakautuminen päätoimialoittain vuonna 2001, prosenttia

4.4 Investoinnit

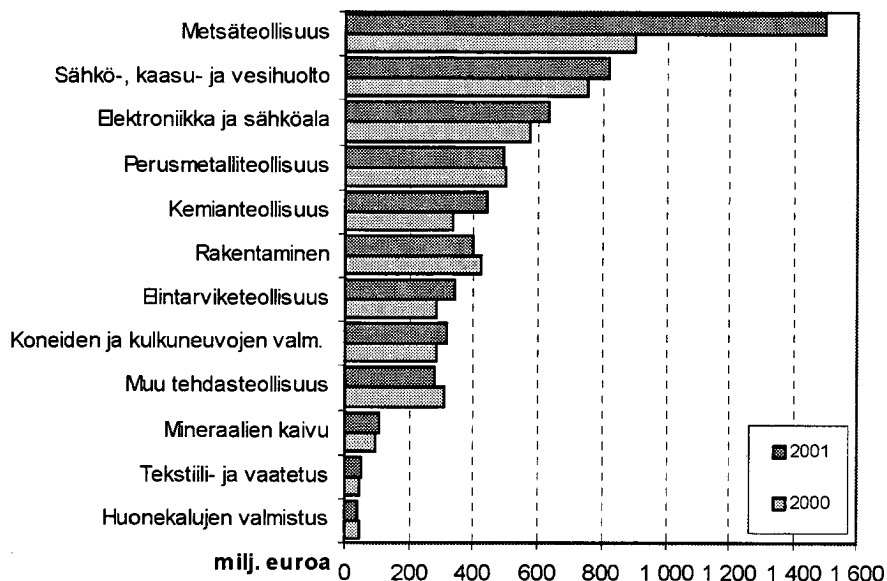
Investoinnit lisääntyivät tehdasteollisuudessa lähes 25 prosenttia

Käyttöomaisuuden investoinnit kasvoivat koko teollisuudessa (C, D, E) vajaat 22 prosenttia vuonna 2001. Tehdasteollisuudessa investoinnit lisääntyivät lähes 25 prosenttia. Myös kaivostoiminnassa käyttöomaisuuteen investoitiin vajaat 12 prosenttia. Rakentamisessa investoinnit sen sijaan laskivat lähes 7 prosenttia. Vuonna 2001 teollisuuden ja rakentamisen yhteenlasketut investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 5,4 miljardia euroa, josta tehdasteollisuuden osuus oli 4,1 miljardia euroa.

Tehdasteollisuudessa investoinnit kasvoivat lähes kaikissa teollisuuden pääryhmissä. Voimakkaimmin käyttöomaisuuteen investoitiin metsäteollisuudessa, runsaat 65 prosenttia, kemianteollisuudessa vajaat 33 prosenttia, elintarviketeollisuudessa yli 19 prosenttia, sekä tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa yli 16 prosenttia enemmän kuin vuonna 2000. Elektroniikassa ja sähköalalla investoinnit lisääntyivät myös yli 9 prosenttia.

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa käyttöomaisuuteen investoitiin vajaat 10 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kuvio 20. Käyttöomaisuuden investoinnit yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa)

Käyttöomaisuuden investoinnit käsittää aineellisen käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvat koneet, kalusto ja kuljetusvälineet, rakennukset ja rakennelmat, maa- ja vesialueet sekä muu aineellinen käyttöomaisuus. Muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen sisältyvät mm. sora-, malmi-, turve- yms. luonnonvarat ja aineelliset oikeudet.

Taulukko 5. Tuotannon brutto- ja jalostusarvo, vienti sekä investoinnit vuonna 2001

Toimiala		Bruttoarvo milj. euroa	Jalostusarvo milj. euroa	Vienti milj. euroa	Investoinnit milj. euroa
C,D,E,F	Teollisuus ja rakentaminen	120 736	38 913	53 179	5 428
C,D,E	Koko teollisuus	104 382	33 329	52 779	5 028
C	Mineraalien kaivu	931	298	90	105
D	Teollisuus	98 789	30 788	52 667	4 093
	15-16 Elintarviketeollisuus	8 611	1 964	877	339
	17-19 Tekstiili- ja vaatetusteol.	1 459	555	543	48
	20-21 Metsäteollisuus	19 934	5 930	13 412	1 489
	23-25 Kemianteollisuus	11 610	3 019	5 141	447
	27-28 Perusmetalliteollisuus	11 221	3 138	3 838	494
	29,34,35 Koneiden- ja kulkuneuvojen valm.	15 170	4 539	9 614	320
	30-33 Elektroniikka- ja sähköala	22 380	8 386	17 776	634
	22,26,36,37 Muu tehdasteollisuus	7 198	2 791	1 235	281
	361 Huonekalujen valmistus	1 205	466	230	39
E	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	4 661	2 243	22	830
F	Rakentaminen	16 354	5 585	400	400

4.5 Kulut

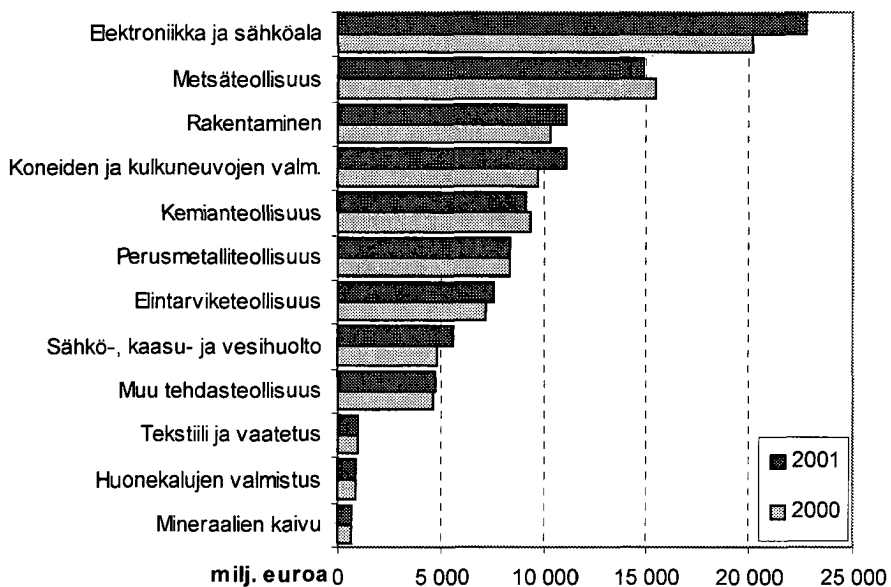
Kulut lisääntyivät teollisuudessa ja rakentamisessa lähes 6 prosenttia vuonna 2001

Kulut yhteensä lisääntyivät lähes 6 prosenttia teollisuudessa ja rakentamisessa yltäen 98 miljardiin euroon. Lisäystä edellisestä vuodesta oli 5,3 mrd euroa. Myös koko teollisuudessa kulut kasvoivat runsaat 5 prosenttia ja ylsivät 86,7 miljardiin euroon. Mineraalien kaivussa kulut kasvoivat alle 2 prosenttia.

Tehdasteollisuudessa kulut kohosivat 4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tehdasteollisuuden toimialoilla kulut kohosivat eniten koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, runsaat 13 prosenttia, sekä elektroniikassa ja sähköalalla, vajaat 13 prosenttia. Kulujen lisäystä oli myös mm. elintarviketeollisuudessa (vajaat 5 %) ja tekstiili- ja vaatetusteollisuudessa (lähes 3 %). Kulut vähenivät sen sijaan metsäteollisuudessa (-7 %) ja kemianteollisuudessa (-2 %).

Kulut lisääntyivät reippaasti sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, yli 28 prosenttia. Myös rakentamisessa kulujen lisäystä oli vajaat 9 prosenttia vuonna 2001.

Kuvio 21. Kulut yhteensä teollisuudessa ja rakentamisessa vuosina 2000 ja 2001 (milj. euroa)

Taulukko 6. Kulujen jakautuminen vuonna 2001

Toimiala		Aineet ja tarvikkeet	Energia	Teolliset palvelut	Kauppata- varat	Muut
		milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
C,D,E,F	Teollisuus ja rakentaminen	49 162	3 617	9 190	15 648	20 296
C,D,E	Koko teollisuus	44 112	3 556	5 457	15 353	18 211
C	Mineraalien kaivu	148	49	210	34	229
D	Teollisuus	43 789	2 377	4 890	11 561	17 200
15-16	Elintarviketeollisuus	4 836	144	198	866	1 498
17-19	Tekstiili- ja vaatetusteollisuus	574	25	84	65	225
20-21	Metsäteollisuus	9 027	1 200	699	337	3 113
23-25	Kemianteollisuus	6 282	436	271	589	1 614
27-28	Perusmetalliteollisuus	5 828	299	859	161	1 132
29,34,35	Koneiden ja kulkuneuvojen valm.	6 993	86	1 431	367	2 214
30-33	Elektroniikka- ja sähköala	8 006	54	445	8 736	5 519
22,26,36,37	Muu tehdasteollisuus	1 770	121	857	331	1 675
361	Huonekalujen valmistus	473	12	45	110	210
E	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	175	1 130	357	3 758	782
F	Rakentaminen	5 050	61	3 733	295	2 085

5. Teollisuus ja rakentaminen toimialoittain

5.1 Mineraalien kaivu (C)

Kaivostoiminnassa työskenteli 4 400 henkilöä vuonna 2001. Henkilöstön määrä lisääntyi vajaat 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tehdyt työtunnit lisääntyivät lähes 2 prosenttia ja alan palkat nousivat vajaat 4 prosenttia.

Mineraalien kaivussa tuotannon bruttoarvo kasvoi vajaat 8 prosenttia ja jalostusarvo lisääntyi voimakkaasti, lähes 28 prosenttia. Sen sijaan vientitoimitukset supistuivat lähes 17 prosenttia. Kulut kasvoivat alle 2 prosenttia.

Käyttöomaisuuden investoinnit lisääntyivät kaivostoiminnassa vajaat 12 prosenttia ja investointien määrä oli 105 miljoonaa euroa vuonna 2001.

5.2 Toimialoittaiset tiedot tehdasteollisuuden pääryhmissä

Elintarviketeollisuus (15-16)

Elintarviketeollisuudessa eli elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistuksessa työskenteli noin 39 000 henkeä vuonna 2001. Laskua edellisvuoteen verrattuna oli vajaat 2 prosenttia. Elintarviketeollisuuden henkilöstön osuus tehdasteollisuuden palkatusta henkilöstöstä oli hieman yli 9 prosenttia. Myös työtuntien määrä väheni vajaat 2 prosenttia, kun taas palkkasumma kasvoi vajaat 5 prosenttia.

Elintarviketeollisuuden tuotannon bruttoarvo kasvoi runsaat 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Elintarviketeollisuuden jalostusarvo kohosi lähes 9 prosenttia. Sen sijaan vientitoimitukset supistuivat 4 prosenttia. Kulut kasvoivat vajaat 5 prosenttia. Elintarviketeollisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit nousivat voimakkaasti, yli 19 prosenttia vuonna 2001. Investointien määrä oli 339 miljoonaa euroa.

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus (17-19)

Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden henkilöstön määrä väheni yli 4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alalla työskenteli vuonna 2001 noin 14 000 henkilöä. Tekstiiliteollisuuden henkilöstön osuus tehdasteollisuuden palkatusta henkilöstöstä oli runsaat 3 prosenttia. Myös tehtyjen työtuntien määrä supistui runsaat 4 prosenttia. Alan palkkasumma kasvoi vajaan prosentin.

Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden tuotannon bruttoarvo nousi vain prosentin verran ja jalostusarvokin pysytteli edellisvuoden tasolla. Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden viennin arvo kasvoi vajaan prosentin. Kulut lisääntyivät lähes 3 prosenttia. Käyttöomaisuusinvestoinnit kohosivat reippaasti, yli 16 prosenttia ja niiden arvo oli 48 miljoonaa euroa vuonna 2001.

Metsäteollisuus (20-21)

Metsäteollisuuden henkilöstön määrä laski prosenttia. Ala työllisti noin 65 000 henkeä. Metsäteollisuuden henkilöstön osuus tehdasteollisuuden palkatusta henkilöstöstä oli hieman yli 15 prosenttia vuonna 2001. Tehtyjen työtuntien määrä supistui vajaat 2 prosenttia. Alan palkkasumma kasvoi vajaat 4 prosenttia.

Metsäteollisuuden tuotannon bruttoarvo supistui 7 prosenttia ja jalostusarvo runsaat 13 prosenttia. Metsäteollisuuden viennin arvo väheni yli 5 prosenttia ollen 13,4 miljardia euroa. Metsäteollisuuden viennin osuus koko tehdasteollisuuden viennistä oli vajaat 26 prosenttia vuonna 2001. Kulut vähenivät alalla lähes 7 prosenttia.

Metsäteollisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit kohosivat erittäin voimakkaasti, runsaat 65 prosenttia. Investointien arvo oli 1,5 miljardia euroa.

Kemianteollisuus (23-25)

Kemianteollisuus voidaan jakaa kolmeen päätoimialaan: 1) kocsin ja öljytuotteiden valmistukseen 2) kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistukseen ja 3) kumi- ja muovituotteiden valmistukseen. Kemianteollisuuden henkilöstön määrä oli vajaat 40 000 henkeä vuonna 2001. Laskua edellisvuoteen oli vajaan prosenttia. Kemianteollisuuden henkilöstön osuus tehdasteollisuuden palkatusta henkilöstöstä oli hieman yli 9 prosenttia vuonna 2001.

Tehtyjen työtuntien määrä pysytteli edellisvuoden tasolla. Alan palkkasumma kohosi runsaat 4 prosenttia.

Kemianteollisuuden tuotannon bruttoarvo supistui vajaat 3 prosenttia yltäen 11,6 miljardiin euroon vuonna 2001. Jalostusarvo väheni runsaat 2 prosenttia. Vienti-toimitusten arvo pysytteli edellisen vuoden tasolla. Kemianteollisuuden viennin osuus koko tehdasteollisuuden viennistä oli vajaat 10 prosenttia vuonna 2001.

Kulut vähenivät alalla lähes 2 prosenttia. Kemianteollisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit kohosivat reippaasti, vajaat 33 prosenttia. Investointien arvo oli 447 miljoonaa euroa vuonna 2001.

Metalliteollisuus (27-35)

Metalliteollisuus, jonka palveluksessa vuonna 2001 työskenteli vajaat 49 prosenttia tehdasteollisuuden työntekijöistä, työllisti yhteensä noin 208 000 henkeä. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli lähes 3 prosenttia. Eniten henkilöstön määrä kasvoi perusmetalliteollisuudessa, lähes 4 prosenttia.

Sähkötekniisten tuotteiden valmistuksessa työskenteli vajaat 68 000 henkilöä määrän ollessa 2 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Henkilöstön työtunnit metalliteollisuudessa yhteensä lisääntyivät vajaat 3 prosenttia. Eniten tehtyjen työtuntien määrä lisääntyi koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa ja perusmetalliteollisuudessa, yli 3 prosenttia.

Alan palkkasumma kasvoi hieman yli 9 prosenttia. Metalliteollisuudessa palkkasumma kasvoi eniten elektroniikassa ja sähköalalla, vajaat 11 prosenttia, sekä koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa 9 prosenttia.

Metalliteollisuuden tuotannon bruttoarvo kasvoi vajaan prosentin ja jalostusarvo kasvoi vajaat 6 prosenttia. Voimakkainta kasvu oli koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, jossa tuotannon bruttoarvo kohosi 13 prosenttia ja jalostusarvo vajaat 12 prosenttia.

Sen sijaan sähkötekniisten tuotteiden valmistuksessa, jossa kasvu on aikaisempina vuosina ollut erittäin nopeaa, tuotannon bruttoarvo laski yli 5 prosenttia. Jalostusarvo kasvoi kuitenkin vajaat 6 prosenttia.

Metalliteollisuuden viennin arvo kohosi yli 3 prosenttia ollen 31,2 miljardia euroa vuonna 2001. Metalliteollisuuden viennin osuus oli koko tehdasteollisuuden viennistä yli 59 prosenttia. Merkittävimmin viennin arvo lisääntyi koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, yli 23 prosenttia. Vientitoimitukset laskivat sen sijaan perusmetalliteollisuudessa 5 prosenttia, sekä elektroniikassa ja sähköalalla runsaat 3 prosenttia.

Kulut lisääntyivät metalliteollisuudessa yli 10 prosenttia. Eniten kulut kasvoivat koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa, yli 13 prosenttia sekä elektroniikassa ja sähköalalla, lähes 13 prosenttia. Metalliteollisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit nousivat 6 prosenttia ja niiden arvo oli noin 1,5 miljardia euroa. Koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa investoinnit lisääntyivät runsaat 12 prosenttia sekä elektroniikassa ja sähköalalla hieman yli 9 prosenttia.

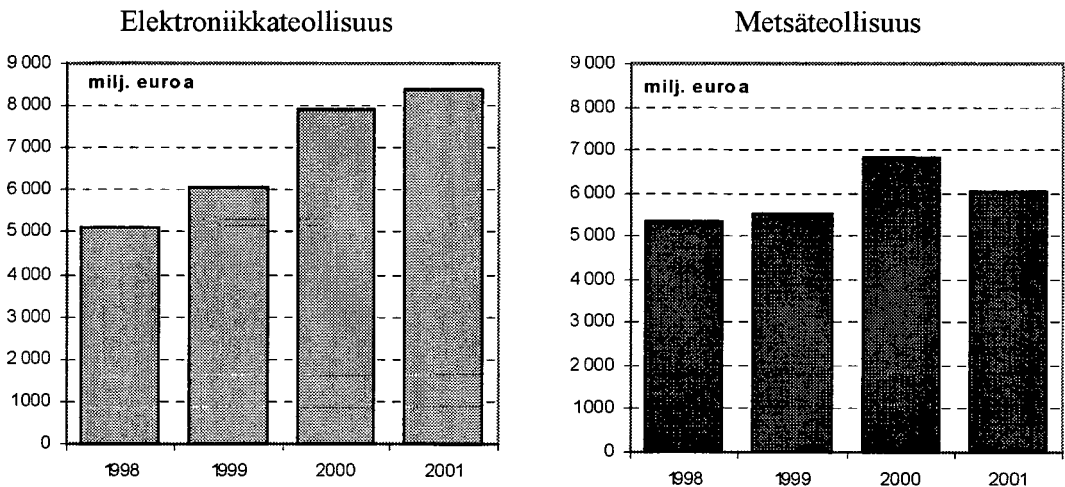
5.3 Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto (E)

Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa henkilöstön määrä pysytteli edellisvuoden tasolla. Alalla työskenteli noin 17 000 henkilöä vuonna 2001. Työtunnit lisääntyivät yli prosentin ja palkkasumma kasvoi runsaat 4 prosenttia. Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa tuotannon bruttoarvo (4,7 mrd euroa) nousi 13 prosenttia ja jalostusarvo lisääntyi yli 11 prosenttia. Sen sijaan viennin arvo supistui 34 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kulut lisääntyivät reippaasti, yli 28 prosenttia. Sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa käyttöomaisuuteen investoitiin vajaat 10 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Käyttöomaisuusinvestointien arvo oli 830 miljoonaa euroa vuonna 2001.

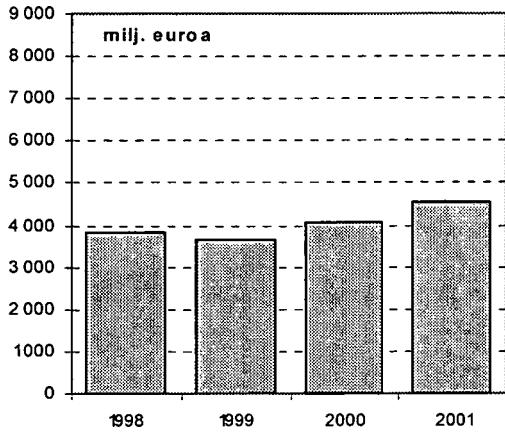
5.4 Rakentaminen (F)

Rakentamisessa henkilöstön määrä oli hieman yli 114 000 henkilöä kasvun ollessa runsaat 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Rakentamisen palkkasumma lisääntyi 15 prosentilla ja tehtyjen työtuntien määrä lähes 9 prosentilla. Tuotannon bruttoarvo (noin 16,4 mrd euroa) kasvoi vajaat 9 prosenttia ja jalostusarvo yli 12 prosenttia. Alan vientitoimitusten arvo (400 milj. euroa) laski vajaat 12 prosenttia. Kulut lisääntyivät vajaat 9 prosenttia. Rakentamisessa investoinnit sen sijaan lasivat lähes 7 prosenttia. Käyttöomaisuusinvestointien arvo oli 400 miljoonaa euroa vuonna 2001.

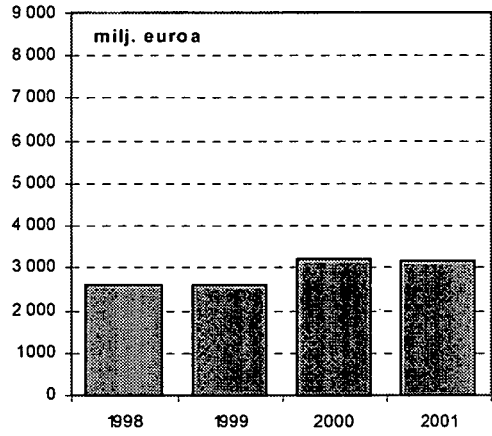
Kuvio 22. Jalostusarvon kehitys tehdasteollisuuden pääryhmissä vuosina 1998-2001

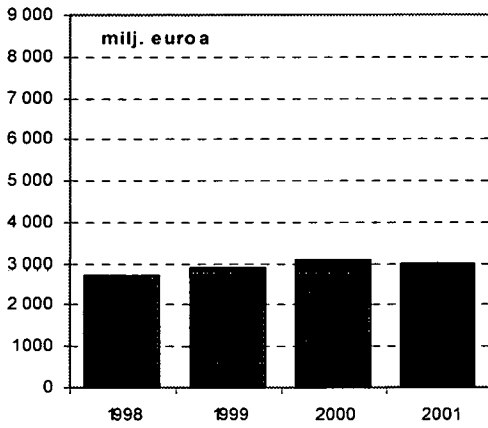
Koneiden ja kulkuneuvojen valmistus

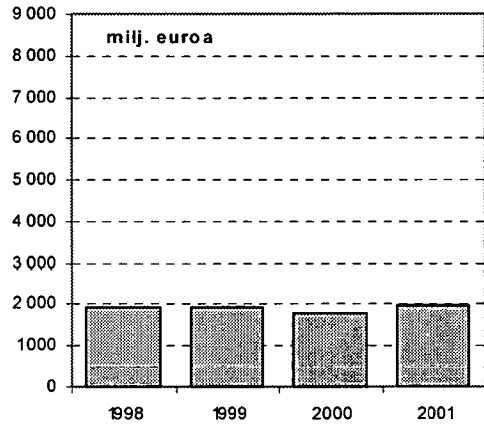
Perusmetalliteollisuus

Kemianteollisuus

Elintarviketeollisuus

6. Yleistä

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto kuvaa tarkasteltavien toimialojen rakennetta ja rakenteen muutosta. Tilastointiyksikkönä on toimipaikka, mikä mahdollistaa sekä alueellisen että tarkan toimialatason tarkastelun.

6.1 Asetukset

Alue- ja toimialatilasto ottaa huomioon Euroopan Unionin yritystilastointia koskevan lainsäädännön. Tärkeimmät tilaston laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus

Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus (Council Regulation No 58/97 concerning structural business statistics).

2. Tilastoyksikköasetus

Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettavia tilastoyksiköitä koskeva asetus. (Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community).

3. Toimialaluokitusasetus

Taloudellisten toimintojen tilastollista luokittelua koskeva asetus ja sen muutokset. (Council Regulation No 3037/90 of 9 October 1990 on the statistical classification of economic activities in the European Community, as amended by Commission Regulation No 761/93 of 24 March 1993).

4. EKT 95

Kansantalouden tilinpidon ja aluetilinpidon laatimista ohjaava asetus. (European system of National and Regional Accounts, Council Regulation No 223/96)

6.2 Tilastotietojen päivittäminen

Nykyisen käytännön mukaan rakennetilastoalue jatkaa alue- ja toimialatietojen päivittämistä tilastojen valmistumisen jälkeenkin. Tämän avulla pyritään varmistamaan tiedonantajien antamien korjausten näkyminen tilastoinnissa ja täten parantamaan tilaston laatua. Päivitettyjä alue- ja toimialatietoja voi tilata Tilastokeskuksesta tai ne voi hakea itse maksuttomasta StatFin -tilastopalvelusta.

6.3 Tietolähteet

Teollisuuden alue- ja toimialatilaston perusaineisto on koottu yhdistämällä tietoja kolmesta eri tietolähteestä:

- 1) Tilastokeskuksen rakennetilaston suora tiedustelu yrityksiltä ja yritysten toimipaikoilta
- 2) verohallinnon yritysten tilinpäätöstiedot
- 3) Tilastokeskuksen yritysrekisterin tietoja yrityksistä ja toimipaikoista.

7. Teollisuuden alue- ja toimialatilasto

7.1 Tilaston sisältö

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto sisältää toimialoittaisia tietoja teollisuudesta ja rakentamisesta maakunnittain ja seutukunnittain sekä teollisuudesta kunnittain. Tilastosta löytyy myös alueellisia ja toimialoittaisia tietoja henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista, viennistä ja investoinneista. Tiedot esitetään toimialaluokituksen (TOL 1995) mukaisina.

7.2 Tiedonkeruu ja peittävyys

Teollisuuden alue- ja toimialatilastoa varten yritysten ja toimipaikkojen tiedot kysytään lomakkeilla, joista mallit liitteenä. **T5** lomake on teollisuuden toimipaikoille lähtevä kyselylomake ja **R5** lähetetään rakentamisen toimipaikoille. Rakentamisen toimipaikkalomakkeen tietosisältö on huomattavasti suppeampi kuin teollisuuden lomakkeiden tietosisältö. Rakentamisen toimipaikkojen vastaavat tiedot arvioidaan menetelmällisesti yrityksiltä ja toimipaikoilta kerättyjen tietojen avulla.

Alue- ja toimialatilasto kattaa kaikki teollisuuden ja rakentamisen toimipaikat. Tiedot kerätään osaksi suoralla otokseen perustuvalla tiedonkeruulla ja osaksi hyväksikäyttämällä verohallinnon elinkeinoverorekisteriä ja Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriä.

Suorassa tiedonkeruussa ovat olleet teollisuudesta kaikki vähintään 20 hengen yritykset ja näiden toimipaikat sekä rakentamisesta vähintään 10 hengen yritykset (ns. minirytykset) ja näiden toimipaikat vuonna 2001. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitäkin pienemmät yritykset, joiden toiminnan laajuus vastaa suoran kyselyn yritysten toimintaa sekä vasta investointivaiheessa olevat isot yritykset ja toimipaikat.

Lisäksi ei-teollisilta vähintään 20 hengen yrityksiltä on kysytty teollisuuteen kuuluvien toimipaikkojen tiedot. Kaikki alle 20 hengen yritykset käsitellään yksitoimipaikkaisina yrityksinä. Kyselyn piiriin kuulumattomien yritysten tiedot tuotetaan elinkeinoveroaineistosta sekä yritys- ja toimipaikkarekisteristä. Suoran tiedonkeruun peittävyys vaihtelee toimialoittain (taulukko 7). Koko teollisuuden tasolla se oli henkilökunnan määrällä mitaten vajaat 85 prosenttia, bruttoarvolla mitaten vajaat 93 prosenttia sekä jalostusarvolla mitaten lähes 91 prosenttia vuonna 2001.

Taulukko 7. Suoran tiedustelun osuus koko aineistosta vuonna 2001

Toimiala	Peittävyys henkilökunnan mukaan %	Peittävyys bruttoarvon mukaan %	Peittävyys jalostusarvon mukaan %
Koko teollisuus	84,5	92,5	90,7
C Mineraalien kaivu	64,9	76,1	70,3
D Teollisuus	84,3	92,6	90,5
15 Elintarvikkeiden ja juomien valm.	84,6	92,2	88,7
16 Tupakkatuotteiden valmistus	99,3	99,6	99,2
17 Tekstiilien valmistus	70,1	75,5	78,9
18 Vaatteiden valm.; turkisten muokk.	66,8	68,1	66,8
19 Parkitseminen; laukkujen jne. valm.	78,3	75,3	79,5
20 Puutavaran ja puutuotteiden valm.	78,5	85,7	80,2
21 Massan, paperin jne. valmistus	98,2	99,3	99,2
22 Kustantaminen, painaminen jne.	74,9	82,3	78,8
23 Koksin, öljytuotteiden jne. valm.	98,9	99,8	99,5
24 Kemikaalien, kem. tuott. jne. valm.	96,1	97,9	97,5
25 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	86,9	88,3	88,0
26 Ei-metallisten mineraalituott. valm.	83,3	86,4	86,8
27 Perusmetallien valmistus	97,4	99,2	98,1
28 Metallituotteiden valmistus	63,7	70,9	65,1
29 Koneiden ja laitteiden valmistus	85,1	90,7	87,6
30 Konttori- ja tietokoneiden valm.	73,3	82,2	73,3
31 Muu sähkökoneiden, -laitteiden valm.	89,6	93,7	91,8
32 Radio-, TV-välineiden jne. valm.	97,6	99,4	99,3
33 Lääkintäkojeiden, kellojen jne. valm.	81,4	87,6	85,3
34 Autojen ja perävaunujen valmistus	87,2	89,4	90,0
35 Muu kulkuneuvojen valmistus	92,9	95,9	93,8
36 Huonekalujen valmistus; muu valm.	66,5	68,9	69,4
37 Kierrätys	47,9	83,9	67,3
E Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	95,1	95,1	96,4
40 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	96,7	95,9	97,3
41 Veden puhdistus ja jakelu	84,4	85,4	88,4
F Rakentaminen	48,9	60,1	51,1

Suoran tiedustelun aineiston oikeellisuus tarkistetaan lomakkeittain. Lomakerekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin. Jos yritys ei kuulu otokseen tai sen tietoja ei muusta syystä saada, tiedot lasketaan elinkeinoveroaineiston avulla. Elinkeinoveroaineiston tietojen laatu tutkitaan ohjelmallisesti. Jos yritykselle ei saada laskettua hyväksyttäviä tietoja elinkeinoveroaineiston virheellisyyksien tai puuttumisen vuoksi, yrityksen tiedot arvioidaan yritysrekisterin liikevaihtotietoa hyväksi käyttäen.

Tiedonkeruussa **viiteajanjakso on tilikausi**, kun se aiemmin oli kalenterivuosi. Ensisijaisena **tilastoyksikkönä** tiedonkeruussa käytetään **yritystä** uuden Euroopan Unionin asetuksen mukaisesti (Tilastoyksikköasetus, Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community). **Toimipaikka** on kuitenkin säilynyt toisena keskeisenä tarkasteluyksikkönä.

8. Keskeiset käsitteet

8.1 Teollisuuden käsite

Tilastoja laadittaessa yhdistetään teollisuuteen perinteisesti **perusteollisuustoiminnan** (toimiala D) **lisäksi mineraalien kaivu** (toimiala C), **sähkö-, kaasua ja vesihuolto** (toimiala E). Vuodesta 1995 alkaen myös **rakentaminen** (toimiala F) on tilastoitu teollisuuden yhteydessä.

Perusteollisuudella (toimiala D) eli valmistuksella ymmärretään mekaanista tai kemiallista epäorgaanisten tai orgaanisten aineiden muuttamista uusiksi tuotteiksi riippumatta siitä suoritetaanko työ koneellisesti vai käsin, tehtaassa vai työntekijän kotona. Määritelmän mukaan myös tuotteiden kokoaminen (kokoontulo) luetaan teollisuustoimintaan.

Mineraalien kaivu (toimiala C) käsittää luonnossa esiintyvien mineraalien noston, muokkauksen ja hyödyntämisen (myös urakoinnin). Näitä mineraaleja ovat malmi, kivihiili ja maalajit sekä raakaöljy ja luonnonkaasu. Kaivos- ja kaivannaistoiminta voi tapahtua avoimissa kaivoksissa tai louhimoissa.

Sähkö-, kaasua ja vesihuolto (toimiala E) käsittää sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja jakelun riippumatta siitä, onko toiminnan tarkoitus yleisesti yhdyskuntia palvelevaa tai oman yrityksen teollista valmistusta palvelevaa. Teollisten yritysten omaa sähkön ja lämmön tuotantoa harjoittavat toimipaikat luetaan sille toimialalle, jota ne pääasiassa palvelevat.

Rakentaminen (toimiala F) käsittää rakennusten rakentamisen, korjaamisen ja entisöinnin, asennus-, pystytys-, kokoamis- ja viimeistelytyöt rakennuspaikalla. Lisäksi rakentamiseen luetaan maa- ja vesirakentaminen ja rakennuskonevuokraus käyttäjineen. Rakentamista harjoittavat useita eri osasuorituksia tekevät pääura-koitsijat sekä tiettyihin töihin erikoistuneet sivu- ja osaura-koitsijat.

8.2 Kuvioissa ja kartoissa käytetty toimialojen ryhmittely

Eri teollisuuden toimialat on ryhmitelty päätoimialoihin seuraavasti:

Kaivostoiminta -ryhmään (C) kuuluvat energiamineraalien kaivu, malmien ja mineraalien kaivu pl. energiamineraalit (10-14)

Elintarvike -ryhmään kuuluvat elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistus (15-16)

Tekstiili- ja vaatetus -ryhmään kuuluvat tekstiilien, vaatteiden (sis. turkisten muokkaus), nahan ja nahkatuotteiden valmistus (17-19)

Metsä -ryhmään kuuluvat puutavaran ja puutuotteiden valmistus sekä massan, paperin ja paperituotteiden valmistus (20-21)

Kemia -ryhmään kuuluvat kocsin, öljytuotteiden ja ydinpolttoaineen valmistus, kemikaalien, kemiallisten tuotteiden ja tekokuitujen valmistus sekä kumi- ja muovituotteiden valmistus (23-25)

Perusmetalli -ryhmään kuuluvat metallien jalostus ja metallituotteiden valmistus pl. koneet ja laitteet (27-28)

Koneiden- ja kulkuneuvojen valmistus -ryhmään kuuluvat koneiden ja laitteiden, autojen ja perävaunujen sekä muu kulkuneuvojen valmistus (29, 34, 35)

Elektroniikka- ja sähköala -ryhmään kuuluvat sähköteknisten tuotteiden ja optisten laitteiden valmistus (30-33)

Muu tehdasteollisuus -ryhmään kuuluvat kustantaminen, painaminen sekä ääni-, kuva- ja atk-tallenteiden jäljentäminen, ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus, muu valmistus; mm. kultasepäntuotteiden ja kolikoiden, soitinten, pelien ja leikkikalujen yms. tuotteiden valmistus sekä kierrätys (22, 26, 36 pl. 361, 37)

Huonekalujen valmistus -ryhmään kuuluvat mm. tuolien ja istuinten, muiden toimisto- ja myymäläkalusteiden sekä muiden huonekalujen valmistus (361)

Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto -ryhmään (E) kuuluvat sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto sekä veden puhdistus ja jakelu (40-41)

Rakentaminen -ryhmään (F) kuuluvat rakennusalueen pohjatyöt, talonrakentaminen; maa- ja vesirakentaminen, rakennusasennus, rakentamisen viimeistelytyöt ja rakennuskonevuokraus käyttäjineen (45)

8.3 Tilastoyksikkö

Alue- ja toimialatilaston tilastoyksiköitä ovat yritys ja toimipaikka. Tässä julkaisussa tilastoyksikkönä on toimipaikka. Toimipaikkatasolla kerätyt tiedot mahdollistavat tarkemmat alueelliset ja toimialoitteiset tarkastelut kuin yrityskohtainen tarkastelu. Käytännössä useimmat yritykset ovat yksitoimipaikkaisia. Suuret yritykset ovat yleensä monitoimipaikkaisia yrityksiä, joiden eri toimipaikat voivat harjoittaa hyvinkin erityyppistä toimintaa.

Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelusten tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jos sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys).

Toimipaikan alueellisena yksikkönä rakennetilastossa on pääsääntöisesti kunta. Tästä ja tilaston tulostustarpeista seuraa, että yrityksen eri kunnissa sijaitsevat toimipaikat katsotaan erillisiksi tilastoyksiköiksi. Rakentamisen osalta pienin alueellinen yksikkö käsittää toiminnan useamman eri kunnan alueella, joten tietoja ei ole rakentamisen osalta pystytty erittelemään yksittäisen kunnan tasolle.

Toimipaikan ei välttämättä tarvitse käsittää yksinomaan valmistukseen tai rakentamiseen luettavia toimintoja, vaan myös niin sanottuja aputoimintoja ja palveluksia, jotka ovat sijaintinsa puolesta liittyneet kyseessä olevaan toimipaikkaan. Teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat korjaus ja kunnossapito sekä energian tuotanto ja jakelu. Muita kuin teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat varastointi ja kuljetus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, tietojenkäsittely sekä hallinto ja myynti.

Jos apu- tai palvelutoiminta on kiinteässä yhteydessä varsinaisen toimipaikan kanssa ja palvelee pääasiassa kyseistä toimipaikkaa, ei näitä toimintoja ole aina erotettu erillisiksi toimipaikoiksi vaan toiminnot on yhdistetty valmistustoimintoihin.

Varsinaisen teollisen toimipaikan yhteydessä toimivat energiaa tuottavat toimipaikat luokitellaan tilastossa apuyksikköinä sille toimialalle, jota kyseinen toimipaikka pääasiallisesti palvelee.

8.4 Toimiala

Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mille toimialalle tyypillisiä hyödykkeitä toimipaikalla eniten valmistetaan. Määrittely tapahtuu asteittain toimialaluokituksen karkeimmalta tasolta lähtien. Ensin määritellään toimipaikan 1-numeroinen toimiala. Seuraavaksi 2-numeroinen jne. aina tarkimmalle tasolle. Tarkimman tason toimialan määrittelyssä on mukana vain niiden hyödykkeiden tuotanto, jotka määräsivät toimipaikan toimialan karkeammalla tasolla.

Suoran kyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

8.5 Tuotannon brutto- ja jalostusarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöomaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali.

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannon-tekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Tuotannon brutto- ja jalostusarvo on laskettu toimipaikan ilmoittaman laskennallisen käyttökateen avulla. Tuotannon **bruttoarvon** kaava on vuodesta 1996 lähtien ollut seuraava:

Liikevaihto

- + toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön
- + valmisteverastojen muutos
- + valmistus omaan käyttöön
- + liiketoiminnan muut tuotot
- käyttöomaisuuden luovutusvoitot
- kauppatavaroiden hankinta
- = **BRUTTOARVO**

Tuotannon bruttoarvon avulla voidaan laskea myös **jalostusarvo**, joka on vuodesta 1996 lähtien laskettu seuraavasti:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot
- ostot yrityksen muilta toimipaikoilta
- aine- ja tarvikevarastojen muutos
- ulkopuoliset palvelut
- muut kiinteät ja muuttuvat kulut
(pl. henkilöstökulut)
- + kauppatavaroiden hankinta
- = **JALOSTUSARVO**

8.6 Käyttöomaisuuden investoinnit

Määritelmä **käyttöomaisuuden investoinnit** käsittää käyttöomaisuuden hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet. Vuoteen 1994 saakka oli käytössä käsite **aineellisen käyttöomaisuuden bruttolisäys**. Tämä on sisällöltään identtinen nykyisen käsitteen kanssa.

9. Allmänt

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik beskriver strukturen och strukturförändringarna för de näringsgrenar som undersöks. Statistikföringsenheten är ett arbetsställe, vilket möjliggör granskning både efter område och noggrann näringsgrensnivå.

9.1 Förordningar

Områdes- och näringsgrensstatistiken beaktar Europeiska unionens lagstiftning om företagsstatistik. De viktigaste statistikförordningar som påverkar uppgörandet av statistiken är följande:

1. Förordning om statistik rörande företagsstruktur

En central förordning som reglerar uppgörandet av årsstatistik över affärsverksamheten (Council Regulation No 58/97 concerning structural business statistics).

2. Förordning om statistiska enheter

Förordning om de statistikenheter som skall tillämpas i statistikföring av affärsverksamhet (Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community).

3. Förordning om näringsgrensindelning

Förordning om statistisk näringsgrensindelning och dess ändringar. (Council Regulation No 3037/90 of 9 October 1990 on the statistical classification of economic activities in the European Community, as amended by Commission Regulation No 761/93 of 24 March 1993).

4. ENS 95

Förordning som styr uppgörandet av nationalräkenskaperna och regionalräkenskaperna. (European system of National and Regional Accounts, Council Regulation No 223/96).

9.2 Uppdatering av statistikuppgifterna

Enligt nuvarande praxis fortsätter statistikområdet strukturstatistik att uppdatera områdes- och näringsgrensuppgifterna också efter att statistiken färdigställts. På detta sätt strävar vi efter att säkerställa att de korrigeringar uppgiftslämnarna gett syns i statistikföringen och att statistiken därmed håller bättre kvalitet. De uppdaterade områdes- och näringsgrensuppgifterna kan beställas hos Statistikcentralen eller hämtas från StatFin-statistiktjänsten på Internet.

9.3 Uppgiftskällor

Primärmaterial för **Industrins områdes- och näringsgrensstatistik** har sammanställts genom att slå samman uppgifter ur tre olika uppgiftskällor:

- 1) direkt enkät från Statistikcentralens strukturstatistik till företag och företagens arbetsställen
- 2) skatteförvaltningens bokslutsuppgifter om företag
- 3) uppgifter om företag och arbetsställen i Statistikcentralens företagsregister.

10. Industrins områdes- och näringsgrensstatistik

10.1 Innehållet i statistiken

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik innehåller uppgifter efter näringsgren landskapsvis och efter ekonomisk region om tillverkning och byggverksamhet samt om tillverkning också kommunvis. Statistiken innehåller också uppgifter efter område och näringsgren över anställda, produktion, produktionsinsatser, export och investeringar. Presentationen av uppgifterna följer näringsgrensindelningen (NI 1995).

10.2 Uppgiftsinsamling och täckning

De uppgifter om företag och arbetsställen som behövs för **industrins områdes- och näringsgrensstatistik** samlas in med blanketter (bilaga). Blanketten **T5** är en frågeblankett som skickas till industriarbetsställen och **R5** skickas till arbetsställen inom byggverksamhet. Uppgiftsinnehållet på blanketten, som är avsedd för arbetsställen inom byggverksamhet, är betydligt snävare än uppgiftsinnehållet på blanketten som är avsedd för arbetsställen inom industrin. Motsvarande uppgifter för arbetsställen inom byggverksamhet uppskattas metodiskt med de uppgifter som insamlats från företag och arbetsställen.

Industrins områdes- och näringsgrensstatistik täcker alla arbetsställen inom industri och byggverksamhet. Uppgifterna samlas delvis in direkt med uppgiftsinsamling som baseras på urval och delvis genom att utnyttja skatteförvaltningens näringskatteregister och Statistikcentralens företags- och arbetsställeregister.

I den direkta uppgiftsinsamlingen ingick alla företag med arbetsställen inom tillverkning med minst 20 anställda och alla företag med arbetsställen inom byggverksamhet med minst 10 anställda (s.k. miniföretag) år 2001. I den direkta uppgiftsinsamlingen ingår också företag som är mindre än dessa och vars verksamhet till sin omfattning direkt motsvarar företagen som ingår i den direkta uppgiftsinsamlingen samt storföretag och arbetsställen som är först i investeringsskedet.

Av företag utanför tillverkning med minst 20 anställda har samlats in uppgifter om de arbetsställen som hör till tillverkning. Alla företag med mindre än 20 anställda behandlas som företag med ett verksamhetsställe. Uppgifter om företag som inte omfattas av enkäten fås ur näringskattematerialet och ur företags- och arbetsställeregistret. Den direkta uppgiftsinsamlingens täcker de olika näringsgrenarna i varierande grad (tabell 7). På hela industrins nivå var täckningen år 2001 knappt 85 procent, om man mäter med antalet anställda, knappt 93 procent

om man mäter med bruttovärdet och nästan 91 procent om man mäter med förädlingsvärdet.

Tabell 7. Andelen direkt förfrågan av hela materialet år 2001

Näringsgren	Täckning efter antal anställda %	Täckning efter bruttovärde %	Täckning efter förädlingsvärde %
Hela industrin	84,5	92,5	90,7
C Utvinning av mineral	64,9	76,1	70,3
D Tillverkning	84,3	92,6	90,5
15 Framst av livsmedel o dryckesvaror	84,6	92,2	88,7
16 Tobaksvarutillverkning	99,3	99,6	99,2
17 Textilvarutillverkning	70,1	75,5	78,9
18 Tillv av kläder; pälsberedning	66,8	68,1	66,8
19 Garvning och annan läderberedning	78,3	75,3	79,5
20 Trävarutillverkning	78,5	85,7	80,2
21 Massa-, pappers- o pappersvarutillv	98,2	99,3	99,2
22 Förlagsverks; graf produktion e.d.	74,9	82,3	78,8
23 Tillv av stenkolsprodukter e.d.	98,9	99,8	99,5
24 Tillv av kemikalier o kemiska prod	96,1	97,9	97,5
25 Tillverkning av gummi- o plastvaror	86,9	88,3	88,0
26 Tillv av icke-metall mineralprod	83,3	86,4	86,8
27 Stål- och metallframställning	97,4	99,2	98,1
28 Tillv av metallvaror, ej maskiner	63,7	70,9	65,1
29 Tillv av maskiner och utrustning	85,1	90,7	87,6
30 Tillv av kontorsmaskiner o datorer	73,3	82,2	73,3
31 Tillv av övr elmaskiner o -artiklar	89,6	93,7	91,8
32 Tillverkning av teleprodukter	97,6	99,4	99,3
33 Tillv av precisionsinstrument e.d.	81,4	87,6	85,3
34 Tillverkning av motorfordon	87,2	89,4	90,0
35 Tillv av andra transportmedel	92,9	95,9	93,8
36 Tillverkning av möbler; annan tillv	66,5	68,9	69,4
37 Återvinning	47,9	83,9	67,3
E El-, gas-, värme- o vattenförsörjn	95,1	95,1	96,4
40 El-, gas-, ång- o hetvattenförsörjn	96,7	95,9	97,3
41 Vattenförsörjning	84,4	85,4	88,4
F Byggverksamhet	48,9	60,1	51,1

Materialet från den direkta insamlingen granskas blankettvis. För att förbättra kvaliteten på enkäten har man fäst uppmärksamhet vid planering av blanketterna och ifyllningsanvisningar och vid kontroll av att de uppgifter man fått är korrekta. Om företaget inte ingår i urvalet eller uppgifter inte fås på grund av annan orsak, räknas uppgifterna med hjälp av näringsstatistiska materialet. Kvaliteten på uppgifterna i näringsstatistiska materialet granskas programmässigt. Om det inte går att räkna godtagbara uppgifter om företaget på grund av felaktigheter eller brister i materialet i näringsstatistiska registret, beräknas företagets uppgifter med hjälp av uppgiften om omsättning i företagsregistret.

I uppgiftsinsamlingen utgörs **referensperioden av räkenskapsperioden**, då den tidigare utgjordes av ett kalenderår. **Statistikenhet** som i första hand används är **företag** efter den nya förordningen från Europeiska unionen (Förordning om statistikenhet Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community). **Arbetsställe** har dock bevarats som en annan central enhet för granskning.

11. Centrala begrepp

11.1 Begreppet industri

I industri ingår traditionellt, då statistik görs upp, förutom **primär industriverksamhet** (näringsgren D) också **utvinning av mineral** (näringsgren C) samt **el-, gas- och vattenförsörjning** (näringsgren E). Från början av år 1995 har också **byggverksamhet** (näringsgren F) statistikförts i samband med industri.

Primärindustri (näringsgren D), dvs. tillverkning, omfattar mekanisk eller kemisk omvandling av oorganiska eller organiska ämnen till nya produkter oberoende av om arbetet utförs maskinellt eller manuellt, i fabrik eller hemma hos arbetstagaren. Enligt definitionen förs också hopsättning av produkter (montering) till industriverksamheten.

Utvinning av mineraler (näringsgren C) omfattar upptagning, bearbetning och exploatering av naturfyndigheter av mineraler (också entreprenad). Dessa mineraler är malmer, stenkol och jordarter samt råolja och naturgas. Gruv- och mineralverksamhet kan ske i öppna gruvor eller stenbrott.

El-, gas- och vattenförsörjning (näringsgren E) omfattar produktion, överföring och distribution av elektricitet och värme oberoende av om syftet med verksamheten är att allmänt erbjuda samhällen service eller att betjäna det egna företagets industriella tillverkning. Industriföretagens arbetsställen som har egen produktion av elektricitet och värme förs till den näringsgren som de huvudsakligen tjänar.

Byggverksamhet (näringsgren F) omfattar byggande, reparation och restaurering av byggnader samt installation, uppförande, hopsättning och slutförande av arbetet på byggplatsen. Till byggverksamhet räknas dessutom anläggningsbyggnad och

uthyrning av byggnadsmaskiner jämte maskinskötare. Byggverksamhet idkas av huvudentreprenörer som utför flera olika delmoment samt under- och delentreprenörer som är specialiserade på vissa arbeten.

11.2 Gruppering av näringsgrenar i figurer och på kartor

Olika näringsgrenar inom industri har grupperats i huvudnäringsgrenar enligt följande:

I gruppen **Gruvdrift (C)** ingår utvinning av mineral, utvinning av malmer och mineraler exkl. energimineral (10–14).

I gruppen **Livsmedel** ingår tillverkning av livsmedel, drycker och tobaksvaror (15–16).

I gruppen **Textilier och beklädnad** ingår tillverkning av textilier, kläder (inkl. pälsberedning), läder och lädervaror (17–19).

I gruppen **Skog** ingår tillverkning av sågvirke och trävaror samt tillverkning av massa, papper och pappersvaror (20–21).

I gruppen **Kemi** ingår tillverkning av koks, oljeprodukter och kärnbränsle, kemikalier, kemikaliska produkter och konstfiber samt tillverkning av gummi- och plastvaror (23–25).

I gruppen **Basmetall** ingår metallframställning och metallvarutillverkning (exkl. maskiner och utrustning) (27–28).

I gruppen **Tillverkning av maskiner och transportmedel** ingår tillverkning av maskiner och utrustning, bilar och släpvagnar samt andra fordon (29, 34, 35).

I gruppen **Elektronik och elprodukter** ingår tillverkning av eltekniska produkter och optisk utrustning (30–33).

I gruppen **Övrig fabriksstillverkning** ingår förlagsverksamhet, tryckning samt reproduktion av ljud-, bild- och datainspelningar, tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter, övrig tillverkning; bl.a. tillverkning av guldsmedsvaror och mynt, instrument, spel och leksaker o.d. produkter samt återvinning (22, 26, 36 exkl. 361, 37).

I gruppen **Tillverkning av möbler** ingår bl.a. tillverkning av sittmöbler och säten, andra kontors- och butiksmöbler samt andra möbler (361).

I gruppen **El-, gas- och vattenförsörjning (E)** ingår el-, gas- och värmeförsörjning samt vattenrening och -distribution (40–41).

I gruppen **Byggverksamhet (F)** ingår mark- och grundarbeten, uppförande av hus, bygg- och anläggningsarbeten, bygginstallationer, slutbehandling av byggnader och uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare (45).

11.3 Statistikenhet

Statistikenheterna i områdes- och näringsgrensstatistiken är ett företag och ett arbetsställe. I den här publikationen är statistikenheten arbetsställe. De uppgifter som samlats in efter arbetsställe möjliggör en noggrannare granskning efter område och näringsgren än en granskning företagsvis. I praktiken har de flesta företag ett arbetsställe. Stora företag har i allmänhet flera arbetsställen, där verksamheten kan vara av väldigt varierande typ.

Med **arbetsställe** avses en ekonomisk enhet där man i allmänhet på ett ställe under en och samma ägare eller övervakning producerar så likadana varor och tjänster som möjligt. Ett arbetsställe kan redan som sådant utgöra ett företag (företag med ett arbetsställe) eller vara en klart avgränsad del av ett företag (företag med flera arbetsställen/flerbranschföretag).

I strukturstatistiken är den regionala enheten för arbetsstället i regel en kommun. Tillsammans med kraven på resultatredovisning medför detta att ett företags arbetsställen som är belägna inom olika kommuner betraktas som separata statistikenheter. För byggverksamheten omfattar den minsta regionala enheten verksamhet inom flera kommuner. Detta innebär att uppgifterna om byggverksamhet inte kan specificeras på kommunnivå.

Ett arbetsställe behöver inte nödvändigtvis omfatta enbart verksamhet som klassificeras som tillverkning eller byggverksamhet. Det kan också omfatta s.k. stödfunktioner och tjänster som på grund av sitt läge har förknippats med arbetsstället i fråga. Industriella stödfunktioner och tjänster är reparation och underhåll samt energiproduktion och -distribution. Andra än industriella stödfunktioner och tjänster är lagring och transport, forsknings- och utvecklingsverksamhet, databehandling samt administration och försäljning.

Om stöd- eller serviceverksamheten är fast förknippad med det egentliga arbetsstället och huvudsakligen betjänar detta har inte dessa funktioner alla gånger behandlats som separata arbetsställen utan de har sammanslagits med tillverkning.

Arbetsställen som producerar energi och verkar i samband med det egentliga industriella arbetsstället indelas i statistiken som en hjälpenhet till den näringsgren som arbetsstället i fråga huvudsakligen betjänar.

11.4 Näringsgren

Näringsgrenen för ett arbetsställe fastställs enligt de varor som är typiska för näringsgrenen och som arbetsstället tillverkar mest av. Definitionen görs stegvis och börjar från den grövsta nivån i näringsgrensindelningen. Först definieras arbetsställets näringsgren på 1-siffrig nivå, därefter på 2-siffrig nivå osv. till den noggrannaste nivån. I definitionen av näringsgrenen på den noggrannaste nivån beaktas bara produktionen av de varor som bestämde näringsgrenen på den grövsta nivån.

Näringsgrenen för företag/arbetsställen som inte omfattas av den direkta förfrågan framgår av företags- och arbetsställeregistret.

11.5 Bruttovärdet och förädlingsvärdet av produktionen

Bruttovärdet av produktionen mäter arbetsställets faktiska produktion. Produktionsverksamheten omfattar alla intäkter i anslutning till produktionen, också tillverkning för eget bruk och tillverkning som levereras till företagets andra arbetsställen. Bruttovärdet omfattar inte överlåtelsevinster av anläggnings-tillgångar, som inte betraktas som produktionsintäkter utan som extraordinära intäkter. Dessutom avdras anskaffningen av handelsvaror från intäkterna av produktionsverksamhet, för att denna skall omfatta bara den marginal som uppstår av försäljning av handelsvaror.

Förädlingsvärdet mäter den sammanräknade värdeökningen som producerats av olika produktionsfaktorer i arbetsställets egentliga produktionsverksamhet. Förädlingsvärdet är skillnaden mellan intäkterna från produktionsverksamhet och kostnaderna för verksamheten. Intäkterna omfattar också arbetsställets leveranser till företagets andra arbetsställen och kostnaderna omfattar anskaffningar från andra arbetsställen inom företaget. Enligt definitionen ingår inte kostnader för arbetskraft i kostnaderna.

Bruttovärdet och förädlingsvärdet av produktionen har beräknats med hjälp av det kalkylerade driftsbidrag som arbetsstället anmält. Formeln för **bruttovärdet** av produktionen har sedan år 1996 varit följande:

Omsättning
+ leveranser för användning vid företagets övriga arbetsställen
+ förändring av produktlager
+ tillverkning för eget bruk
+ övriga rörelseintäkter
– överlåtelsevinst av anläggningstillgångar
– anskaffning av handelsvaror
= **BRUTTOVÄRDE**

Med bruttovärdet av produktionen kan man också räkna ut **förädlingsvärdet**, som sedan 1996 har räknats på följande sätt:

BRUTTOVÄRDET

- köp av material och varor
- köp från företagets övriga arbetsställen
- lagerförändring
- utomstående tjänster
- övriga fasta och rörliga kostnader (exkl. personalkostnader)
- + anskaffning av handelsvaror
- = **FÖRÄDLINGSVÄRDE**

11.6 Nettoinvesteringar i anläggningstillgångar

Den nuvarande definitionen **nettoinvesteringar i anläggningstillgångar** omfattar anskaffning av anläggningstillgångar och grundförbättringar, med avdrag för försäljning av anläggningstillgångar. Anläggningstillgångar avser materiella tillgångar såsom maskiner och inventarier, byggnader och konstruktioner samt mark- och vattenområden. Ända till år 1994 tillämpades begreppet **bruttoökning av materiella anläggningstillgångar**. Innehållsmässigt var detta identiskt med det nuvarande begreppet.

Liite 1: Teollisuuden toimipaikkalomakemalli 2001

PL 6 00022 TILASTOKESKUS
PB 6 00022 STATISTIKCENTRALEN
Puhelin (09) 17341
Telefon

YRITYSTEN RAKENTEET, TOIMIPAIKAN TIEDOT
FÖRETAGSSTRUKTURER, UPPGIFTER OM
ARBETSSTÄLLET

T5

2001

Postiosoite - Postadress

--

Lakisääteinen kysely, luottamuksellinen
Lagstadgad förfrågan, konfidentiell

Tilastolaki 62/94 (§17-18)
Statistiklag 62/94 (§17-18)

Tiedustelu koskee tilikautta, joka päättyi
1.1.2001 - 31.12.2001 välisenä aikana.
Enkäten gäller den räkenskapsperiod som
utgått under tiden 1.1.2001 - 31.12.2001.

Toimipaikan sijaintiosoite - Arbetsställets belägenhetsadress

--

Palauttaa mahdollisimman pian, viimeistään
Återsänd så snart som möjligt, dock senast

--

Tilikausi

Räkenskapsperiod

____ / ____ - ____ / ____

Y-tunnus / henkilötunnus

FO-signum / personbeteckning

--

Toimipaikkatunnus

Arbetsställets signum.

--

Yrityksen toimiala

Företagets näringsgren

--

Toimipaikan toimiala

Arbetsställets näringsgren

--

Sijaintikunta

Kommun

--

Toiminta lopetettu

Verksamheten nedlagd

____ / ____

Syy:

Orsak:

YHTEYSHENKILÖ TILASTOKESKUKSESSA / KONTAKTPERSON I STATISTIKCENTRALEN

Nimi Namn	Postiosoite:	Yritysten rakenteet Rakennetilasto PL 6D 00022 TILASTOKESKUS
Puhelin Telefon		
Telefax	Postadress:	Företagsstrukturer Struktursstatistik PB 6D 00022 STATISTIKCENTRALEN
Sähköposti E-post		

Jos esitetyt tiedot ovat muuttuneet tai ovat virheellisiä, korjatkaa
tai täydentäkää lomakkeella olevat tiedot.

Om uppgifterna har ändrats eller är felaktiga, korrigera och
komplettera de förhandsifyllda uppgifterna.

**ILMOITAKAA TÄSSÄ, OVATKO ANTAMANNE TIEDOT
ANMÄLA HÄR OM NI LÄMNAT UPPGIFTERNA I**

1000 MARKKAA
1000 MARK

EUROINA
EURO

Tuloslaskelman tulosta vähentävien erien eteen on painettu miinusmerkki(-). Tulosta lisäävät erät ovat oletusarvoltaan positiivisia ja ilman etumerkkiä. Etumerkki on merkittävä vain silloin kun erän arvo poikkeaa oletusarvosta ja silloin kun erä voi olla positiivinen tai negatiivinen.

De rater som minskar vinsten i resultaträkningen har redan antecknats med ett minustecken (-). De rater som ökar vinsten antas vara positiva och utan förtecken. Förtecket antecknas endast när värdet på raten avviker från antagandet, eller så när värdet på raten kan vara ett positivt eller negativt tal.

2001

**A. TOIMIPAIKAN LASKENNALLINEN KÄYTTÖKATE
ARBETSSTÄLLETS KALKYLERADE DRIFTSBIDRAG**

Tuotot +, Kulut -
Intäkter +, Utgifter-

+/- 1000 mk / 1 euro

1. LIIKEVAIHTO OMSÄTTNING	
2. Toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön Leveranser till samma företags andra arbetsställen	
3. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos (lisäys +, vähennys -) Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning (ökning +, minskning -)	
4. Valmistus omaan käyttöön Tillverkning för eget bruk	
5. Liiketoiminnan muut tuotot Övriga rörelseintäkter	
6. Materiaalit ja palvelut Material och tjänster	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat Material, förmödenheter och varor	
Ostot tilikauden aikana Inköp under räkenskapsperioden	—
Ostot yrityksen muilta toimipaikoilta Inköp från samma företags arbetsställen	—
Varastojen muutos (lisäys +, vähennys -) Förändring av lager (ökning +, minskning -)	
Ulkopuoliset palvelut Köpta tjänster	—
Materiaalit ja palvelut yhteensä Material och tjänster total	—
7. Henkilöstökulut Personalkostnader	
Palkat ja palkkiot Löner och arvoden	—
Henkilösivukulut Lönebikostnader	
Eläkekulut Pensionskostnader	—
Muut henkilösivukulut Övriga lönebikostnader	—
Henkilöstökulut yhteensä Personalkostnader total	—
8. Liiketoiminnan muut kulut Övriga rörelsekostnader	—
9. LASKENNALLINEN KÄYTTÖKATE KALKYLERAD DRIFTSBIDRAG	

B. TOIMIPAIKAN LASKENNALLISEN KÄYTTÖKATTEEN ERITTELYT
SPECIFIKATION AV ARBETSSTÄLLETS KALKYLERADE DRIFTSBIDRAG

1000 mk / 1 euro

B1. LIIKEVAIHDON ERITTELY (ml. toimitukset yrityksen muille toimipaikoille) SPECIFIKATION AV OMSÄTTNING(inkl. leveranser till samma företags andra arbetsställen)	
1. Liikevaihto teollisesta toiminnasta Omsättning av industriverksamhet	
Tuotteiden toimitukset Leverans av varor	
Tuotetun sähkön toimitukset Leverans av producerad elektricitet	
Tuotetun lämmön toimitukset Leverans av producerad värme	
Verkkotoiminta (energia sektori) Nätverksamhet (energisektorn)	
Teolliset korjaus- ja asennustoimitukset Industriella reparations- och installationsleveranser	
Palkkatyö Lönearbete	
2. Liikevaihto rakennustoiminnasta Omsättning av byggnadsverksamhet	
Rakennusten rakentaminen Uppförande av hus	
Maa- ja vesirakentaminen Anläggningsarbeten	
Rakennuskonevuokraus käyttäjiineen Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	
Muu rakentaminen (lvis-asennukset, maalaus jne.) Övrig byggsverksamhet (byggininstallationer, måleriarbeten mm)	
Rakentamisen osakekauppa Aktiehandel inom byggsverksamhet	
3. Liikevaihto palvelutoiminnasta Omsättning av tjänster	
Kaupallinen toiminta (kauppavaroiden myynti ml. välityssähkö) Kommersiell verksamhet (försäljning av handelsvaror, inkl. förmedlad elektricitet)	
Agentuuritoiminta Agenturverksamhet	
Ravintemistointa Restaurangverksamhet	
Majoitustoiminta Hotellverksamhet	
Muu palvelutoiminta Övriga tjänster	
4. Liikevaihto maa- ja metsätaloudesta Omsättning av jord- och skogsbruk	
5. Muu liikevaihto Övriga omsättning	
Liikevaihto yhteensä (= Laskennallinen käyttökate kohta 1. + kohta 2.) Omsättning sammanlagt (= Kalkylerat driftsbidrag punkterna 1. + 2.)	

**B. TOIMIPAIKAN LASKENNALLISEN KÄYTTÖKATTEEN ERITTELYT
SPECIFIKATION AV ARBETSSTÄLLETS KALKYLERADE DRIFTSBIDRAG**

1000 mk /1 euro

B2. LASKENNALLISEN KÄYTTÖKATTEEN LISÄERITTELY TILLÄGGSSPECIFIKATION AV KALKYLERADE DRIFTSBIDRAG	
1. Vuokratuotot maa- ja vesialueista Hyresintäkter för jord- och vattenområden	
2. Muut vuokratuotot Övriga hyresintäkter	
3. Rojalit; tuotot patenteista ja lisensseistä Royalties; intäkter av patent och licenser	
4. Käyttöomaisuuden luovutusvoitot Överlåtelsevinst av anläggningstillgångar	
5. Myynnin perusteella saadut kirjanpidossa tuloutetut avustukset ja tuet valtiolta ja kunnalta (KTM, TM, YM, TEKES jne) I bokföringen inkomstförda bidrag och understöd, som är fått på grund av försäljningen från staten och kommunen (HIM, AM, MM, TEKES osv.)	

B2. Laskennallisen käyttökatteen lisäerittely B2. Tilläggspecifikation av kalkylerade driftsbidrag

Tilastokeskus tarvitsee lisäerittelyn tietoja kansantalouden tilinpitoa varten. Ilmoittakaa alla olevat erät kokonaisuudessaan huolimatta siitä sisältyvätkö ne tuloslaskelmassa liikevaihtoon vai liiketoiminnan muihin tuottoihin tai osaksi molempiin eriin.

1. Vuokratuotot maa- ja vesialueista

Maa- ja vesialueita ovat mm. maa- ja metsäalueet, rakennetut ja rakentamattomat tontit, koskivilat, vesijätöt ja vesialueet.

Maa- ja vesialueisiin eivät sisälly sorakuopat, malmi- ja mineraaliesiintymät, kivilouhokset, turvesuot yms. Näistä saadut vuokratuotot ilmoitetaan kohdassa 2. *Muut vuokratuotot.*

2. Muut vuokratuotot

Asuinrakennusten ja huoneistojen sekä liike-, tehdas-, konttori-, varasto- ym. rakennusten vuokrauksesta saadut tuotot. Myös koneiden ja laitteiden vuokrauksesta saadut tuotot.

Jos yrityksen päätoimiala on *"Kulkuneuvojen, koneiden ja laitteiden vuokraus"* ilmoitetaan vuokratuotot liikevaihdossa.

3. Rojalit; tuotot patenteista, lisensseistä

Rojalit; ulkopuolisilta saadut tuotot yhtiön omistamista patenteista ja lisensseistä.

4. Käyttöomaisuuden luovutusvoitot

Pysyviin vastaaviin kuuluvien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnistä saadut luovutusvoitot.

5. Myyntiin liittyvät kirjanpidossa tuloutetut avustukset

Myyntiin liittyvät avustukset, tuet ja lisät valtiolta ja kunnalta (EU-TUET, KTM, TM, YM; TEKES, KULJETUSTUKI jne.)

Statistikcentralen behöver uppgifter av tilläggspecifikation för nationalräkenskaper. Uppge posterna nedan i sin helhet oberoende av om de i resultaträkningen ingår i omsättning eller rörelsens övriga intäkter eller delvis i vardera.

1. Hyresintäkter av jord- och vattenområden

Mark- och vattenområden är bland annat mark- och skogsområden, bebyggda och obebyggda tomter, forslägenheter, tilländningar och vattenområden.

Mark- och vattenområden omfattar inte grus-, malm- och mineraltäkter, stenbrott, torvkärr osv. Hyresintäkter av dessa uppges i punkt 2. *Övriga hyresintäkter.*

2. Övriga hyresintäkter

Intäkter av uthyrning av bostadsbyggnader och lägenheter samt affärs-, fabriks-, kontors- och lagerbyggnader o.d. byggnader. Också intäkter av uthyrning av maskiner och apparater.

Om företagens huvudnäringsgren är *"Uthyrning av fordon, maskiner och apparater"* uppges hyresintäkterna i omsättningen.

3. Royalties; intäkter av patent och licenser

Intäkter som erhållits av utomstående för patent och licenser som bolaget äger.

4. Överlåtelsevinst på anläggningstillgångar

Överlåtelsevinst av försäljning av anläggningstillgångar bland bestående aktiva.

5. I bokföringen inkomstförda bidrag som är förknippade med försäljning

Sådana bidrag, understöd och tillägg av staten och kommunen som är förknippade med försäljning (EU-understöd, HIM, AM, MM; TEKES, TRANSPORTSTÖD osv.)

B. TOIMIPAIKAN LASKENNALLISEN KÄYTTÖKATTEEN ERITTELYT
SPECIFIKATION AV ARBETSSTÄLLETS KALKYLERADE DRIFTSBIDRAG

1000 mk / 1 euro

B3. KULUJEN ERITTELY (ml. ostot yrityksen muilta toimipaikoilta) SPECIFIKATION AV UTGIFTER (inkl. inköp från samma företags arbetsställen)	
1. Aineiden ja tarvikkeiden hankinta (pl. energia, pakkausaineet) Anskaffning av material och redskap (exkl. energi, emballage)	
2. Kauppatavaroiden hankinta (ml. myytäväksi hankitun sähkön ja lämmön myynti) Anskaffning av handelsvaror (inkl. elektricitet och värme som anskaffats för försäljning)	
3. Pakkausaineiden hankinta Anskaffning av emballage	
4. Polttoaineiden hankinta Anskaffning av bränsle	
5. Sähkön hankinta omaan käyttöön (pl. välityssähkö) Anskaffning av elektricitet för eget bruk (exkl. förmedlingselektricitet)	
6. Lämmön hankinta omaan käyttöön (pl. välityslämpö) Anskaffning av värme för eget bruk (exkl. förmedlingsvärme)	
7. Teetetyt korjaus-, kunnossapito- ja asennustyöt Reparations-, underhålls- och installationsarbete som uppdrag hos utomstående	
8. Teetetyt palkkatyöt (ml. kustannustoimialan painatus-yms.työt) Lönearbete som uppdrag hos utomstående (inkl. tryckningsarbete o. d. inom förlagsbranschen)	
9. Ajiurakointi Underentreprenad	
10. Työvoiman vuokraus Hyra av arbetskraft	
11. Tutkimus- ja kehittämiskulut Forsknings- och utvecklingsutgifter	
12. Kuljetus- ja varastointikulut Transport- och lagringsutgifter	
13. Mainos-, myynti- ja markkinointikulut Reklam-, försäljnings- och marknadsföringsutgifter	
14. Atk-, suunnittelu- ja ohjelmointikulut Utgifter för dataplenering och programmering	
15. Kulut patenteista ja lisensseistä Utgifter för patent och licenser	
16. Vuokrat maa- ja vesialueista Hyreskostnader för jord- och vattenområden	
17. Leasing-vuokrat Leasinghyror	
18. Muut vuokrat Övriga hyror	
19. Muut kuin edellämainitut kulut Övriga utgifter än de ovannämnda	
Kulut yhteensä Utgifter sammanlagt	

Yhteensä = Laskennallinen käyttökate kohdat; Ostot tilikauden aikana + Ostot yrityksen muilta toimipaikoilta + Ulkopuoliset palvelut + Liiketoiminnan muut kulut.

Sammanlagt = Kalkylerat driftsbidrag punkterna ; Inköp under räkenskapsperioden + Inköp från samma företags arbetsställen + Köpta tjänster + Övriga rörelsekostnader

**C. VAIHTO-OMAIUUDEN ERITTELY (VAIHTUVAT VASTAAVAT)
SPECIFIKATION AV OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR (RÖRLIGA AKTIVA)**

	Tilikauden alussa Vid räkenskapsperiodens början	Tilikauden lopussa Vid räkenskapsperiodens slut
	1000 mk / 1 euro	1000 mk / 1 euro
1. Aineet ja tarvikkeet Material och fömödenheter		
2. Keskeneräiset tuotteet Varor under tillverkning		
3. Valmiit tuotteet Färdiga produkter		
4. Kauppatavarat Handelsvaror		
5. Muu vaihto-omaisuus Övriga omsättningstillgångar		
6. Ennakkomaksut Förskottsbetalningar		
7. VAIHTO-OMAIUUS YHTEENSÄ OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR SAMMANLAGT		

**D. KÄYTTÖMAISUUDEN LISÄYKSET JA VÄHENNYKSET
ÖKNINGAR OCH MINSKNINGAR AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**

**(PYSYVÄT VASTAAVAT)
(BESTÄENDE AKTIVA)**

	Aineelliset hyödykkeet Materiella tillgångar	
	Maa- ja vesialueet Mark- och vattenområden 1000 mk / 1 euro	Maa- ja vesirakennukset sähkö- ja lämpöverkot Mark- och vatten- anläggningar, el- och värmesät 1a 1000 mk / 1 euro
1. Lisäykset (hankintahinta) Ökningar (anskaffningspris)		
1.1 Siitä perusparannukset Därav grundförbättringar (ombyggnad)		
2. Vähennykset (luovutushinta tai muu vastike) Minskningar (överfätelsepris/annat vederlag)		

1a Maa- ja vesirakennukset:

Maa- ja vesirakennuksilla tarkoitetaan katuja, teitä, rauta- ja raitioiteitä siltoja, laitureita, patoja, altaita, vesi- ja viemäriverkostoja, polttoainesäiliöitä, kalliosuojia, voima- ja tiedonsiirtolinjoja, energialaitoksia yms. käyttöomaisuutta.

1b Rakennukset ja rakennelmat:

Rakennuksilla tarkoitetaan asuinrakennuksia ja muita talorakennuksia.

1c Koneet ja kalusto:

Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet ilmoitetaan yhdessä.

1d Muut aineelliset hyödykkeet:

Muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen luetaan sora-, malmi-, turve- yms. luonnonvarat ja aineelliset oikeudet. Tässä kohdassa ei ilmoiteta osakkeita ja osuuksia.

1a Mark- och vattenanläggningar:

Med anläggningar avses gator, vägar, järn- och spårvägar, broar, bryggor, dammar, bassänger, vatten- och avloppsnät, bränslecisterner, bergsskydd, kraft- och dataöverföringslinjer, energiverk o.d. anläggningstillgångar.

1b Byggnader och konstruktioner:

Med byggnader avses bostadsbyggnader och övriga husbyggnader.

1c Maskiner och inventarier:

Maskiner, inventarier och transportmedel uppges under samma punkt.

1d Övriga materiella tillgångar:

Till övriga materiella anläggningstillgångar räknas grus-, malm- och torvtäkter o. d. naturtillgångar och materiella rättigheter. Under denna punkt anmäls inte aktier och andelar.

Aineelliset hyödykkeet Materiella tillgångar			Ennakkomaksut ja kes- keneräiset työt	Förskottsbetalningar och pågående arbeten	
Rakennukset ja raken- nelmat Byggnader och konstruktioner	Koneet ja kalusto Maskiner och inventarier	Muut aineelliset hyödykkeet Övriga materiella tillgångar	Rakennuksista ja raken- nelmista sekä maa- ja vesirakennuksista För byggnader och konstruktioner samt jord- och vattenanläggningar	Koneista ja kalustosta sekä muista aineellisista hyödykkeistä För maskiner och inventa- rier samt övriga materiella tillgångar	
1b ☐ 1000 mk / 1 euro	1c ☐ 1000 mk / 1 euro	1d ☐ 1000 mk / 1 euro	1000 mk/1 euro	1000 mk / 1 euro	
					1.
					1.1
					2

1. Lisäykset:

Liiketoimista johtuneet käyttöomaisuuden lisäykset hankintahintaisina.

1.1 Aineellisen käyttöomaisuuden (Pysyvät vastaavat) perusparannukset:

Rivillä perusparannukset esitetään aktivoituidut korjaus-, asennus- ja muutostyöt, jotka lisäävät käyttöomaisuuden arvoja ja joiden vaikutusaika on yli vuoden pituinen. Perusparannukset arvostetaan hankintamenojen mukaan.

2. Vähennykset:

Liiketoimista johtuneet vähennykset tilikauden aikana sen arvon mukaisena, jolla liiketoimet on todella suoritettu, esimerkiksi luovutushinta tai muu vastike.

1. Ökningar:

Av affärsverksamheten föranledd ökning av anläggningstillgångarna till anskaffningspris.

1.1 Grundförbättringar (ombyggnad) av materiella anläggningstillgångar (Bestående aktiva):

På raden grundförbättringar (ombyggnad) bokförs sådana aktiverade reparations-, installations- och ändringsarbeten som höjer anläggningstillgångarnas värde och vars verkningstid överskrider ett år. Grundförbättringarna (ombyggnaden) värderas enligt anskaffningsutgiften.

2. Minskningar:

Av affärsverksamheten föranledd minskning under räkenskapsperioden till affärstransaktionens verkliga värde, t.ex. överfåtelsepris eller annat vedertag.

E. HENKILÖSTÖ ANSTÄLLDA

	Henkilöstön lukumäärä Antal anställda	Tehdyt työtunnit Utförda arbetstimmar 1000 tuntia / timmar	Maksetut palkat Betalda löner 1000 mk / 1 euro	Maksetut sosiaalivakuutusmaksut Betalda socialförsäkringsavgifter 1000 mk / 1 euro
1. Toimihenkilöt Tjänstemän				
2. Työntekijät Arbetare				
3. Palkat yhteensä Anställda totalt				
Siitä: Osa-aikaiset Därav Delårsanställda				
Oppisopimuksella palkatut Anställda i läroavtal				
Kotityöntekijät Arbetar hemma				
4. Yrittäjät Företagare				
5. Henkilöstö yhteensä Antal anställda sammanlagt				

F. LIIKEVAIHTO / VIENTI JA OSTOT / TUONTI MARKKINA-ALUEITTAIN OMSÄTTNING / EXPORT OCH INKÖP EFTER MARKNADSOMRÅDE

	Liikevaihto / Vienti Omsättning / Export	Ostot / Tuonti Inköp / Import
Markkina-alue Marknadsområde	Tavarat ja palvelut Varor och tjänster 1000 mk / 1 euro	Aineet, tarvikkeet, tavarat ja palvelut Material, föremödenheter varor och tjänster 1000 mk / 1 euro
Suomi Finland		
Muut EMU-maat Andra EMU-länder		
Muut EU-maat Andra EU-länder		
EU:n ulkopuoliset maat Länder utanför EU		

Muut EMU-maat: Belgia, Espanja, Hollanti, Irlanti, Italia, Itävalta, Luxemburg, Portugali, Saksa, Ranska

Muut EU-maat: Iso-Britannia, Kreikka, Ruotsi, Tanska

Övriga EMU-länder: Belgien, Frankrike, Holland, Irland, Italien, Luxemburg, Portugal, Spain, Tyskland, Österrike

Övriga EU-länder: Danmark, Grekland, Storbritannien, Sverige

Liite 2: Rakentamisen toimipaikkalomakemalli 2001

PL 6 00022 TILASTOKESKUS
PB 6 00022 STATISTIKCENTRALEN
Puhelin (09) 17341
Telefon

YRITYSTEN RAKENTEET, TOIMIPAIKAN TIEDOT
FÖRETAGSSTRUKTURER, UPPGIFTER OM ARBETSSTÄLLET

R5

2001

Postiosoite - Postadress

--

Lakisääteinen kysely, luottamuksellinen
Lagstadgad förfrågan, konfidentiell

Tilastolaki 62/94 (§17-18)
Statistiklag 62/94 (§17-18)

Tiedustelu koskee tilikautta, joka päättyi
1.1.2001 - 31.12. 2001 välisenä aikana.
Enkäten gäller den räkenskapsperiod som
utgått under tiden 1.1. 2001 - 31.12 .2001.

Toimipaikan sijaintiosoite - Arbetsställets belägenhetsadress

--

Palauttakaa mahdollisimman pian, viimeistään
Återsänd så snart som möjligt, dock senast

--

Tilikausi

Räkenskapsperiod

--

Y-tunnus / henkilötunnus

FO-nummer / personbeteckning

Toimipaikkatunnus

Arbetsställets signum

Yrityksen toimiala

Företagets näringsgren

Toimipaikan toimiala

Arbetsställets näringsgren

Sijaintikunta

Kommun

Toiminta lopetettu

Verksamheten nedlagd

Syy:

Orsak:

--

YHTEYSHENKILÖ TILASTOKESKUKSESSA / KONTAKTPERSON I STATISTIKCENTRALEN

Nimi

Namn

Puhelin

Telefon

Telefax

Sähköposti

E-post

Postiosoite: Yritysten rakenteet

Rakennetilasto

PL 6D

00022 TILASTOKESKUS

Postadress: Företagsstrukturer

Struktursstatistik

PB 6D

00022 STATISTIKCENTRALEN

Jos esitäytetyt tiedot ovat muuttuneet tai ovat virheellisiä, korjatkaa
tai täydentäkää lomakkeella olevat tiedot.

Om uppgifterna har ändrats eller är felaktiga, korrigera och
komplettera de förhandsfyllda uppgifterna.

ILMOITAKAA TÄSSÄ, OVATKO ANTAMANNE TIEDOT
ANMÅLA HÄR OM NI LÄMNAT UPPGIFTERNA I

1000 MARKKAA
1000 MARK

EUROINA
EURO

**A. TOIMIPAIKAN TUOTOT
ARBETSSTÄLLETS INTÄKTER**

1000 mk / 1 euro

1. Liikevaihto Omsättning	
2. Toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön Leveranser till samma företags andra arbetsställen	
3. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos (lisäys +, vähennys-) Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning (ökning +, minskning -)	
4. Valmistus omaan käyttöön Tillverkning för eget bruk	
5. Liiketoiminnan muut tuotot Övriga rörelseintäkter	

1. Liikevaihto

Liikevaihto muodostuu varsinaisen toiminnan myyntituotoista. Myyntituotoista vähennetään myynnin oikaisuerinä myönnetty alennukset, arvonalisävero sekä muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Liikevaihdosta ei vähennetä maksettuja myyntirahteja, provisioita eikä luottotappioita.

1. Omsättning

Omsättning består av försäljningsintäkterna från den normala verksamheten. Från försäljningsintäkterna avdras rabatter som beviljats som korrektivposter för försäljningen, mervärdesskatt samt andra skatter som grundar sig direkt på försäljningsvolymen. Från omsättningen avdras inte betalda försäljningsfrakter, provisioner eller kreditförluster.

2. Toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön

Yrityksen toimipaikkojen väliset sisäiset toimitukset (liikevaihto). Toimitukset arvostetaan kuten toimitukset ulkopuolisille. Ellei yrityksen sisäisiä toimituksia voida arvostaa niiden todellisen markkinahinnan perusteella, tulee arvostus suorittaa tuotantokustannusten perusteella.

2. Leveranser till samma företags andra arbetsställen

Interna leveranser mellan företags arbetsställen (omsättning). Leveranserna värderas såsom leveranserna till utomstående. Om företags interna leveranser inte kan värderas på basis av verkligt marknadspris, bör värderingen göras på basis av produktionskostnader.

**B. TIETOJA TOIMIPAIKAN KULUISTA
UPPGIFTER OM ARBETSSTÄLLETS KOSTNADER**

1000 mk / 1 euro

1. Kauppatavaroiden hankinta Anskaffning av handelsvaror	
2. Ailiurakointi Underentreprenad	
3. Työvoiman vuokraus Hyra av arbetskraft	

**C. INVESTOINNIT
INVESTERINGAR**

1000 mk / 1 euro

1. Aineellisen käyttöomaisuuden hankinta (bruttolisäykset) Anskaffning av materiella anläggningstillgångar (ökningar, brutto)	
2. Aineellisen käyttöomaisuuden vähennykset Minskningar av materiella anläggningstillgångar	

C. Investoinnit, Liiketoimista johtuneet aineellisen käyttöomaisuuden lisäykset hankintahintaisina.

C. Investeringar, Av affärsverksamhet föranledd ökning av materiella anläggningstillgångarna till anskaffningspris.

D. HENKILÖSTÖ ANSTÄLLDA

	Henkilöstön lukumäärä Antal anställda	Tehdyt työtunnit Utförda arbetstimmar 1000 tuntia / timmar	Maksetut palkat Betalda löner 1000 mk / 1 euro	Maksetut sosiaalivakuutusmaksut Betalda socialförsäkringsavgifter 1000 mk / 1 euro
1. Toimihenkilöt Tjänstemän				
2. Työntekijät Arbetare				
3. Palkatut yhteensä Anställda totalt				
Siitä: Osa-aikaiset Därav Deltidsanställda				
Oppisopimuksella palkatut Anställda i läroavtal				
Kotityöntekijät Arbetar hemma				
4. Yrittäjät Företagare				
5. Henkilöstö yhteensä Antal anställda sammanlagt				

Henkilöstön lukumäärä

Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukui-
na. Toimipaikan työvoimaan luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät
siinä tai sen lukuun. Itsenäisiin yrittäjiin luetaan yksityisyrittäjät,
avomien ja kommandiittiyhtiöiden osakkaat sekä edellä mainittujen
avustavat perheenjäsenet, jos he työskentelevät toimipajassa päivittäin.
Osakeyhtiön tms. osakkaat samoin kuin heidän perheenjäsentensä, jos he
ovat työsuhteessa, luetaan heidän suorittamansa työn luonteen perusteella
joko toimihenkilöihin tai työntekijöihin.

Antalet anställda

Antalen personer uppges som medeltal för räkenskapsperioden. Till
arbetsställets arbetskraft räknas alla de personer som arbetar vid företaget
eller för företagens räkning. Till självständiga företagare räknas
privatföretagare, delägare i öppna bolag och kommanditbolag samt dessas
medhjälpare familjemedlemmar, om de arbetar på arbetsstället varje dag.
Delägare med anställningsförhållande i aktiebolag e.d. räknas, liksom deras
medhjälpare familjemedlemmar, till tjänstemän eller arbetare beroende på
arbetets natur.

Osa-aikaisten lukumäärä

Osa-aikaiseksi katsotaan henkilö, jonka säännöllinen työaika on lyhyempi
kuin tavallinen tai yhteisesti sovittu työaika yrityksessä.

Antalet deltidanställda

Som deltidanställd betraktas en person, vars ordinarie arbetstid är kortare
än den normala eller gemensamt avtalade arbetstiden i företaget.

Työtunnit

Ilmoitetaan tilikauden aikana tehtyjen todellisten työtuntien summa.
Työtunneista on vähennettävä poissaoloajat (sairasloma, vuosiloma,
pekkaspäivät tms.) sekä ns. ylityökoraukset. Toimihenkilöiden ja
työntekijöiden työtunnit ilmoitetaan erikseen.

Arbetstimmar

Här uppges summan av de timmar som verkligen utförts under räkenskaps-
perioden. Från arbetstimmarna skall avdras frånvarotider (sjukledigheter,
semestrar, pekkandagar e.d.) samt s.k. övertidförhöjningar. Tjänstemännens
och arbetarnas arbetstimmar uppges för sig.

Maksetut palkat

Palkkasumma käsittää kaikki ennakonpidätyksen alaiset erät ennen
välittömien verojen ja työntekijöiden lakisääteisten sosiaaliturvamaksujen
vähennyksiä. Työntekijöiden lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja ovat
vakuutetun osuus sairausvakuutus-, TEL- ja LEL -vakuutus-,
työttömyysvakuutus- ja kansaneläkevakuutusmaksuta. Palkkasumma
ilmoitetaan erikseen toimihenkilöistä ja työntekijöistä.

Betalda löner

Lönesumman omfattar alla poster, på vilka försöksinnehållning
förrättas före avdrag av direkta skatter och arbetstagnas lagstadgade
socialskyddsavgifter. Arbetstagnas lagstadgade socialskyddsavgifter
är den försäkrades andel av sjuk-, KAPL-, APL-, arbetslöshets- och
folkpensionsförsäkringspremierna. Lönesumman uppges för tjänstemän
och arbetare för sig.

Sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajan lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalikulut ilmoitetaan
erikseen toimihenkilöistä ja työntekijöistä.

Socialförsäkringsavgifter

Arbetsgivarens lagstadgade och frivilliga socialkostnader uppges separat
för tjänstemän och arbetare.

Teollisuuden alue- ja toimialatilasto 2001 kuvaa tarkasteltavien toimialojen rakennetta ja rakenteen muutosta. Tilastointiyksikkönä on toimipaikka. Teollisuuden alue- ja toimialatilasto sisältää toimialoittaisia tietoja teollisuudesta ja rakentamisesta maakunnittain ja seutukunnittain sekä teollisuudesta kunnittain. Tilastosta löytyy alueellisia ja toimialoittaisia tietoja henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista, viennistä ja investoinneista. Tiedot esitetään toimialaluokituksen (TOL 1995) mukaisina.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0785-8226
= Teollisuus
ISBN 952-467-155-7
Tuotenumero 9740
FO

